

Projekt 'Pigeproblematikken'

**Rapport til MR Børn
Februar 2008**

VILDE LÆREPROCESSE

Indhold:

Digt	6
Tilgiv mig	6
Forord	7
Indledning	10
Baggrunden for og formålet med projektet	10
Kapitel 1. Projektforløb og metode	11
Projektets forløb	11
Metoder	12
Udvælgelse af de 10 piger	12
Interviews	13
Sagsgennemgang.....	15
Vidensindsamling.....	15
Erfaringsseminar.....	16
Københavnernetværket	16
Statistik Den Sociale Døgnvagt	16
Coaching og faglig sparring	17
Vidensformidling	17
Opsamling	17
Kapitel 2. Udvikling i sagsforløb for de 10 piger i projektperioden	18
Generelt om sagsbehandling	18
Beskrivelse af de ti piger	19
Sammenfatning om de 10 piger	22
Betydning af indsatser – generelt set	22
Betydning af indsatser – specifikt set	23
Faste kontaktpersoner	23
Skolegang.....	24
Døgnanbringelse	24
Arbejde og fritidsjobs	24
Familiararbejde	25
Organisering – brud i forløb	25
Kapitel 3. Konkluderende opsamling	27
Problemets omfang	27
Fakta om pigerne	27
Familieproblemer	28
Vold og kriminalitet	28
Pigernes øvrige personlige problematikker	29
Skole, fritid, arbejde.....	30
Øvrige foranstaltninger og deres virkning.....	30
Betydning af indsatser – generelt set.....	30
Om kontaktpersoners betydning	31
Problemer ved organisering	33
Vurdering af socialforvaltningens indsats	34
Kapitel 4. Forslag og anbefalinger til fremtidige indsatser	35
Kompetenceudvikling	35
Coaching og faglig sparring.....	35
Dag- og døgntilbud	36

Kontinuitet og samarbejde i sagerne – etablering af netværk	36
Fastholdelse af skolegang.....	37
Lommepenge/fritidsarbejde.....	37
Specialiserede psykologer	37
Kontaktpersoner.....	38
Statistik og tendenser.....	38
Formidling og mediekontakt	38
Kapitel 5. Problemets omfang	39
Stigning i antallet af strafferetlige afgørelse for vold begået af piger.....	39
Stigningen i antallet af strafferetlige afgørelser mindre i København	40
Tal fra Københavns Politi	41
Tal fra Den Sociale Døgnvagt 2006 og 2007	44
Afhøringer og afhørte i 2006 og 2007 ifølge tal fra Den Sociale Døgnvagt.....	44
Sigtelser og kriminalitetens art i 2007	45
Aldersfordeling og socialcenter ved første afhøring i 2007	47
Kapitel 6. Mediebilledet	48
Mediernes fremstilling af piger og vold	48
Avisernes fremstilling	48
Station 2	49
Konkrete analyserede mediesager fra København i 2007	49
Kapitel 7. Viden om vold	51
Om piger og vold – forskningsbaseret viden	51
Køn og Vold	53
Piger mistrives i højere grad end drenge	55
Forskelle i pigers og drenges socialisering	55
Kapitel 8. Projektets empiri.....	57
Fakta og aktuel status	57
Pigernes alder	57
Socialcentertilhørsforhold	57
Forældres civilstand og forsørgelsesgrundlag	58
Baggrund og nationalitet.....	60
Bopæl og anbringelse.....	61
Problematikker i familien	62
Vold i familien	62
Kriminalitet i familien.....	63
Psykisk lidelse og misbrug i familien.....	64
Forhold i familien i øvrigt (Pigernes relationer i/til familien).....	64
Etnicitet og kultur	65
Pigernes søskende.....	66
Opsamling på problemer i familien	67
Pigernes kriminalitet og vold	68
Pigernes alder ved første registrerede kriminalitet.....	68
Kriminelle handlinger og domme	68
Kriminelle handlinger og domme i projekt perioden	69
Syn på piger, der begår kriminalitet	70
Pigernes egne forklaringer på kriminaliteten og volden	71
Forklaringer på vold.....	72
Vold som udtryk for indre frustration	72

Funktionsvold	73
Relationsvold	73
Respekt og status	73
Refleksioner over volden – et tilbageblik	74
Opsamling på pigernes forklaringer på kriminalitet og vold – volden som mestring af svære livsbetingelser	75
Pigernes øvrige personlige problematikker	75
Vold og trusler om vold fra kæreste	76
Selvdestruktiv adfærd	76
Seksuelle krænkelser	78
Brug af rusmidler	78
Abort	79
Opdragelsesrejse (kulturel afmagt)	80
Køn og identitet	80
Manglende empati?	81
Skole, arbejde og fritid	82
Skolegang	82
Arbejde og fritid	86
Foranstaltninger	87
Faste kontaktpersoner	87
Døgnanbringelser – ungdomssanktion	90
Pigespecifikke indsatser – i dag- og døgntilbud	91
Familiararbejde og forældresamarbejde	93
Psykolog undersøgelser og behandling	94
Problemer ved organisering	94
Socialcenterskift	95
Sagsbehandlerskift	95
Forventninger til samarbejde og indgriben	96
Undersøgelser og udredninger	98
Kapitel 9. Projektets erfaringer med coaching og faglig sparring	100
Metode	100
Fakta	100
Volden	101
Hvad bekymrer?	101
Hvad fungerer?	101
Hvad behøver ske?	101
Vurderinger af erfaringer	102
Bilag	103
Bilag 1: Den Sociale Døgnvagt, Pigegruppen i Saxogade og Københavnerteamet	103
Bilag 2: Erfaringsseminaret	104
Bilag 3: Mødet om "Piger, der begår vold" i Københavnernetværket	106
Bilag 4: Interviewguide til andre indgangspersoner	108
Bilag 5: Særlige spørgsmål til sagsbehandleren	115
Bilag 6: Særlige spørgsmål til politiet	116
Bilag 7: Interviewguide til telefoninterview	117
Bilag 8: Interviewguide til pigerne – 1. interviewrunde	121
Bilag 9: Interviewguide til pigerne – 2. interviewrunde	126
Bilag 10: Interviewguide til forældreinterview	131

Bilag 11: Viden om vold.....	135
Generel viden.....	135
Om baggrund.....	135
Om risiko- og beskyttelsesfaktorer.....	135
Om vold som modmagt – en reaktion på afmagt.....	136
Om meningen med volden.....	137
Om gevinsten ved vold.....	138
At forstå volden.....	138
Om former for vold.....	139
Volden sociale sider.....	139
At tage stilling og at tale om volden.....	140
Specifik viden om piger, der begår vold.....	141
Piger mistrives i højere grad end drenge.....	141
Forskelle i pigers og drenges socialisering.....	141
Specifik viden fra Norge om piger, der begår vold.....	143
Relationsvold.....	143
Litteraturliste.....	146

Digt

Tilgiv mig ...

Jeg er social men kan ikke være det
Jeg har brug for frihed men kan ikke finde den
Jeg kæmper så meget for at holde fast i mig selv
Jeg er bange for at eksplodere
Bange for at gå i stykker

Jeg ser mig selv forsvinde
uden at jeg kan gøre noget specielt
Er jeg ikke den jeg troede at jeg var?

Altid en maske
Masken var mit skjold
Beskyttende, smilende, vel optaget
Jeg gemte mig bag den
Troede selv på den
Altid en facade af frygt for ikke at blive accepteret

Jeg prøver at tilgive mig selv for det jeg har gjort
Imod et andet menneske
Det jeg ønsker er tilgivelse fra den jeg har gjort ondt
Det kan jeg aldrig få

Tilgiv mig at jeg fejlede
Tilgiv mig at jeg brød din tillid
Tilgiv mig at jeg tog magten
Tilgiv mig alt det onde jeg har gjort imod dig
Jeg gjorde det ikke af had
Jeg var magtesløs

At tænke er ét
At sige er noget andet
Samtidigt føle noget tredje
Gøre noget helt fjerde
Man bliver skrub forvirret

Jeg taber masken og befinder mig midt i virkeligheden

(skrevet af en pige)

Forord

I over 10 år har Socialforvaltningen i København (tidligere Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen) arbejdet meget målrettet på at tilbyde ”**piger der bruger vold**” et alternativ til deres yderst u hensigtsmæssige opførelse.

Allerede i maj 1997 etableredes projekt ”Den Rullende Redaktion” som en del af ”De Vilde Unge”.

Projektet blev afløst af VIP’erne under Døgnkontakten, og senere af Vilde Læreprocessers forskellige pige projekter.

I dag har Socialforvaltningen endnu flere tilbud, der enten specifikt, eller som en del af en bredere målgruppe, arbejder med denne gruppe piger:

Pigegruppen i Saxogade.
Københavnerteamets pige projekt.
Sjakket
Den Korte Snor.
Spydspidsen
U-turn.

Derudover er der jo også jævnligt, ”**piger der bruger vold**” placeret på Socialforvaltningens døgninstitutioner.

Socialforvaltningen (MR Børn) har dog ambitioner om, til stadighed, at være på forkant med udviklingen på området. Derfor iværksatte man i 2006 projekt ”Pige problematikken”, som denne rapport beskriver.

Som rapporten fortæller, er ikke alt rosenrødt. Der sker for mange sagsbehandlere skift, der er piger, der i alt for lang tid ikke har et skoletilbud, og ikke alle kontaktpersoner føler sig klædt godt nok på til opgaven.

Rapporten viser dog, at Socialforvaltningens projekter, institutioner og børnefamilieteam i dag arbejder yderst seriøst med at opkvalificere arbejdet med denne gruppe piger, ligesom man til stadighed forsøger at iværksætte tiltag, der, i endnu højere grad, kan sikre, at pigerne får reel mulighed for at vælge et liv uden kriminalitet og vold.

Det skal ikke forhindre os i at forsøge at blive bedre.

Vi bør i højere grad end nu iværksætte virksomme foranstaltninger med det samme, en pige i 11, 12, 13 års alderen begår voldskriminalitet – en sådan type kriminalitet er, som oftest, et meget tydeligt tegn på, at der er noget helt galt i pigens liv.

Vi bør endvidere tænke i længere forløb for denne gruppe piger. Vi må indstille os på, at vores indsats overfor den enkelte pige godt kan vare flere år – men vi skal sikre, at indsatsen i disse år er klart sammenhængende, så vi opnår den rigtige virkning.

Denne rapport fremlægger en række meget konkrete anbefalinger ift. at opkvalificere arbejdet med pigerne.

"Piger der bruger vold" er ikke "opfundet" i går – de har altid eksisteret. Der er dog en del, der tyder på, at der reelt bliver flere og flere af disse piger – ikke bare i Danmark.

Vi skal i denne forbindelse bare huske, at en del af forklaringen på stigningen selvfølgelig også hænger sammen med, at samfundet som helhed heldigvis i dag er blevet langt mindre tolerant overfor voldsanvendelse - så episoder, der før i tiden ikke blev anmeldt som vold – i dag bliver det.

Der er ikke "pigebander" på hver gadehjørne i København – og der er intet, der tyder på, at noget sådan er på vej. Faktisk har vi for en gang skyld at gøre med en problematik, der har et sådan overskueligt omfang, at vi burde kunne hjælpe næsten alle pigerne.

Er der egentligt så meget forskel på baggrunden for drengenes og pigernes vold?

Det kan man diskutere – jeg mener, at langt flere ting ligner - end adskiller.

Pigerne har også, som oftest, haft en meget belastende opvækst, de er blevet marginaliserede ift. deres kønsfæller, de er i høj grad blevet udstødt af skolen, de er blevet en del af et barsk gadeliv med ligesindede, de har ikke tilstrækkelige positive, voksne rollemodeller, og de bruger volden til at skabe mening i deres liv – forstået på den måde, at volden giver dem følelsen af "at være noget", skabe "retfærdighed" og opnå hævn og magt.

Ok, vi kan godt finde forskelle på pigerne og drengene. Pigerne bliver faktisk ofte endnu mere marginaliserede af at bruge vold, og de kommer dermed endnu mere væk fra det "normale" blandt venindegrupper, hvor evnen til at opbygge, tætte, sociale relationer er helt afgørende for accept.

Og deres vold handler oftere om jalousi og kampen for et ordentligt rygte – og ikke helt så ofte om "beskyttelse" af lokalområdet og ens interesser mod udefrakommende.

Men så er der heller ikke så mange andre forskelle.

Forskellen kommer måske mere til udtryk, når vi skal hjælpe disse piger ud af kriminaliteten.

Nogle vil mene, at pigerne er meget vanskeligere at arbejde med, fordi de er eksperter i "splitting", er meget trænede i at tale socialarbejderne efter munden, bruger deres seksualitet på en måde, der forvirrer uerfarne socialarbejdere, kan få drengene til at opføre sig "vildt" osv.

Andre, som mig selv; mener, at pigernes evne til at italesætte følelser, deres "medfødte" evne/lyst til omsorg overfor andre, deres inderste trang til flere kvindelige værdier i deres liv, giver os nogle muligheder, som vi ikke har hos drengene – højst sandsynligt er det jo også derfor, at meget få af pigerne, der bruger vold, fortsætter med denne opførsel, når de bliver voksne.

Den sociale opgave og udfordring er så at forhindre, at disse piger gør for meget skade på sig selv og andre i de få år, hvor de mener, det er sejt at bruge vold.

Både i forhold til drengene og pigerne er vi oppe mod store kræfter. Man skal være meget naiv, hvis man tror, det er enkelt at hjælpe børn og unge ud af voldskriminalitet – det kræver blod, sved og tårer – og målrettet metodeudvikling.

Socialforvaltningens mange dygtige medarbejdere i København – på døgninstitutionerne, fra de forebyggende og rådgivende institutioner og fra socialcentrenes børnefamilieteam, danner tilsammen et solidt fundament for at kunne løfte opgaven – på en måde så kvaliteten til stadighed forbedres.

God læselyst

Søren Magnussen, leder af Vilde Læreprocesser
Socialforvaltningen i Københavns Kommune (MR Børn)

Indledning

Baggrunden for og formålet med projektet

På baggrund af en generel bekymring for en stigning i antallet af piger, der begår vold og bruger trusler om vold mod andre unge, besluttede Københavns Kommunes Socialudvalg i foråret 2006 at iværksætte projekt "Pigeproblematikken" som en del af en større samlet indsats i forhold til kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge. Det egentlige projekt startede i august 2006.

Projekt "Pigeproblematikken" sætter fokus på 10 udvalgte piger mellem 12 og 18 år fra Københavns Kommune, der aktuelt anses for at begå mest vold¹. Formålet er at undersøge hvilke problematikker, der præger pigernes liv, og om de tilbydes foranstaltninger, som kan bringe deres opførsel til ophør. Projektet skal endvidere bidrage til en generel opkvalificering af indsatserne i Københavns Kommune overfor piger, der begår vold. Projektet bidrager hertil gennem en begyndende kompetenceudvikling af det professionelle netværk og gennem dette afsluttende notat med anbefalinger til MR børn i forhold til en videre opkvalificering af indsatsen over for piger, der begår vold.

Anbefalingerne vil blive givet på baggrund af de mange interviews i den undersøgende del af projektet, på baggrund af tilbagemeldinger fra praktikere på erfaringsseminaret, der er afholdt i projektførløbet, sags gennemgangen, diskussioner i Københavnernetværket, vidensindsamling fra ind- og udland, samt på baggrund af erfaringer med faglig sparring og coaching.

Pigerne, de professionelle og forældre har ved at sige ja til at medvirke i interviews i høj grad bidraget til projektets gennemførelse, hvilket alle skal have stor tak for. Ved at dele deres erfaringer og synspunkter har de tilført projektet en afgørende del af den indsamlede viden. Projektets følgegruppe skal ligeledes have tak for deres bidrag.

Projektbeskrivelsen blev færdiggjort af Vilde Læreprocesser i foråret 2006. Projekt "Pigeproblematikken" er blevet udført for Vilde Læreprocesser af konsulenterne Esther Malmberg og Marianne Vinther Nielsen fra SPUK². Studentermedarbejder Tasje Lunden fra SPUK har været tilknyttet projektet i en periode med ansvar for udarbejdelsen af figurerne i rapporten. Søren Magnussen, leder af Vilde Læreprocesser, er ansvarlig for denne rapport's indhold.

Projektet har endvidere haft en følgegruppe med repræsentanter fra Den Sociale Døgnvagt, Pigegruppen i Saxogade og Københavnerteamet (se bilag 1 for beskrivelse af de tre enheder), som siden blev suppleret med en sagsbehandler fra et børne- og familieteam. Der er i projektets forløb afholdt følgegruppemøde ca. en gang i kvartalet.

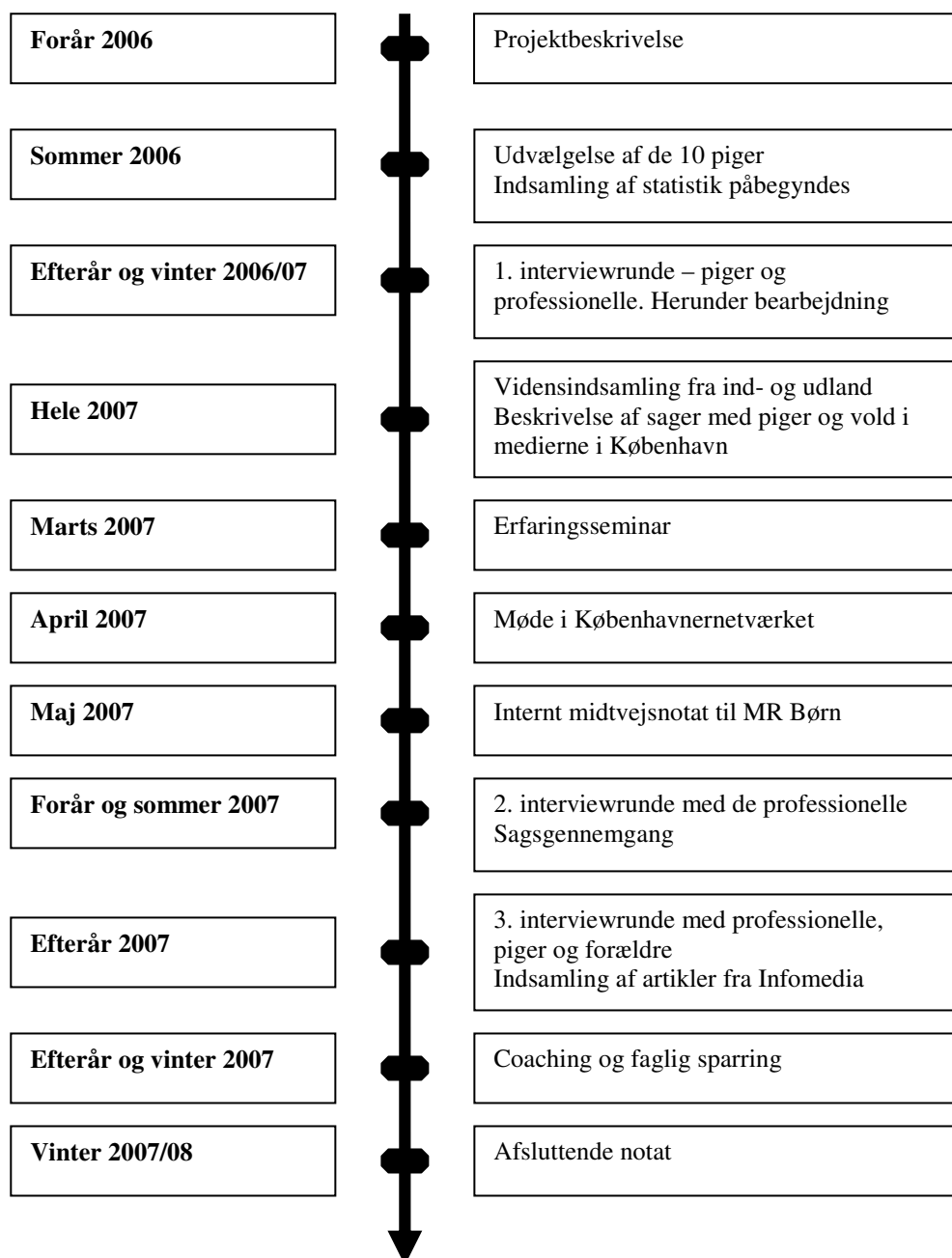
¹ Vold defineres som gentagen truende og voldelig adfærd, herunder også røverier og røveriske overfald.

² SPUK: Socialt og Pædagogisk Udviklings- og Kursuscenter se www.spuk.dk

Kapitel 1. Projektforløb og metode

Projektets forløb

Projekt "Pigeproblematikken" har løbet fra august 2006 til januar 2008 og har set ud som følger:

Model 1

I sommeren og efteråret 2006 begyndte den indledende fase, hvor de 10 piger blev udvalgt. Derefter blev pigerne og deres netværkspersoner interviewet i efteråret og

vinteren 2006-2007 i 1. interviewrunde. I starten af 2007 blev interviewmaterialet analyseret, og i marts 2007 afholdtes et erfaringsseminar for de professionelle omkring pigerne. I april 2007 præsenteres projektet på Københavnernetværket. I maj 2007 færdiggøres midtvejsnotat. I foråret 2007 foretages 2. interviewrunde af de professionelle. I forår og sommeren 2007 rekvireres sagsakter på pigerne, og der foretages en sagsgennemgang. I efteråret 2007 foretages 3. interviewrunde af de professionelle, pigerne og forældre. I efteråret og vinteren ydes der coaching og faglig sparring. I vinteren 2007/2008 skrives det afsluttende notat. I hele perioden er der ført en uddybende statistik over piger, der er registreret i Den Sociale Døgnvagt som afhørt i forbindelse med vold. Der er under forløbet endvidere indsamlet viden fra ind- og udland. To konkrete mediesager fra København er blevet analyseret, og der er desuden set på mediernes fremstilling af piger, der begår vold.

Projektet løber frem til starten af 2008, og pigerne følges hele perioden for at få et indtryk af indsatsernes umiddelbare virkninger.

Indsamlingen af viden for et større kendskab til emnet har foregået gennem alle elementerne interviews, sagsgennemgang, seminar, vidensindsamling, statistik, mediebillende, beskrivelse af mediesager, Københavnernetværket og coaching og faglig sparring. Hovedvægten har været de mange interviews, men alle elementer har bidraget til rapportens indhold.

Metoder

Udvælgelse af de 10 piger

Processen omkring udvælgelsen af målgruppen "de 10 aktuelt mest voldelige piger i København" var meget grundig. Indledningsvis blev der afholdt et møde på Den Sociale Døgnvagt i eftersommeren 2006, hvor de aktuelt omhandlede sager blev læst igennem, og der blev udvalgt sager på 10-15 piger. Følgegruppen i projektet, som består af repræsentanter fra Den Sociale Døgnvagt, Københavnerteamet og Pigegruppen i Saxogade, meldte ind med deres kendskab til piger, der begår vold. Derudover blev alle teamchefer på socialcentrene informeret om projektet pr. brev af vicekontorchef Kjeld Rothenberg, MR Børn, og alle socialcentre blev efterfølgende kontaktet telefonisk for at høre, om de kendte til piger, som ville være aktuelle for projektet. I forbindelse med denne rundringning blev der henvist til mange projekter, som eventuelt kendte til nogle piger, disse blev også kontaktet. Endvidere blev der skrevet til Københavns Politi med henblik på at inddrage deres kendskab til piger fra Københavns Kommune, der begår vold.

Vi foretog i efteråret 2006 også en gennemgang af alle sager fra Den Sociale Døgnvagt i 2006, hvor piger havde været impliceret i vold eller røverier, for ikke at overse nogle, der kunne være relevante for projektet. Sagsbehandlerne blev kontaktet vedr. de piger, hvor vi var i tvivl om deres aktualitet for projektet. Den Sociale Døgnvagt har været til stor hjælp i udvælgelsesprocessen. Endvidere har Den Sociale Døgnvagt også haft en aktiv rolle i forhold til den opfølgning, der som en del af projektets metodeafprøvning blev foretaget på to mediesager i 2006 og 2007, hvor piger har været impliceret i voldskriminalitet i København.

Der har været rigtig mange impliceret i denne udvælgelsesproces for bedst muligt at sikre, at det var de rigtige 10 piger, der blev taget udgangspunkt i. Det er dog ikke sådan, at der er grundlag for at konkludere, at disse 10 piger er de 10 *mest* voldelige piger i Københavns kommune, men på dette tidspunkt var de udvalgte det aktuelt bedste bud.

De udvalgte piger er alle piger, der begår vold i et omfang, som vækker bekymring hos de sociale myndigheder og politi. Den voldelige adfærd er en del af deres identitet på en sådan måde, at det skaber problemer for dem selv og deres omgivelser. De udvalgte piger befinder sig også forskellige steder i forhold til deres brug af vold som udtryksform. Nogle af pigerne er i det lige nu og kæmper med de problemer, som deres aktuelle voldsudøvelse giver dem. Andre kæmper med følgerne af begået vold, mens andre igen er i en positiv udvikling, hvor de aktuelt ikke begår vold, men har gjort det i en nær fortid. Samlet vurderer vi, at de valgte piger og deres netværk kan bidrage med meget viden, som igen kan bidrage til en generel opkvalificering af indsatsen overfor piger, der begår vold.

Socialcentrene havde generelt ikke kendskab til piger med voldelig adfærd. Der kom fra socialcentrene kun to navne – en kendt og en ukendt for projektet. Heller ingen af de kontaktede projekter meldte tilbage med konkrete navne på piger. Politiet indstillede fire piger, hvoraf vi kun havde hørt om den ene fra socialcentrene. De resterende piger fik vi kendskab til gennem Den Sociale Døgnvagt og Følgegruppen, som også var aktivt med i udvælgelsesprocessen.

Interviews

Efter udvælgelsen af de 10 piger er der blevet foretaget interviews med pigerne og deres netværkspersoner med henblik på at få viden om "Pigeproblematikkens" omfang og karakter i forhold til hver enkelt pige og de iværksatte indsatser omkring den enkelte. Udover pigerne er der blevet interviewet tre netværkspersoner omkring den enkelte pige i første interviewrunde i efteråret og vinteren 2006/2007. I foråret og sommeren 2007 blev nye professionelle personligt interviewet (nye sagsbehandlere, kontaktpersoner, personale på institutioner etc.) i de tilfælde, hvor der var kommet nye professionelle, hvilket der var i flere tilfælde. Derudover blev de mest centrale af de professionelle for hver enkelt pige interviewet telefonisk, hvis vi havde talt med dem i forvejen. Dette blev gjort for at følge med i sagens forløb og i, hvordan det går i forhold til den enkelte pige – hvad er gået godt og skidt siden sidst?

I efteråret og vinteren 2007 blev pigerne, deres sagsbehandlere og tætteste professionelle voksne interviewet, og der blev fulgt op på positive og negative erfaringer siden sidst. Endvidere blev der spurgt mere indgående ind til pigernes egne oplevelser af brugen af vold.

I efteråret 2007 blev forældrene til piger også spurgt om de havde lyst til at deltage i et interview. Det var de professionelle, som kender forældrene, der i de fleste tilfælde skulle spørge forældrene og aflevere et introducerede brev fra projektet. I nogle tilfælde vurderede de professionelle, at forældrene havde så massive problemer, at de ikke havde overskud til at medvirke i interviewene. Kun en forældre har deltaget i et direkte interview og en forældre blev der talt med kort i telefonen. Forældrenes afslag på at deltage betyder, at deres synsvinkel på pigernes problemer og deres vurdering af de iværksatte indsatser

mangler i materialet. Flere forældres synspunkter ville have været gavnlige for det samlede billede af foranstaltningerne og den specifikke hjælp, der ydes familien omkring pigen.

Der er blevet udarbejdet interviewguides til pigerne, de professionelle og forældrene. Disse har sat fokus på følgende temaer:

- skoleforløb
- arbejde
- familieforhold
- voldens udvikling
- almen adfærd
- sagsbehandling
- iværksatte indsatser
- pigens ressourcer
- evt. kulturelle aspekter
- tanker om fremtiden

Endvidere er der spurgt ind til både pigernes og de professionelles overvejelser om, hvordan man bedst muligt opkvalificerer indsatsen overfor den enkelte pige og generelt overfor piger, der begår vold. Interviewguides er blevet brugt som vejledende for interviewet, men interviewene har været semistrukturerede, idet de ofte også udviklede sig til en samtale om de forskellige temaer. I interviewene med pigerne har det været vigtigt at lytte meget til det, de har haft på hjerte og derfor har det naturligvis også påvirket interviewenes karakter. Men de beskrevne temaer i interviewguiderne har været ledende for interviewets indhold. For yderligere information om interviewenes indhold henvises til bilag 4 – 10 inkl. med interviewguide.

Der blev i første interviewrunde i efteråret og vinteren 2006/2007 foretaget 35 interviews. 30 interviews med professionelle omkring pigerne og fem interviews med pigerne. To af pigerne har ikke fået forældretiladelse til at medvirke, to af pigerne skulle efter det professionelle netværks vurdering vente lidt pga. deres situation, og en blev interviewet i næste interviewrunde.

I næste interviewrunde i foråret og sommeren 2007 blev som nævnt en pige interviewet, 30 interviews med professionelle heraf 12 nye professionelle blev interviewet personligt og 18 blev interviewet telefonisk. I efteråret og vinteren 2007 blev fem af pigerne interviewet³, alle pigernes sagsbehandlere og derudover den tættest tilknyttede professionelle voksne til hver pige. Endvidere blev en forælder interviewet, og en blev der talt med kort i telefonen. Nogle af interviewene var personlige, mens andre var telefoniske. I denne runde blev der foretaget i alt 24 interviews fire personlige interviews og 20 telefoniske.

³ Der var aftale med seks af pigerne, men en mødte ikke op. Efter flere mislykkede forsøg på at kontakte hende igen, blev det vurderet, at pigen ikke var interesseret at deltage. Hun deltog i første interviewrunde. De resterende fire piger, der ikke deltog i sidste interviewrunde, drejede sig om to, hvor forældrene ikke har givet tilladelse, og to hvis livssituation var så kompliceret på tidspunktet, at de ikke havde overskud til det eller ikke ønskede det.

Samlet er der foretaget 101 interviews i projektperioden. De personlige interviews længde har været ca. 1½-2 timer, mens telefoninterviewene typisk har varet en ½-1 time. Disse er efterfølgende blevet lyttet igennem og bearbejdet i et udviklet analyseskema, som sætter fokus på førnævnte temaer. På den måde kan udtalelser fra henholdsvis pigen, sagsbehandleren, kontaktpersonen og skolelæreren i forhold til et givent tema lægges ind i samme skema og give overblik over, hvor eventuelle udfordringer ligger. Formålet med de mange interviews er at få mange forskellige blikke på samme piges problematikker og foranstaltningerne omkring hende – både fra pigen selv og fra forskellige professionelle omkring pigen. Formålet med at interviewe de samme personer omkring pigen flere gange er at følge udviklingen omkring pigen – hvad er gået godt og skidt? Dette har givet et godt og indgående kendskab til udviklingen i problemernes omfang og udvikling, karakter og forandringer i foranstaltningerne omkring pigen.

De professionelle, som er blevet interviewet, kommer fra mange forskellige bydele og har flere forskellige professioner – faste kontaktpersoner, sagsbehandlere, klubledere, skoleledere/-lærere, kriminalpræventive medarbejdere ved politiet, døgninstitutions personale, medarbejdere i pigeprojekter og gadeplansmedarbejdere. Den brede fordeling både i forhold til profession og bydel har været med til at give mange forskellige blikke, hvilket vurderes som værdifuldt i forhold til at øge viden om, hvad der skal til for at opkvalificere indsatsen overfor gruppen af piger, der begår vold i Københavns Kommune. Da det professionelle netværk omkring pigerne udskiftes delvist i projektets forløb, er de nye professionelle blevet interviewet og inddraget i projektet på det tidspunkt, hvor det blev aktuelt.

Sagsgennemgang

I foråret og sommeren 2007 rekvirerede projektet sagsakter på de 10 piger og foretog en sagsgennemgang. Formålet med dette var at få faktuel dokumentation. Og at få overblik i sagens problematikker, evt. tidligere indsatser og vurderinger og overvejelser i sagen. Endvidere at få en overblik over sagens karakter mere faktuel. Sagsgennemgangen blev foretaget i sommeren 2007, hvor sagerne blev læst og i et udviklet skema blev de vigtigste oplysninger noteret. Disse har senere dannet grundlag for en stor del af det statistiske materiale i rapporten. Sagsgennemgangen har særligt været brugbar i forhold til at skabe et overblik over sagens forløb, da mange af de professionelle ikke har kendt pigen i så lang tid og dermed heller ikke har dette overblik eller detaljeret viden.

Vidensindsamling

I 2007 er der endvidere blevet brugt ressourcer på vidensindsamling om piger og vold. Meget af denne viden er indhentet fra Alternativ til Vold, som er et center i Oslo, der særligt beskæftiger sig med personer med voldsproblematikker. Herunder også unge, hvoraf en gruppe er piger. Viden om vold herfra og viden fra de internationale rapporter, som de henviser til, er også anvendt i denne rapport. Endvidere er der søgt viden om pigers mistrivsel, selvdestruktiv adfærd, flygtningeproblematik og andet, som er fundet relevant i forhold til pigernes problematikker.

Derudover er der igennem en rapport fra Justitsministeriet Forskningsenhed⁴ skabt overblik over udviklingen af voldskriminaliteten i Danmark generelt. Og der er inddraget tal fra Statistikbanken og fra en rapport fra Københavns Politi⁵ om udviklingen i kriminalitet.

Endvidere er der gennem Infomedia⁶ indsamlet og læst flere artikler om piger og vold for at få dannet et billede af mediernes fremstilling af piger og vold.

Erfaringsseminar

Der blev d. 12.-13. marts 2007 afholdt et erfaringsseminar som internat. Der deltog 18 fra det professionelle netværk omkring pigerne i seminaret. Der kom medarbejdere fra forskellige tilbud og med forskellige positioner fra forskellige dele af byen.

Formålet med seminaret var at præsentere nogle af de refleksioner, som analysedataet efter første interviewrunde havde givet, med sigte på indkredsning af væsentlige problemstillinger i indsatsen over for piger, der begår vold. Endvidere blev der formidlet generel viden om piger og vold og sat processer og diskussioner i gang, som dels startede refleksionsprocesser og erfaringsudveksling på tværs af bydele og faggrænser, og dels bidrog med erfaringer og synspunkter til projektet. For yderligere information henvises der til bilag 2.

Københavnernetværket

Den 23. april 2007 blev projektet og de foreløbige resultater præsenteret på Københavnernetværket⁷. Efterfølgende var der debat om emnet og om ideer til et fremtidigt kompetenceudviklingsforløb for professionelle, der arbejder med piger, der begår vold. Elementer fra debatten og de efterfølgende anbefalinger er også anvendt i rapporten. For nærmere oplysninger se bilag 3.

Statistik Den Sociale Døgnvagt

I projektet har der været et tæt samarbejde med Den Sociale Døgnvagt – dels i Følgegruppen, dels i forhold til de nævnte mediasager, men også i forhold til at udarbejde et statistisk overblik over antallet af piger i Københavns Kommune, der bliver afhørt i sager i forbindelse med voldelig kriminalitet defineret som kategorierne vold og røveri. Den første halvdel af 2006 førte Den Sociale Døgnvagt ikke elektronisk statistik, så her blev alle statistik arkene bearbejdet. I den resterende periode blev det elektroniske registreringssystem over afhøringer set igennem og der blev søgt på piger og vold og røveri. Derefter blev piger udenfor København sorteret fra. Oplysninger fra systemet blev indtastet i et system, som projektet har udviklet. Derefter blev den enkelte sag fundet på i arkiverne på Den Sociale Døgnvagt for at få flere oplysninger om eks. sigtelse, uddybning af kriminalitetens art etc., som ikke kan ses i selve registreringssystemet på Den Sociale

⁴ Justitsministeriet Forskningsenhed december 2007: Udviklingen i omfang og art af ungdomskriminalitet 1996-2006.

⁵ Københavns Politi, Kriminalitet begået af personer u/18 år – årene 2002-2006

⁶ Infomedia: Søgedatabase med artikler fra forskellige danske aviser, blade og telegrambureauer.

⁷ Københavnernetværket: I ca. to år fra efterår 2005 til efterår 2007 har netværket eksisteret med Vilde Læreprocesser som tovholder. Møderne blev afholdt en gang om måneden med op til 50 deltagere fra de forebyggende og rådgivende institutioner, døgninstitutioner, gadeplansområdet og socialcentrenes børne- og familieteam fra København.

Døgnvagt. Dette har ført til statistik over afhøringer i forbindelse med vold og røverier i 2006 og 2007 jf. kapitel 5, afsnittet "Tal fra Den Sociale Døgnvagt 2006 og 2007").

Coaching og faglig sparring

I forbindelse med projektet er der foretaget faglig sparring og coaching i to sager. Den ene gang var det om en af projektets 10 piger, og den anden var i forbindelse med en af mediesagerne. I mediesagen var det kun sagsbehandleren, der deltog og fik sparring. I sagen vedr. en pige fra projektet deltog hele det professionelle netværk. Der blev brugt mest tid og gjort flest overvejelser i forhold til sagen om pigen fra projektet, og der blev i denne sammenhæng samlet mange forskellige professionelle; sagsbehandler fra socialcenteret, lærer, en særlig jobformidler og kontaktperson, hvilket gav et bredere og dybere erfaringsgrundlag. Erfaringer herfra er også inddraget i rapporten. For uddybning af metoder og erfaringerne herfra henvises der til kapitel 9.

Vidensformidling

Vidensformidlingen i projektet har dels foregået på det afholdte seminar og på møde i Københavnernetværket. Derudover til Københavns Kommune MR Børn gennem midtvejsnotatet og gennem denne afsluttende rapport.

Opsamling

Vi vurderer, at de 10 piger i projekt "Pigeproblematikken" giver et meget dækkende billede af piger, der begår vold, idet vi i vores udvælgelsesproces fik et klart billede af, at der ikke er tale om en særlig stor gruppe, der begår gentagne voldshandlinger. Den udvalgte gruppe piger har karakteristika, som har vist stort sammenfald med erfaringer fra den norske forskning. De udgør således et udmærket udgangspunkt for projektets undersøgelse. De mange interviews, seminaret, Københavnernetværket, sagsgennemgangen, vidensindsamlingen og erfaringer fra coaching og faglig sparring, samt sparring med følgegruppen giver tilsammen grundlaget for denne rapport og dens anbefalinger til de fremtidige indsatser.

Kapitel 2. Udvikling i sagsforløb for de 10 piger i projektperioden

I dette afsnit er der en kort beskrivelse af hver enkelt af de ti pigers sagsforløb i projektperioden. Alderen, der er angivet, er alderen ved projektets start d.1. august 2006. Indledningsvis skitseres der, hvordan socialforvaltningen generelt set arbejder i disse sager.

Generelt om sagsbehandling

Når det kommer til socialforvaltningens kendskab – enten via underretning fra skole eller Den Sociale Døgnvagt og/eller Politiet (f.eks. ved indgriben med afhøring og evt. sigtelse) – at en ung har en bekymrende og u hensigtsmæssig adfærd, så foretager sagsbehandleren fra børne- og familieteamet en undersøgelse (Serviceloven § 50) af den unges situation. Undersøgelsen danner grundlag for den faglige vurdering og stillingtagen til, om den unge har behov for hjælpeforanstaltninger. Når det er besluttet, at der er grundlag for at tilbyde den unge og familien hjælpeforanstaltninger, udarbejdes der en handleplan i samarbejde med den unge og familien om, hvilken hjælp der vil være formålstjenlig.

Nogle gange kan der være behov for at få en grundigere udredning eller undersøgelse hos psykolog eller psykiater. I enkelte tilfælde kan forvaltningen beslutte at få denne grundigere undersøgelse gennem en anbringelse i pædagogisk-psykologisk observation på en sikret ungdomsafdeling. Det kan også omfatte unge under 15 år (den kriminelle lavalder). De forskellige undersøgelser kan forvaltningen beslutte i samarbejde med den unge og forældrene. – men det kan også besluttes gennemført uden parternes samtykke, hvis man finder det påkrævet.

Når der er foretaget en faglig vurdering og truffet beslutning om, at den unge må tilbydes hjælpeforanstaltninger, kan der som hjælpeforanstaltning afhængig af den unges behov tilbydes forskellige former for støtte under *fortsat ophold i hjemmet*: Hjemmehos-støtte, familiebehandling, en voksen støtteperson (en fast kontaktperson), særlige dagtilbud med individuel og gruppeorienteret støtte og aktiviteter, alternativ skolegang, beskæftigelse, fritidstilbud, psykologbehandling, misbrugsbehandling m.m.

Situationen kan også være så uholdbar i hjemmet, at den unge tilbydes anbringelse uden for hjemmet i et døgntilbud. I særligt alvorlige situationer kan forvaltningen foretage en anbringelse uden samtykke fra hhv. den unge og forældrene – det kan ske, uanset om den unge er under eller over 15 år. I tilslutning til anbringelse kan der også iværksættes familiebehandling, alternativ skolegang, forskellige former for behandling etc.

I de situationer, som de 10 aktuelle piger befinder sig i, bliver der ofte iværksat hjælpeforanstaltninger fra socialforvaltningen på baggrund af eller som led i den strafferetlige behandling (når de er over 15 år). Dvs. at den unge f.eks. kan få en betinget dom med vilkår om at skulle følge socialforvaltningens anvisninger. Disse vilkår kan fremgå af selve dommen – f.eks. at den unge skal være i uddannelse eller arbejde, skal have en fastlagt kontakt med en voksen støtteperson, skal være i en bestemt form for tilbud/behandling o.l. – og der er typisk en prøvetid på 2 år, hvor den unge ikke må begå ny kriminalitet.

Den unges kriminalitet kan være så alvorlig, at Retten efter samråd med socialforvaltningen beslutter at idømme den unge en ungdomssanktion – et 2 årigt behandlingsforløb i 3 faser: Først kort ophold i sikret regi, dernæst et års ophold i døgntilbud i åbent regi efterfulgt af ca. et år med tilsyn og støtte i forbindelse med enten hjemflytning eller flytning til egen bolig.

Forvaltningen er efter serviceloven forpligtet til løbende at følge op på den unges handleplan mindst hver 6. måned.

Beskrivelse af de ti piger

A, 14 år (kendskab til hende fra socialcenteret og Københavns Politi):

A bor hjemme ved projektets start i sommeren 2006 og går ikke i skole, men er blevet tilknyttet projekt Den Korte Snor og har dermed en fast kontaktperson. Et alternativt skoletilbud undersøges og A går til samtaler hos en psykolog og har tæt kontakt til sin kontaktperson. Men i slutningen af 2006 bliver A akutanbragt pga. problemer i familien. Hun er anbragt akut indtil starten af 2007, hvor hun igen kommer hjem at bo. I marts bliver hun anbragt på en institution og i april 2007 påbegynder hun privatundervisning. I foråret kan institutionen dog ikke rumme A mere, som efterfølgende kommer hjem at bo. Hun fastholder privatundervisningen, og påbegynder forskellige arbejdspraktikker i sommeren 2007. Det går op og ned med arbejdspraktikken og kontinuiteten i skolen og i starten af vinteren 2007 bliver A igen akutanbragt. Hun kommer hjem igen i slutningen af 2007, og der afventes endelig afgørelse i forhold til iværksættelse af foranstaltninger. Ingen ny kriminalitet registreret i projektperioden.

B, 14 år (kendskab til hende igennem Den Sociale Døgnvagt):

Kort før projektstart sommer 2006 har pigen som 14 årig medvirket i mange gaderøverier og været forsøgt udredt i pædagogisk psykologisk observation (anbringelse), der blev afbrudt ved, at pigen stak af. I stedet indgås en familiekontrakt med moderen (der er enlig), hvor det aftales, at pigen skal passe sin skole, have en kontaktperson og familien en hjemmehos-støtte. Hvis det ikke opfyldes, er det aftalen, at pigen skal anbringes uden for hjemmet. Pigen har haft meget fravær fra skole fra 2003 og frem. Efteråret 2006 tilknyttes hun et alternativt skoletilbud, og da familien flytter til en anden bydel, skifter hun skoleafdeling fra januar 2007. Hjemme-hos kom aldrig til at fungere, og kontaktpersonen ophører ved flytning. I marts 2007 får B en ny kontaktperson, som aldrig opnår egentlig kontakt med pigen, og som også ophører, da sagen igen skifter kontor i forbindelse med intern ny opdeling af distrikter. Pigen passer skolen frem til april 2007, hvorefter hun frem til december kun har været i skole 2 dage. Hun har i perioden bl.a. været stukket af hjemmefra to gange i længere perioder (med en kæreste) bliver gravid og får august en provokeret abort. I perioden afsoner mor en fængselsdom. Er ved projektets slutning gravid igen og ønsker at føde barnet. En enkelt episode med berigelseskriminalitet i projektperioden.

C, 14 år (kendskab til hende gennem Københavns Politi):

C går ved projektets start i sommeren 2006 i en folkeskole, hvor hun har tilknyttet en AKT⁸ lærer, og hun bor hjemme. Men i efteråret 2006 kan skolen ikke rumme hende længere, og en § 50 undersøgelse bliver iværksat på socialcenteret. Undersøgelsen og efterfølgende psykologisk undersøgelse og samtaler med forældrene løber fra slutningen af 2006 og forår og sommer 2007. Det resulterer i slutningen af 2007 i en anbringelse af pigen på en institution, hvor hun modtager undervisning på en intern skole. Hun har på det tidspunkt ikke modtaget undervisning siden starten af vinteren 2006. Hun har i projektperioden været afhørt i forbindelse med forskellige lovovertrædelser, herunder trusler, butikstyveri o.a.

D, 14 år (kendskab til fra Den Sociale Døgnvagt og Følgegruppen):

Ved projektstart sommer 2006 er pigen 14 år, tilknyttet alternativ skole og har en kontaktperson fra en specifikt forebyggende pigeindsats, som hun tidligere har været tilknyttet. Hun bor hjemme hos forældrene, men kommer ofte ikke hjem. Forudgående har hun været forsøgt udredt via anbringelse i pædagogisk psykologisk observation november 2005 på baggrund af omfattende voldelig kriminalitet, men det opgives, da familien forlanger hende hjem. Forår 2007 har hun på ny meget fravær fra skole og er væk fra hjemmet. Den ustabile periode kulminerer med et midlertidigt ophold udenfor hjemmet fra maj til juli 2007. Efter en lang ferierejse med familien er pigen nu fortsat hjemmeboende, har samme kontaktperson, er blevet arbejdsplaceret to steder med gode resultater. Venter på plads i særligt skoletilbud for at få afsluttet 9.kl., som ligger hende meget på sinde. Kontaktperson og leder af pigeindsatsen har gennem familiesamtaler arbejdet meget med relationen mellem pigen og familien. Ingen registreret ny kriminalitet.

E, 15 år (kendskab til igennem Københavns Politi og Den Sociale Døgnvagt):

Går ved projektets start i sommeren 2006 i alternativ skole og har tilknyttet to kontaktpersoner, hvoraf den ene også er hendes sagsbehandler. Hun bor i hele projektperioden hjemme. I efteråret 2006 *begår hun ny kriminalitet* (bl.a. vold mod tjenestemand), som i 2007 fører til en betinget dom med vilkår og tilsyn fra Kriminalforsorgen i to år. I forbindelse med ændringer i socialcentrenes distrikter skifter E sagsbehandler i starten af 2007 og mister derved også sin ene kontaktperson. Der bliver efterfølgende indgået aftale med den anden kontaktperson, som stadig er tilknyttet E. E har svært ved at møde op på den alternative skole og får i stedet privat undervisning i foråret 2007 og afslutter i sommeren sin 9. kl. i tre fag. I sommeren 2007 finder E selv et job, som hun passer indtil slutningen af 2007. E skal efter planen starte på en uddannelse i starten af 2008.

F, 15 år (kendskab til igennem Den Sociale Døgnvagt og Følgegruppen):

F går i alternativ skole og er tilknyttet et specifikt forebyggende pigetilbud ved projektets start i 2006. Hun bor i hele projektperioden hjemme. Trods perioder med meget fravær tager hun i sommeren 2007 sin 9. kl. afgangseksamen i to fag. Hun stopper på den alternative skole og ønsker at finde job, hvilket ikke bliver til noget. I efteråret 2007 bliver hun taget for *ny voldskriminalitet* og varetægtsfængsles kortvarigt og afventer en afgørelse. Hun er i vinteren 2007 stadig tilknyttet det specifikke forebyggende pigetilbud og er endvidere påbegyndt en arbejdspraktik.

⁸ AKT: Adfærd Kontakt og Trivsel

G, 16 år (kendskab til fra Følgegruppen og Københavns Politi):

Ved projektstart i sommer 2006 har pigen kort forinden fået en betinget dom på fængsel i 60 dage for vold med en prøvetid på to år. Vilkår for dommen er, at hun skal være tilknyttet et specifikt forebyggende pigetilbud et fast antal timer ugentligt, være i uddannelse eller arbejde og have fastlagt kontakt til en tilsynsperson på socialcentret. Forældrene bliver skilt under projektforsløbet, og pigen bor skiftevis hos mor på krisecenter, hos stedfar hjemme og rundt omkring. Mor er december 2007 tilkendt lejligheden ved dom, hvor G skal bo fremover. Trods meget fravær afslutter G 10.kl. juni 2007 i alternativ skole. Starter efterfølgende på en produktionsskole, men ophører ret hurtigt, da hun har fravær og ikke kan koncentrere sig på grund af den ustabile bosituation og et hashforbrug. Er ved projektafslutning lige blevet tilknyttet et misbrugsbehandlingssted, da hun ønsker at stoppe/minimere sit hashforbrug. Skal fortsat være tilknyttet pigetilbuddet nogle timer ugentlig. Ingen ny kriminalitet registreret i projektperioden.

H, 16 år (kendskab til fra Den Sociale Døgnvagt og Følgegruppen):

H afventer dom på en sikret institution ved projektets start i midten af 2006, som senere fører til en dom om ungdomssanktion i efteråret 2006. Efter 1. fase i sikret afdeling skifter hun til 2. fase institution i slutningen af efteråret. I 2. fase opstartes et skoleforløb på institutionens interne skole, som i sommeren 2007 resulterer i en 9 kl. afgangseksamen i to fag. Under opholdet arbejder hendes primærpædagog intensivt med at styrke forældresamarbejdet. Efter et forsøg i en ekstern skole i eftersommeren 2007 og en kortvarig afprøvning af job, er H i slutningen af 2007 i gang med at tage 10. kl. i et alternativ skoletilbud. Hun påbegynder 3. fase i slutningen af 2007 med forsat anbringelse på institutionen og med planer om udslusning til egen lejlighed. Ingen ny kriminalitet registreret i projektperioden.

I, 16 år (kendskab til fra Den Sociale Døgnvagt, Følgegruppen og socialcenteret):

I afventer dom på en sikret afdeling ved projektets start i midten af 2006, som senere fører til en dom om ungdomssanktion i efteråret 2006. Hun har ved varetægtsfængslingens start haft en kontaktperson, som stopper relativt kort tid efter fængslingen, men de har stadig kontakt. Efter 1. fase i sikret afdeling skifter hun til 2. fase institution i starten af vinteren. På 2. fases institutionen starter I på et eksternt skoleforløb med støtte fra institutionen, som i sommeren 2007 resulterer i en 9. kl. afgangseksamen i et fag. Efter sommerferien 2007 begynder I at arbejde og har i efteråret 2007 haft flere forskellige jobs i korte og længere perioder. I slutningen af 2007 har hun et job, som hun selv har fundet og passet i længere tid. 2. fase er blevet forlænget pga. tillægsdom i forbindelse med tidligere kriminalitet, og 3. fase vil derfor først blive påbegyndt i starten af 2008, hvor planen er, at hun skal hjem at bo og forsat arbejde. Ingen ny kriminalitet registreret i projektperioden.

K, 16 år (kendskab til igennem Følgegruppen og Den Sociale Døgnvagt):

K er ved projektets start tilknyttet et alternativ skoletilbud, som i slutningen af 2007 resulterer i en 9. kl. afgangseksamen i 3 fag. Ved projektets start har hun tilknyttet en kontaktperson, som hun har haft i længere tid. Hun bliver kort efter projektets start anbragt på en hybel i efteråret 2006, og i foråret 2007 bliver hun forflyttet til en anden hybel pga. voldstrusler mod hende og med planer om egen lejlighed i slutningen af 2007. I projektperioden har hun haft kortvarige jobs, men har ikke fastholdt dem. Efter

sommerferien 2007 påbegynder K et arbejdsstræningskursus, som hun passer. Ingen ny kriminalitet registreret i projektperioden.

Sammenfatning om de 10 piger

Alle pigerne undtagen en enkelt er ved projektstart kendt i forvaltningen, hvor der i forvejen er forskellige hjælpeforanstaltninger iværksat. Flere af pigerne er og har også tidligere været anbragt. Kort efter projektstart blev der oprettet sag på denne ene pige, som nu ved projektafslutningen er anbragt.

Pigerne kommer spredt fra hele kommunen. Kun et enkelt socialcenter er ikke repræsenteret ud af de i alt otte i Københavns Kommune

Der foreligger § 50 undersøgelser (evt. tidligere § 38 undersøgelser) og handleplaner i alle sagerne. Der er fire piger, som har fået foretaget (en eller flere) psykologiske undersøgelser, i fire sager ligger der udtalelser fra psykiatrisk regi, og der er en enkelt mentalundersøgelse. For flere pigers vedkommende er der ikke foretaget yderligere undersøgelser ud over § 50 undersøgelsen.

Pigerne har ved projektets start en aldersfordeling fra 14 til 16 år, hvor fire piger var 14 år, to piger var 15 år, og de sidste fire piger var 16 år. Fire af pigerne var således på daværende tidspunkt under den kriminelle lavalder. Aldersfordelingen peger på, at pigerne starter tidligt med at begå kriminalitet og vold. En stor del begås, mens de er under den kriminelle lavalder (15 år). Fem af pigerne har fået domme – nogle en enkelt dom, andre har fået flere betingede domme med vilkår om f.eks. skolegang og kontaktperson, og nogle har senere fået dom til ungdomssanktion.

Betydning af indsatser – generelt set

Sagsbehandlerne fra de forskellige børne- og familieteam benytter sig af hele viften af mulige hjælpeforanstaltninger. Det mest anvendte er, at sagsbehandleren sammenstykker en foranstaltning af flere (bevillings)dele. Den unge bor fortsat hjemme, anbringes evt. i et bostøttetilbud (en selvstændig bolig med tilknyttet voksenstøtte), får en fast kontaktperson tilknyttet og går i skole i et alternativt skoletilbud. Nogle af pigerne bliver desuden tilknyttet en særlig pigeindsats, og nogle tilbydes behandling f.eks. for misbrug, psykologsamtaler o.a.

Det er et absolut vigtigt mål, at pigerne stopper med deres voldelige adfærd.

De iværksatte indsatser synes at have virkning i forhold til undgå ny vold. (Kun) to af de ti piger har inden for projektperioden begået ny vold, hvor den ene har fået en dom, og den anden er sigtet og afventer domstolsafgørelse.

Seks af pigerne vurderes i øvrigt generelt at være i en positiv forandringsproces, to er status quo eller tenderer en forværret situation, og for to pigers vedkommende er det ikke muligt helt at vurdere udviklingen. Man kan således sige, at de iværksatte foranstaltninger i et vist omfang fungerer efter hensigten. Den voldelige adfærds ophør er naturligvis ikke ensbetydende med, at der ikke er udfordringer og problematikker på andre områder, som der fortsat skal arbejdes med.

Betydning af indsatser – specifikt set

De dominerende indsatser i foranstaltningsbilledet for de ti piger er brug af fast kontaktperson, alternative skoletilbud og anbringelse. Hertil kommer brug af specielle indsatser som f.eks. "Spydspidsen" til at skaffe jobs, "Pigegruppen" til en pigespecifik og gruppeorienteret indsats og Københavnerteamet med tæt voksenkontakt og særlige aktiviteter for piger.

Faste kontaktpersoner

Den faste kontaktperson er en voksen støtteperson, som knyttes til den unge et fastlagt antal timer pr. uge. Primærpædagogen i et døgntilbud og en gennemgående voksenperson fra et særligt dagtilbud fungerer på linje med en fast kontaktperson. De repræsenterer for alle tre kategoriers vedkommende en meget væsentlig kontinuitet i pigernes hverdagsliv, som er med til at skabe sammenhæng.

Den tætte kontakt og relation med en engageret og troværdig voksen, der repræsenterer kontinuitet og løbende opfølgning, bidrager i høj grad til, at pigerne begynder at "stå stille" og får gang i en selvrefleksion. Kontinuiteten, som en fast kontaktperson (eller en fast tilknyttet medarbejder på dag- eller døgntilbuddet) repræsenterer, er vigtig, især set i lyset af, at der i sagerne er mange skift af sagsbehandlere.

Den positive og nære relation til en voksen viser sig i flere tilfælde at bidrage til at skabe ændringer i pigens liv. Næsten alle kontaktpersonerne er kvinder, og de beskrives i rollen både som storesøster, reserve mor, veninde, mentor og forbillede for pigerne. Faste kontaktpersoner kommer tæt på pigens i hverdagen, og dette tætte forhold er meget betydningsfuldt og virker i de fleste tilfælde adfærdsregulerende. Pigerne selv udtrykker, at kontaktpersonerne har haft en stor betydning for dem.

Syv ud af de ti piger har haft en fast kontaktperson nu eller tidligere.

For tre piger, som nu eller tidligere har haft en fast kontaktperson, mens de fortsat har boet hjemme, har det *ikke* været en tilstrækkelig foranstaltning, men vurderingen er, at de alligevel har profiteret af indsatsen. To af disse piger har siden profiteret af anbringelse på baggrund af ungdomssanktion. Den tredje er i en uafklaret situation, hvor der skal træffes beslutning om evt. ny foranstaltning.

For tre piger har det haft positiv betydning at have en kontaktperson tilknyttet, mens det for én pige ikke har fungeret. Kontaktpersonen er stoppet, da det ikke kan lykkes at få kontakt, og pigens kommer heller ikke i skoletilbuddet.

For to andre piger har det på flere områder haft positiv betydning at være tilknyttet en særlig pigeindsats.

En af de ti piger har ikke haft nogen form for kontaktperson tilknyttet, før hun ved projektafslutning blev anbragt.

Selv om der generelt set er en positiv effekt af kontaktpersonsordninger, må man regne med både op- og nedture hos pigerne, før situationen kan forventes at stabilisere sig.

Faste kontaktpersoner beskrives som en af de mest vigtige og effektive indsatser, både fra pigerne selv og de professionelle. Og også fra en af forældrene.

Sammenfattende må det konkluderes, at fast kontaktperson er en nyttig og vigtig foranstaltning i forhold til piger, der begår vold og kriminalitet, selv om den ikke i alle tilfælde ikke er tilstrækkelig.

Skolegang

Pigerne har gennem deres opvækst været igennem ret mange skoleskift – både i forbindelse med flytninger og som forsøg på at løse deres tilpasningsproblemer. Pigerne skoleforløb er præget af flere år med meget pjæk og for fleres vedkommende også af lange perioder uden nogen reel skolegang i det hele taget. I sådanne perioder kan deres problemer med vold og kriminalitet accelerere. Samarbejdet mellem skole og socialforvaltning fungerer ikke godt nok i alle tilfælde.

Næsten samtlige ti piger er blevet ekskluderet fra den almindelige folkeskole. Alle har siden fået iværksat hjælpeforanstaltning med skolegang i alternative tilbud. For nogle af pigerne har det været en god chance for at gennemføre skolegang og få en afgangseksamen i nogle fag, for andre har det ikke fungeret. Nogle piger er indskrevet i lange perioder i sådanne alternative tilbud uden at møde op. Der er meget vigtigt at sikre og at fastholde pigerne i skolegang af hensyn til deres fremtidsmuligheder jf. forskning (Egelund og Hestbæk 2003).

Det er lykkedes de fleste af pigerne, som har været i alderen for en 9. kl. afgangseksamen at få en eksamen i nogle enkelte fag – et, to eller tre fag, men ikke en fuld 9. kl., hvilket naturligvis begrænser deres muligheder i fremtiden. En enkelt pige har taget både 9.kl. og 10.kl. eksamen.

Døgnanbringelse

To piger, som i projektet er døgnanbragt i forbindelse med dom om ungdomssanktion, vurderes at profitere af indsatsen. De giver selv udtryk for, at det for dem har været en positiv erfaring, samtidig med at de giver udtryk for, at betingede domme med vilkår ikke altid er nok til at stoppe en kriminell og voldelig adfærd. Nogle gange skal der mere indgribende indsatser til, hvor det at komme væk fra hjemmet og fra nærmiljøet, og at andre voksne tager ansvar for dem, kan gøre en forskel.

En tredje pige er netop blevet anbragt, så virkning heraf kan endnu ikke vurderes.

En fjerde pige har været anbragt ret kortvarigt rigtig mange gange uden særlig effekt, da stederne har svært ved at rumme hende, og da hun hele tiden søger tilbage til hjemmet. Situationen i hjemmet er uholdbar, da hun udsættes for massivt omsorgssvigt.

En femte pige har haft et midlertidigt ophold uden for hjemmet af ca. 2 måneders varighed, med planlagt tilbagevenden til hjemmet. Pigen er i en positiv forandringsproces.

En sjette pige har været anbragt i selvstændig bolig (hybel) med tilknyttet kontaktperson frem til udskrivning ved 18års alderen. Har samlet set profiteret af indsatsen.

Arbejde og fritidsjobs

Flere af pigerne har gode erfaringer med arbejde og fritidsarbejde. Brug af rigtigt arbejde med løn som en måde at integrere på, viser sig også at være en nyttig foranstaltning i arbejdet med piger, der begår vold.

Det har været positivt for de fleste af de syv piger, som har haft jobs. Kun to måtte konstatere, at dette ikke var noget for dem på daværende tidspunkt. En har været i gang i så kort tid inden projektets afslutning, at der ikke kan konkluderes på dette. Resten (fem) har haft positive erfaringer i forhold til at have et arbejde: Positive erfaringer i forhold til at indgå på en arbejdsplads med kollegaer, glæden ved at tjene egne penge og som et godt alternativ til periode med skoletræthed. Selvom pigerne ikke altid oplever det uden problemer at leve op til forventningerne på en arbejdsplads i forhold til mødetider, pauser, brug af mobil telefon etc., så har det givet dem erfaringer, som er vigtige i forhold til at ønske sig en fremtid som selvforsørgende.

Pigerne selv efterlyser hjælp til at skaffe fritidsjob og tidlig hjælp til at få lomme pengejobs, da de mener, det kan forhindre, at de starter på at lave berigelseskriminalitet.

Familiearbejde

Der har ikke været iværksat specifikke familieindsatser i projektperioden for nogle af pigernes familier, men der har været ført samtaler med familien i alle sagerne enten fra sagsbehandlers eller fra kontaktpersoners⁹ side (eller både/og). I et par af sagerne har der været tale om mere intensive samtaleforløb, som ser ud til at have haft god effekt. Det har desværre ikke kunnet be- eller afkræftes gennem interviews med forældrene, da de enten ikke har ønsket at medvirke eller p.t. er blevet vurderet for belastede af de professionelle til det. I et tilfælde er der anvendt en familiekontrakt, men bl.a. på baggrund af flere sagsbehandlerskift er der ikke sket nødvendig opfølgning og draget konsekvens.

Der kan være behov for at udvikle et tættere og mere velorganiseret samarbejde mellem kontaktperson og sagsbehandler. Da realiteterne er, at kontaktpersonen i mange situationer står alene med kontakt og samarbejde med familien – ud over med pigen selv – efterlyses der mulighed for at styrke kontaktpersonernes kompetencer på dette felt eller nemmere adgang til at inddrage en familiebehandler i arbejdet.

Vurderingen er, at familiearbejdet generelt kunne have mere tyngde.

Det vurderes, at der har været stor betydning af familieindsatsen for tre af pigerne – for to af dem, som bor hjemme, og for en, som er anbragt i døgntilbud.

Organisering – brud i forløb

Fire af pigerne har skiftet socialcenter undervejs i forløbet. Tre skift hænger sammen med familiens flytning, et med ændring af socialcenterdistrikter.

Tre sager er blevet oversendt – mens et center indtil videre har beholdt sagen, for at der kan falde mere ro over pigen og ske en afklaring af indsatsen.

To af de tre oversendte sager er i gang med endnu en oversendelse af systemmæssige grunde: Dels på grund af omlægning af interne socialcentergrænser, dels på grund af nye interne regler om sager vedr. ungdomssanktion.

Pigerne har i projektperioden oplevet mange skift som er forbundet med organiseringen af indsatserne. Det gælder f.eks. skift af opholdssted og primærpædagog under et

⁹ Dvs. hhv. faste kontaktpersoner, primærpædagoger fra døgntilbud og tilknyttede voksne fra dagtilbud/anden pigeindsats.

ungdomssanktionsforløb, men det gælder også skift af kontaktperson og sagsbehandler, fordi der skiftes socialcenter. Hertil kommer sagsbehandlerskift af andre årsager.

Tre piger har den samme sagsbehandler i hele projektperioden. Fem oplever et skift, en pige oplever to skift og en oplever fire skift.

Skift af kontaktperson og primærpædagog giver vanskeligheder med kontinuitet i forhold til kontakt- og relationsdannelse, mens sagsbehandlerskift medfører problemer på en række andre områder (overdragelse af viden, manglende beslutninger m.m.).

En samlet vurdering er, at der på grund af mange skift i sagernes nøglepersoner i flere tilfælde er problemer med kontinuitet og sammenhæng i indsatsen. Der er problemer med skift især på myndighedssiden, men også på leverandørsiden, som man dog nemmere vil kunne organisere sig (delvist) ud af.

Kapitel 3. Konkluderende opsamling

Dette afsnit er en opsamling af viden, erfaring og pointer, som er fremkommet gennem projektets samlede empiriske arbejde med mange interviews, gennemgang af sagsakter, statistikindsamling, erfaringsseminar, Københavneretværksmøde, vidensindsamling m.m.

Problemets omfang

Piger, der begår vold, er et i omfang lille, men alvorligt problem, som set over en 10 års periode fra 1996 til 2006 på landsbasis er stigende i procent. Der er tale om en femdobling. Såvel landsstatistikken som tal fra Den Sociale Døgnvagt i Københavns Kommune viser, at problemet med piger, der begår vold, som de anmeldes, sigtes og evt. får en dom for, samlet set er lille¹⁰.

Tallene fra Den Sociale Døgnvagt viser, at der for Københavns Kommunes vedkommende i 2006 er foretaget 51 afhøringer af i alt 43 piger, sigtet for vold og røveri. I 2007 er der tilsvarende afhørt 46 piger i alt 63 gange.

I 2006 er der for Københavns kommunes vedkommende afsagt 24 domme for vold og røveri begået af piger i aldersgruppen 15-19 år. I 1996 blev der tilsvarende afsagt ni domme for vold og røveri Københavns kommune, så stigningen i antallet af domme for vold begået af piger fra 1996 til 2006 er således kun på 2½ gang sammenholdt med en femdobling på landsplan.¹¹

Piger starter tidligt med at begå kriminalitet og vold. Det viser statistik fra Københavns Politi, hvor piger set i procent topper i 14-15 års alderen med kriminalitet generelt. Opgørelse over strafferetlige afgørelser for vold begået af piger viser at der er talmæssigt flest i aldersgruppen 15-17 år, og at der er et markant fald i 18-20 års alderen. Dvs. at et ret lille antal piger er i risiko for at fortsætte med vold og kriminalitet ind i voksenalderen.

Fakta om pigerne

Fakta om de 10 piger i projektet bekræfter, at pigerne i overensstemmelse med det generelle billede er startet med kriminalitet og vold tidligt, en fra ni års alderen og ellers fra 12-13 års alderen. Pigerne kommer fra forskellige dele af byen, så der kan ikke peges på en speciel koncentration af problemforekomst i særlige bydele.

Pigernes situation er, at mange kommer fra brudte hjem, opvokset i hjem med enlige mødre, hvoraf nogle har været meget unge, da de første gang blev mødre. Alle forældre undtagen en enkelt bliver forsørget af overførselsindkomster.

Der er en overvægt af piger med anden etnisk baggrund end dansk, hvilket svarer til erfaringer i Norge (Bengtson 2004). Da de ti piger på et givet tidspunkt er udvalgt i denne henseende tilfældigt, siger det ikke noget præcist om forholdet. Enkelte familier er kommet til Danmark som flygtninge, hvor familiens dynamik kan være stærkt præget af de traumer, som familiemedlemmerne er blevet påført.

¹⁰ Rapport fra Justitsministeriets Forskningsenhed, december 2007 viser, at der var i alt 137 strafferetlige afgørelser i 2006 for piger i alderen 15-17 år, der har begået vold.

¹¹ Tal fra Statistikbanken for Københavns Kommune for kvinder 15-19 år for kategorierne røveri, vold mod sagesløs, særlig alvorlig vold, simpel vold samt vold mod off. myndighed

Alle pigerne undtagen en enkelt er ved projektstart kendt i forvaltningen, hvor der i forvejen er foranstaltninger iværksat. Flere af pigerne er og har også tidligere været anbragt. Kort efter projektstart blev der oprettet sag på denne ene pige, som nu ved projektafslutning er anbragt.

Familieproblemer

Opsamlende kan det konkluderes, at alle 10 piger har belastende og komplicerede familieforhold, som præger dem på mange af livets områder. Halvdelen af pigerne er vokset op hos enlige mødre uden en stabil støtte fra biologisk far eller anden mand. Enlige mødre med anden etnisk baggrund, som der er flere af, ender ofte med at have et meget ringe netværk. At være enlig mor med anden etnisk baggrund afspejler en udvikling, der bl.a. følger af at være indvandrer eller flygtning i et land med en helt anden kultur. Der er tale om såvel fattigdomsproblemer som kulturel afmagt, hvor forældrenes manglende integration og kendskab til danske forhold får betydning for pigernes udvikling.

Familiemønstrene er komplekse, og opvæksten har ofte været præget af kaos og i mange tilfælde også af vold – både fysisk og psykisk. Nogle af forældrene har psykiske lidelser og i nogle tilfælde et misbrug af rusmidler. I nogle familier forekommer der også kriminalitet fra forældres og andre familiemedlemmers side.

Denne opvækst har naturligvis præget pigerne. Nogle af dem beskriver volden som en måde at få afløb for alt det kaos, som præger deres liv.

Der beskrives omsorgssvigt i en sådan grad, at man må formode, at flere af pigerne kan være forstyrret tidligt i deres udvikling. Der er i nogle tilfælde ikke kendskab til pigens første leveår på grund af flugt fra krig eller andet.

Vold og kriminalitet

Som nævnt starter pigerne tidligt med at begå kriminalitet og vold. En stor del begås, mens de er under den kriminelle lavalder (15 år). Fem af pigerne har fået domme – nogle en enkelt dom, andre har fået flere betingede domme med vilkår om f.eks. skolegang og kontaktperson, og nogle har senere fået dom til ungdomssanktion.

De iværksatte indsatser fra socialforvaltningens side ser ud til at have virkning i det mindste i forhold til at begå ny vold. To piger har inden for projektperioden begået ny vold, hvor den ene har fået en dom, og den anden er sigtet og afventer domstolsafgørelse. Det er dog vores vurdering på baggrund af de mange interviews, at der er begået flere lovovertrædelser end de registrerede.

Pigerne selv har forskellige forklaringer på deres brug af vold. Nogle forklarer det med fattigdomsproblemer i familien: De kan ikke få lommepenge, tøj, mobiltelefon som andre børn, og det ønsker de sig at få. Det foranlediger dem til at lave berigelseskriminalitet, som kan føre vold med sig. Mange kæder også deres voldsudøvelse sammen med brug af rusmidler, hvor hashen er et dominerende problem.

Nogle beskriver, at de sætter gang i den for at få spænding og indhold – de har ingenting at lave, de keder sig. De er udelukkede fra det almindelige skolesystem, færdes i subgrupper, hvor det kan give respekt og status at begå vold. Enkelte fortæller direkte om, at de begår vold for ganske enkelt at afreagere den vold og omsorgssvigt, som de selv er udsat for i hjemmet.

Viden om vold fra forskning og behandlingspraksis påpeger nødvendigheden af, at de, som arbejder med mennesker, der begår vold, er i stand til at tale om volden direkte og at udforske voldens mening og gevinst for personen, som det drejer sig om. Der opereres med forskellige typer af vold, som fordrer forskellige behandlingsstrategier. Det kan dermed konkluderes, at piger, der begår vold er et lille problemfelt, hvor specialviden er en styrke og en forudsætning for at kunne give dem et adækvat støttetilbud.

Det kan konkluderes, at pigernes *registrerede* voldelige kriminalitet næsten helt er elimineret i løbet af projektperioden. Det kan have sammenhæng med såvel pigernes stigende alder som de iværksatte indsatsers medvirken. Mange piger ophører i 17 – 18 års alderen, hvor de ikke længere vil identificeres som en pige, der begår vold.

Pigernes øvrige personlige problematikker

Ud over volds- og kriminalitetsproblemer er pigerne bærere af mange andre alvorlige problematikker, bl.a. som en konsekvens af deres opvækstbetingelser.

Flere af pigerne har en selvdestruktiv adfærd med cutting, selvmordsforsøg, spiseproblemer o.a. Nogle af dem har også været udsat for seksuelle krænkelser og overgreb. I et tilfælde er pigen psykologisk vurderet til at have alvorlige tilknytningsproblemer, men der er formodninger om, at dette gælder flere.

For nogle af pigerne er der desuden tale om en tidlig seksuel debut (den gennemsnitlige debutalder i DK er 16½ år), fire piger har fået foretaget abort, og en af pigerne er aktuelt gravid som 15årig.

Hashforbrug er som nævnt et stort problem for mange af pigerne, både fordi det er dyrt at forbruge, skader deres indlæring og koncentration og medvirker til at bryde et normalt hverdagsmønster. For nogle fungerer rusmidlet som en form for selvmedicinering, hvor de prøver at dulme indre smerte og glemme deres problemer.

Pigerne kæmper alle med at finde ud af, hvem de er, hvordan de skal være – og med at blive set på og vurderet på bestemte (negative) måder fra omgivelserne. Flere af pigerne opfatter sig som drengepiger, samtidig med, at de også gerne vil være feminine. De vil gerne være piger på en anden måde end såkaldte "pigepiger", som de typisk ser ned på, men de magter oftest ikke i de tidlige ungdomsår at finde en balanceret anden pigerolle.

Pigerne kan fremstå som meget kolde, beregnende og uden at føle anger eller vise empati i forbindelse med, at de har begået vold. Det kan virke frastødende og skræmmende, men oftest er det udtryk for, at pigerne er i en situation, hvor de ikke kan føle empati for sig selv, og hvor de da heller ikke kan føle empati for andre. Mange af de 10 piger har vist, at når de bringes i en situation, hvor de får omsorg og voksne tager ansvar for dem, så bliver de i stand til at udtrykke empati. De seks piger, som er interviewet, giver alle eksplicit udtryk for anger og flovhed over deres tidligere voldelige adfærd.

Flere af pigerne henvises til psykologisk behandling (samtaletterapi) for disse forskellige problematikker, men det ser ikke ud til at fungere særlig godt. Ifølge pigerne er det bl.a. formen på den psykologiske kontakt, der hæmmer et udbytte, og erfaringsmæssigt er det en vanskelig alders- og målgruppe at gennemføre og fastholde et samtaleterapeutisk forløb med.

Efter opstilling af pigernes mange problematikker er det vigtigt også at få sagt, at pigerne har utroligt mange ressourcer, som med den relevante støtte kan anvendes konstruktivt. De er ofte både kønne, charmerende, begavede, de har mange uudnyttede kreative evner med at kunne skrive, synge, danse m.m., og de er viljestærke og handlekraftige.

Skole, fritid, arbejde

Pigerne har gennem deres opvækst været igennem ret mange skoleskift – både i forbindelse med flytninger og som forsøg på at løse deres tilpasningsproblemer. Pigernes skoleforløb er præget af flere år med meget pjæk og for fleres vedkommende også af lange perioder uden nogen reel skolegang i det hele taget. Samarbejdet mellem skole og socialforvaltning fungerer ikke godt nok i alle tilfælde.

Alle piger undtagen en er blevet ekskluderet fra den almindelige folkeskole.

Alle har siden fået iværksat hjælpeforanstaltning med skolegang i alternative tilbud (inkl. Københavns Kommunes Ungdomsskole (KKU)).

For nogle af pigerne har det været en god chance for at gennemføre skolegang og få en afgangseksamen, for andre har det ikke fungeret. Nogle piger er indskrevet i lange perioder i sådanne alternative tilbud uden at møde op. Der er meget vigtigt at sikre og at fastholde pigerne i skolegang af hensyn til deres fremtidsmuligheder jf. forskning (Egelund og Hestbæk 2003).

Flere af pigerne har gode erfaringer med arbejde og fritidsarbejde. Brug af rigtigt arbejde med løn som en måde at integrere på, viser sig også at være en nyttig metode i arbejdet med piger, der begår vold. Pigerne selv efterlyser hjælp til at skaffe fritidsjob og tidlig hjælp til at få lommepegejobs, da de mener, det kan forhindre, at de starter på at lave berigelseskriminalitet.

Øvrige foranstaltninger og deres virkning

Det, der dominerer foranstaltningsbilledet for pigerne, er brug af fast kontaktperson, alternative skoletilbud og anbringelse. Hertil kommer brug af specielle indsatser som f.eks. "Spydspidsen" til at skaffe jobs, "Pigegruppen" til en pigespecifik og gruppeorienteret indsats og Københavnerteamet med tæt voksenkontakt og særlige aktiviteter for piger.

Betydning af indsatser – generelt set

Som før nævnt kan det konstateres, at to af de ti piger har begået ny vold i projektperioden, hvor den ene har fået dom og den anden afventer dom. Selv om de øvrige otte piger ikke er registrerede for ny vold, er der yderligere et par stykker, der er registrerede for anden kriminalitet, og det er vurderingen på baggrund af de mange interviews, at der er begået flere lovovertrædelser end de registrerede.

Næsten alle pigerne ser ud til at være stoppet med deres voldelige adfærd, hvilket er en absolut vigtig målopfyldelse. Seks af pigerne vurderes i øvrigt generelt at være i en positiv forandringsproces, to er status quo eller tenderer en forværret situation, og for to pigers vedkommende er det ikke muligt helt at vurdere udviklingen. Man kan således sige, at de iværksatte foranstaltninger i et vist omfang fungerer efter hensigten. Den voldelige adfærds ophør er ikke ensbetydende med, at der ikke er udfordringer og problematikker på andre områder, som der fortsat skal arbejdes med.

Om kontaktpersoners betydning

Den tætte kontakt og relation med en engageret og troværdig voksen, der repræsenterer kontinuitet og løbende opfølgning, bidrager i høj grad til at pigerne begynder at "stå stille" og får gang i en selvrefleksion. Kontinuiteten, som en fast kontaktperson (eller en fast tilknyttet medarbejder på dag- eller døgntilbuddet) repræsenterer, er vigtig, især set i lyset af, at der i sagerne er mange skift af sagsbehandlere.

For tre piger, som nu eller tidligere har haft kontaktperson, har det ikke været en tilstrækkelig foranstaltning, men vurderingen er, at de alligevel har profiteret af indsatsen. To af disse piger har siden profiteret af anbringelse på baggrund af ungdomssanktion. Den tredje er i en uafklaret situation, hvor der skal træffes beslutning om evt. ny foranstaltning. For tre piger har det haft positiv betydning at have en kontaktperson tilknyttet. For to piger har det på flere områder haft positiv betydning at være tilknyttet en særlig pigeindsats. For én pige har det ikke fungeret. Kontaktpersonen er stoppet, da det ikke kan lykkes at få kontakt, og pigen kommer heller ikke i skoletilbuddet. En pige har ikke haft kontaktperson. Selv om der generelt set er en positiv effekt, må man regne med både op- og nedture hos pigerne, før situationen kan forventes at stabilisere sig.

Kontaktpersoner, som arbejder med pigerne, efterspørger både mere viden og flere færdigheder i arbejdet med pigerne, deres problematikker og deres familier. De udtrykker desuden behov for sparring og coaching fra personer med kompetence inden for feltet. De efterlyser mulighed for netværk med indbyrdes erfaringsudveksling og mulighed for at samarbejde på tværs. De mener også, at der mangler et fysisk sted, hvor kontaktpersoner kan få mulighed for mødes med pigerne. De professionelle peger på behov for pigespecifikke indsatser i hele forebyggelsesspektret, hvor individuelt arbejde suppleres med gruppeorienterede metoder, som supplement til de aktiviteter, der i forvejen foregår i Pigegruppen i Saxogade og i Københavnerteamet (jf. bilag 2 om erfaringsseminaret). Sammenfattende må det konkluderes, at fast kontaktperson er en nyttig og vigtig foranstaltning i forhold til piger, der begår vold. Der kan være behov for at udvikle et tættere og mere velorganiseret samarbejde mellem kontaktperson og sagsbehandler. Da realiteterne er, at kontaktpersonen ofte står alene med kontakt og samarbejde med familien – ud over med pigen selv – efterlyser de mulighed for at styrke deres kompetencer på dette felt eller at få nemmere adgang til at inddrage en familiebehandler i arbejdet.

Om døgntilbud og deres virkning

De to piger, som i projektet er døgnanbragt i forbindelse med dom om ungdomssanktion, vurderes at profitere af indsatsen. De giver selv udtryk for, at det for dem har været en positiv erfaring, samtidig med at de giver udtryk for, at betingede domme med vilkår ikke altid er nok til at stoppe en kriminell og voldelig adfærd. Nogle gange skal der mere indgribende indsatser til, hvor det at komme væk fra hjemmet og fra nærmiljøet, og at andre voksne tager ansvar for dem, kan gøre en forskel.

En pige er netop blevet anbragt, så virkningen heraf kan endnu ikke vurderes. En anden pige har været anbragt ret kortvarigt rigtig mange gange uden særlig effekt, da stederne har svært ved at rumme hende, og da hun hele tiden søger tilbage til hjemmet.

Nogle af de professionelle – og også nogle af pigerne – peger på behov for pigedøgntilbud, eller i det mindste at det sikres, at der er flere piger anbragt sammen på ellers drengedominerede døgntilbud, og at der er flere kvindelige medarbejdere. Det

socialpædagogiske opholdssted Lille Stokkebjerg har blandt andet en afdeling kun for piger i alderen 12 – 17 år.

De professionelle påpeger, at det generelt er svært at finde kompetente døgntilbud, der kan rumme disse udadreagerende piger. De mener, der er brug for flere hybeltilbud og fleksible bomuligheder (særlige akutboliger eller flexboliger, evt. flexfamilier), som kan fungere som en ventil for den unge, som i en periode skiftevis vil hjem at bo og ikke kan være hjemme alligevel.

Vurderingen er, at det kan være et reelt problem at finde plads på døgntilbud, der er relevante i forhold til disse piger, og som kan rumme deres problemstillinger uden at ende med sammenbrud i anbringelsen. Et for sagsbehandlerne tilgængeligt overblik over aktuelle døgnmuligheder og en udvikling af såvel eksisterende som nye former for tilbud efterspørges¹². Et vigtigt hensyn til pigerne er også, at de ikke anbringes som alene pige blandt drenge i et døgntilbud.

En anden vurdering er, at indsatser kun for piger er vigtige og nyttige, men at det ikke gælder alle piger. For den enkelte pige kan behovet herfor også variere over tid. Derfor er differentierede muligheder vigtige.

Familieindsatser og deres virkning

Der har ikke været iværksat specifikke familieindsatser i projektperioden for nogle af pigernes familier, men der har været ført samtaler med familien i alle sagerne enten fra sagsbehandlers eller fra kontaktpersoners¹³ side (eller både/og). I et par af sagerne har der været tale om mere intensive samtaleforløb, som ser ud til at have haft god effekt. Det har desværre ikke kunnet be- eller afkræftes gennem interviews med forældrene, da de enten ikke har ønsket at medvirke eller p.t. er blevet vurderet for belastede af de professionelle til det. I et tilfælde er der anvendt en familiekontrakt, men bl.a. på baggrund af flere sagsbehandlerskift er der ikke sket nødvendig opfølgning og draget konsekvens.

Pigerne er på godt og ondt meget forbundne med deres familier – ofte præget af ambivalens. De vil egentlig gerne gøre familien tilpas, men kan ikke magte det, fordi de ikke føler, de får dækket deres behov eller kan være sig selv. Der er meget stort behov for, at den faste kontaktperson eller andre går ind i et tæt samarbejde med familien, som har brug for støtte i håndteringen af deres datter. I den sammenhæng efterlyser de professionelle kompetenceudvikling i familiearbejde og/eller tæt samarbejde med kyndige familiebehandlere.

Vurderingen er, at familiearbejdet generelt kunne have mere tyngde. Som nævnt efterlyser de professionelle kompetenceudvikling i forældre-/familiearbejdet, især for kontaktpersonernes vedkommende, som de facto kommer til at bære meget af denne meget vigtige indsats. Alternativet kan være, at der bliver lettere adgang til at få kyndige familiebehandlere ind i familien, og at der arbejdes på strategier for, hvordan familierne motiveres hertil. En meget formel henvisning til familiebehandling synes ikke umiddelbart at have gennemslag, så andre former kan overvejes. Bl.a. har projekt Den Korte Snor på

¹² Det er f.eks. ikke muligt via søgning på Servicestyrelsens tilbudsportal at finde frem til døgninstitutioner med specifikke pigetilbud.

¹³ Dvs. både faste kontaktpersoner, primærpædagoger fra døgntilbud og tilknyttede voksne fra dagtilbud/anden pigeindsats.

Nørrebro meget gode erfaringer med familiesamarbejdet, hvor man er mere opsøgende og er tæt på familien.

Erfaringer med psykologisk/psykiatrisk undersøgelse og behandling

Der er fire piger, som har fået foretaget (en eller flere) psykologiske undersøgelser, i fire sager ligger der udtalelser fra psykiatrisk regi, og der er en enkelt mentalundersøgelse. For flere pigers vedkommende er der ikke foretaget yderligere undersøgelser ud over § 50 undersøgelsen.

På grund af pigernes meget sammensatte problemstillinger vil der ofte opstå behov for psykologisk/psykiatrisk undersøgelse og behandling. Der er mange negative erfaringer såvel hos pigerne selv som hos de professionelle med at få gennemført disse undersøgelser eller behandling på en givende måde, så der er forslag fra pigerne om, at man får psykologer til at arbejde på andre måder (hvilket også påpeges fra ATV¹⁴ i Norge).

Vurderingen er, at der ser ud til at være behov for, at samarbejde med psykolog(er) om disse piger skal udvikles og evt. foregå på andre måder end sædvanligt – både mht. behandlende indsatser og med de mere undersøgende forløb.

Problemer ved organisering

Pigerne har i projektperioden oplevet mange skift som er forbundet med organiseringen af indsatserne. Det gælder f.eks. skift af opholdssted og primærpædagog under et ungdomssanktionsforløb, men det gælder også skift af kontaktperson og sagsbehandler, fordi der skiftes socialcenter. Hertil kommer sagsbehandlerskift af en del andre årsager.

Tre piger har den samme sagsbehandler i hele projektperioden. Fem oplever et skift, en pige oplever to skift og en oplever fire skift.

Skift af kontaktperson og primærpædagog giver vanskeligheder med kontinuitet i forhold til kontakt- og relationsdannelse, mens sagsbehandlerskift medfører problemer på en række andre områder. Overdragelse af sagen foregår langt fra altid gennem et møde, og brugerne informeres og forberedes ikke i tide. Det kan være vanskeligt og tidskrævende for den nye sagsbehandler at få overblik og dybere indblik i sagen. Selv om der måske foreligger et resume, så er det ofte formuleret i generelle vendinger uden angivelse af de konkrete problemstillinger. Vigtig viden kan gå tabt, også fordi det ved sagsgennemgangen kan konstateres, at meget viden om pigerne og deres familie ikke skriftliggøres, men kommunikerer telefonisk eller i møder uden at blive samlet op skriftligt. Dermed bliver denne viden ikke videregivet ved skift af nøglepersoner.

Fra flere forskellige sider problematiseres det, at der ikke bliver grebet ind tidligt nok og indgribende nok i forhold til pigerne. Det er især politiet, der rejser denne problematik, men også andre professionelle og et par af pigerne selv peger på denne problematik. Det drejer sig især om piger under den kriminelle lavalder, men også om piger, som får flere betingede domme uden markant indgriben via de fastsatte vilkår for dommen i prøvetiden. Der efterlyses også bedre kommunikation mellem samarbejdspartnerne, politi, sagsbehandlere, skole m.fl.

¹⁴ ATV: Alternativ til Vold, et center i Oslo, som arbejder med behandling af mennesker, der begår vold.

En grundigere vurdering af risiko for, at den konkrete pige vil fortsætte sin voldelige adfærd, kan ske ud fra et bedre kendskab til den enkelte piges opvækst og historie med vold m.m. Samtidig kan det give et bedre grundlag for at vurdere, hvor indgribende en foranstaltning bør være.

En forælder peger på, at det sociale system er vanskeligt tilgængeligt efter kl. 16.00, og at det er om aftenen, natten og i weekends, at de tilspidsede situationer med datteren opstår. Man kan ikke få kontakt med sin egen sagsbehandler på disse tidspunkter, derimod har det været til stor nytte for pågældende at kunne få fat i datterens kontaktperson for at få konkret støtte.

En samlet vurdering er, at der på grund af mange skift i sagernes nøglepersoner er problemer med kontinuitet og sammenhæng i indsatsen. Der er problemer med skift især på myndighedssiden, men også på leverandørsiden, som man dog nemmere vil kunne organisere sig (delvist) ud af.

Et synspunkt er, at samarbejdet i sagerne ofte er ad hoc præget, og at et tættere og fastlagt samarbejde mellem de professionelle, der er involveret i en konkret sag, formentlig vil kunne bidrage til en større sammenhæng og indbyrdes forståelse.

En større viden om den enkelte pige og en grundigere vurdering af risikoen for, at hun vil fortsætte sin voldelige adfærd, kan give et bedre grundlag for stillingtagen til, hvor tidligt og hvor markant, der skal gribes ind over for den enkelte.

Vurdering af socialforvaltningens indsats

Helt overordnet set kan det konstateres, at socialforvaltningens indsats i forhold til piger, der begår vold, fungerer på en fornuftig måde, og at indsatsen i overvejende grad ser ud til at have en positiv betydning. Underretningssystemerne fungerer, og myndighedsrollen med undersøgelse og faglig vurdering, beslutning om hjælpeforanstaltninger, udarbejdelse af handleplaner og iværksættelse af indsatser fungerer – selv om det af og til går for langsomt og samarbejdet kan forbedres, og at der i nogle tilfælde kan være behov for at gribe mere markant ind tidligere, end det sker.

I Københavns Kommune findes og anvendes der en bred vifte af indsatser, som både omfatter tilbud, der retter sig mod en bredere målgruppe og tilbud, som mere specifikt henvender sig til denne målgruppe (unge/piger, der begår vold og kriminalitet). Der er behov for visse organisatoriske justeringer eller præciseringer, og der kan fortsat arbejdes med metode- og indsatsudvikling. Da alt naturligvis ikke fungerer optimalt, vil der i næste afsnit blive givet en række forslag og anbefalinger til videreudvikling af indsatsen.

Kapitel 4. Forslag og anbefalinger til fremtidige indsatser

Problemet omkring piger, der begår vold er et meget lille problem, som det også påpeges i kapitel 5 om problemets omfang. På baggrund af problemets omfang anbefales det, at man tænker i at tilføje de allerede eksisterende strukturer specialiseret viden og støtte indenfor området piger og vold. Trods problemets relative lille omfang, så er problemer med vold alvorlige, og det er derfor vigtigt at iværksætte en indsats overfor de piger, der begår vold.

På baggrund af projektets omfattende indsamling af viden igennem de mange interviews, gennemgang af sager, erfaringer fra erfaringsseminaret og Københavnernetværket jf. bilag 2 og 3 og endvidere vidensindsamling fra ind- og udland anbefales der et øget fokus på ni nedenstående områder. Et øget fokus på disse områder vil opkvalificere indsatsen overfor piger, der begår vold i Københavns Kommune og dermed forbedre pigernes fremtidsmuligheder og mindske risikoen for brug af vold og involvering i anden kriminalitet for pigerne.

Kompetenceudvikling

Det anbefales, at der iværksættes et kompetenceudviklingsforløb for en gruppe professionelle, som anses for særlig interesseret i og kompetente til arbejdet med piger, der begår vold. Dette kunne være udvalgte kontaktpersoner, medarbejdere på skoler (f.eks. socialrådgiverne på skolerne), særligt interesserede sagsbehandlere og medarbejdere fra udvalgte københavnske døgninstitutioner. Kompetenceudviklingsforløbet skal føre viden til feltet og til praktikerne om piger og vold, introducere metoder til samtalen om volden, metoder til at forstærke familiearbejdet med pigens familie, metoder til afholdelse af netværksmøder og undervisning i dominerende pige-problemstillinger som f.eks. selvskade. Derudover vil det være relevant, at der sættes fokus på håndtering af pigernes forbrug af rusmidler og andre temaer, som vurderes at være relevante.

En øget viden og arbejde med pigernes problematikker igennem kompetenceudvikling vil dels sikre en opkvalificering af det arbejde, der gøres i forhold til piger, hvilket også påpeges af flere professionelle igennem interviewene og de deltagende på Københavnernetværket jf. bilag 3. Derudover vil et kompetenceudviklingsforløb for professionelle i Socialforvaltningen, der arbejder med piger, der begår vold, skabe netværk med samarbejdspartner på tværs af indsatser, forskellige dele af systemet og bydelene. Kendskab til andre professionelle, som arbejder med piger, blev vurderet som meget givende i forbindelse med afholdelsen af seminaret, hvor de professionelle mødte hinanden på tværs. Pigerne bevæger sig på tværs af byen, hvilket mediasagerne også viste, derfor er det også nødvendigt, at de professionelle kender hinanden på tværs og kan samarbejde.

Det anbefales, at Socialforvaltningen iværksætter et kompetenceudviklingsforløb, som indeholder ovenstående elementer.

Coaching og faglig sparring

Den enkelte sagsbehandler i socialcentrenes børne- og familieteam vil ikke blive involveret i mange sager med piger, der begår vold. Der kan i disse særlige sager være behov for at trække specialviden ind. Ligesom der kan være behov for særlig grundig udredning, sagsanalyse og coaching.

Det er projektets erfaring, at coaching og faglig sparring er givende og nødvendigt i nogle af de svære sager. Coaching og faglig sparring i den form som er beskrevet i kapitel 9 anbefales som en model til at støtte op om sagsbehandlere og andre professionelle i beslutningsprocesser omkring iværksættelse af indsatser. Det vil være at udvide det grundlag, som beslutninger tages ud fra, og vil dermed kunne bidrage til at kvalificere sammensætningen af den indsats, som iværksættes.

Coaching og faglig sparring anbefales også af nogle af de professionelle på erfaringsseminaret og i interviews og fra mødet i Københavnernetværket. Her tænkes muligheden for sparring også mere bredt, f.eks. til i særlig svære situationer at håndtere sin afsky for volden, så den ikke ødelægger relationsarbejdet for en kontaktperson.

Coaching og faglig sparring anbefales bredt – til sagsbehandlere, kontaktpersoner og personale på døgninstitutioner, som arbejder med piger, der begår vold.

Dag- og døgntilbud

Det anbefales, at der udvides i forhold til eksisterende pigetilbud med nogle gruppeaktiviteter, da flere piger udtrykker, at de har savnet at have et sted at komme, hvor de kunne være sammen med andre piger. Der kan inddrages erfaringer fra Pigegruppen i Saxogade og Københavnerteamet jf. bilag 1 og udvide disse eksisterende tilbud eller bruge erfaringer herfra til at etablere et mødested centralt i København. Også nogle professionelle påpeger behovet for at udvide mulighederne for piger til at mødes og lave nogle forskellige aktiviteter.

Igennem pigespecifikke indsatser kan der også arbejdes med gruppen og ikke kun med den enkelte pige, som er tilfældet ved brug af kontaktpersoner. Pigerne kan tage veninder med, og pigerne møder andre piger, som måske er kommet længere i deres proces ud af kriminaliteten, og de kan derigennem lære af hinanden. Pigegruppen i Saxogade har gode erfaringer med at arbejde med gruppen, hvor "ældre" piger også bruges som rollemodeller.

Det anbefales også, at der etableres samarbejde mellem døgninstitutioner, der arbejder med piger. Dette gælder både de sikrede afdelinger, hvor pigerne er varetægtsfængslet, og døgninstitutionerne mere bredt. Pigerne er nogle gange i længere perioder på døgninstitutionerne, kommer derefter tilbage til deres foranstaltninger lokalt og måske igen tilbage til en sikret afdeling. Derfor kan det også være vigtigt at tænke nogle af disse institutioner med ind i en opkvalificering af indsatserne omkring piger, der begår vold.

Kontinuitet og samarbejde i sagerne – etablering af netværk

Det anbefales, at der sikres en større kontinuitet i sagerne. Dette kan sikres ved at lade pigen beholde den samme kontaktperson¹⁵, selvom hun skifter socialcenter og ved at give sagsbehandlere mulighed for at undlade at oversende sager i nogle særlige tilfælde. Dette kunne også sikres igennem kompetenceudvikling og sparring af de professionelle og et indbyrdes tættere samarbejde, som det bl.a. praktiseres i projekt Den Korte Snor.

¹⁵ Muligheden for at beholde sagen og samme kontaktpersonen på trods af flytning er der allerede, men bliver langt fra altid brugt.

En større brug af netværksmøder og fælles møder de professionelle imellem kan også opkvalificere samarbejdet og dermed indsatsen.

Fastholdelse af skolegang

Det anbefales, at der etableres et tættere samarbejde mellem skoler og de pigespecifikke indsats i København for at forebygge problemudvikling, der kan medføre udelukkelse fra skolen. Der kunne gribes tidligt ind af professionelle, der har et godt kendskab til at arbejde med piger, der begår vold og kriminalitet. Dette samarbejde kunne f.eks. etableres igennem de nye socialrådgivere på skolerne.

Det anbefales, at der tidligt gribes markant ind i forhold til udeblivelse fra skole, idet manglende skolegang for nogen er en vigtig medvirkende faktor for kriminalitetens eskalering. Det er i skolen, at man oftest først bliver opmærksom på pigen, og et godt samarbejde med skolen og socialforvaltningens professionelle, der arbejder med piger, er derfor vigtigt. Dette kunne forbedres igennem samarbejde med eksempelvis socialrådgivere på skolerne (jf. ovenfor).

Skolegang er en vigtig faktor, ikke blot som beskæftigelse for at holde sig væk fra kriminalitet, men også som en signifikant faktor i forhold til at klare sig senere i livet. Det er derfor en anbefaling, at der i højere grad sættes fokus på pigernes manglende skolegang og i højere grad følges op på, om der er tale om formel eller reel skolegang, når pigerne er tilknyttet alternative skoletilbud.

Lommepenge/fritidsarbejde

Det anbefales, at der gøres større brug af lommepengejobs og gives mere hjælp til ansøgning om fritidsjob, da dette beskrives som vigtigt af flere af pigerne og som direkte kriminalpræventivt af professionelle.

Da pigerne starter tidligt med kriminalitet og vold, kunne det overvejes, om man kan skabe lommepengejobs tidligt – fra 9-10 års alderen, som omfatter pigerne. Skolen vil ofte have et kendskab til, om den enkelte pige får lommepenge hjemme. I nogle boligområder skaber boligselskaberne lommepengejobs, hvor det er vigtigt ikke at glemme pigerne. Under alle omstændigheder er det vigtigt, at det offentlige går ind og formidler sådanne lommepengejanser, da pigerne ofte kommer fra familier uden relevant netværk, så de har ingen til at hjælpe sig med at finde jobs.

Specialiserede psykologer

Det anbefales at have adgang til et par psykologer, som har særlig viden om piger og vold og pigespecifikke problemstillinger og som vil metodeudvikle arbejdet. Der er tale om et speciale for få udvalgte psykologer, som kan tage sig af den psykologiske undersøgelse og behandling af pigerne. Nogle af pigerne har som nævnt dårlige oplevelser med traditionelle psykologer og har ikke følt, at de kunne bruge dem til noget. Det anbefales derfor, at psykologerne skal arbejde med andre metoder på en mere utraditionel måde, og evt. først mødes med pigen under uformelle former for at lære hinanden at kende. Både piger og professionelle udtrykker behov for at tænke brugen af psykologer anderledes, fordi pigerne ofte har brug for at få talt om nogle alvorlige problematikker, men de profiterer ikke altid af mødet med en psykolog på en klinik.

Kontaktpersoner

Derudover vurderes det som meget vigtigt at fortsætte brugen af kontaktpersoner, da stort set alle beskriver relationen til kontaktpersonen som meget vigtig og betydningsfuld, det gælder såvel piger som professionelle. Kontaktpersonerne spiller ofte en meget vigtig rolle, men kan opleve at stå ret alene med det ansvar, der følger med opgaven, i forhold til såvel pigen som familien. Kontaktpersonernes faglige uddannelse og erfaringer er meget forskellige, det anbefales derfor, at man særligt tænker dem ind i kompetenceudvikling og tilbud om sparring for at opkvalificere og støtte dem og dermed ruste dem bedre til det arbejde, som de udfører i forhold til pigen og især også til hendes familie. En overvejelse kunne måske være at etablere et mere fleksibelt, uformelt samarbejde mellem en familiebehandler og kontaktperson med fælles opsøgning af familien, f.eks. som i projekt Den Korte Snor, hvor sagsbehandler og kontaktperson arbejder tæt sammen i familien.

Statistik og tendenser

I forhold til mediesager om piger og vold og i forhold til den løbende registrering af piger, der afhøres i forbindelse med vold, kan det være brugbart for kommunen fortsat at skaffe sig overblik og dybere indblik i problemstillingen med piger, der aktuelt begår vold. Et løbende overblik over problemets omfang vil endvidere give mulighed for at sætte ind med den helt rigtige hjælp i den udstrækning, det er nødvendigt. Det anbefales, at der fortsat føres statistik over piger, der afhøres i forbindelse med vold. Det anbefales endvidere, at det undersøges særligt, hvis en gruppe piger sammen har begået vold, hvor en fælles gruppeindsats kunne overvejes. Endvidere kan denne statistik give overblik over, hvilke sagsbehandlere, der kan have behov for at få tilbudt en særlig støtte eller sparring.

Formidling og mediekontakt

Som nævnt andre steder i denne rapport udløser voldsepisoder begået af piger ofte massiv medieinteresse. Det anbefales derfor, at socialarbejdere, der arbejder med piger, der bruger volden, klædes på til at takle de mange henvendelser, de modtager fra medierne.

Offentligheden har et helt legitimt ønske om at være godt orienteret – også omkring dette emne. Men samtidig har både offentligheden, voldsudøverne, volds ofre og de pårørende en interesse i, at emnet behandles på en etisk forsvarlig måde og på en måde, der i så høj grad som muligt, beskriver den komplicerede virkelighed korrekt.

Konkret anbefales der, at socialarbejdere i Socialforvaltningen, der i særlig grad arbejder med piger, der bruger vold, tilbydes et kursus i formidling og mediekontakt.

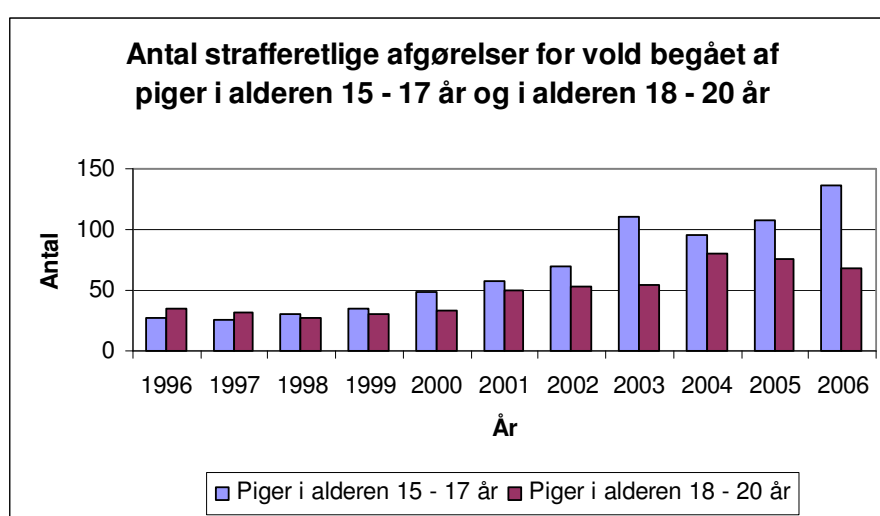
Kapitel 5. Problemets omfang

Stigning i antallet af strafferetlige afgørelse for vold begået af piger

I de seneste år har der været et særligt fokus på piger, der begår vold. Dette skyldes dels, at der inden for perioden 1996 til 2006 har været en femdobling af strafferetlige afgørelser for vold begået af 15-17-årige piger og dels mediernes opmærksomhed på piger jf. kapitel 6.

Uanset denne stigning er der i omfang stadig tale om et begrænset problem.

Nedenstående figur 1 viser udviklingen af strafferetlige afgørelser fra 1996-2006 for vold begået af piger i alderen 15- 17 år og 18 – 20 år fordelt på antal og årstal.

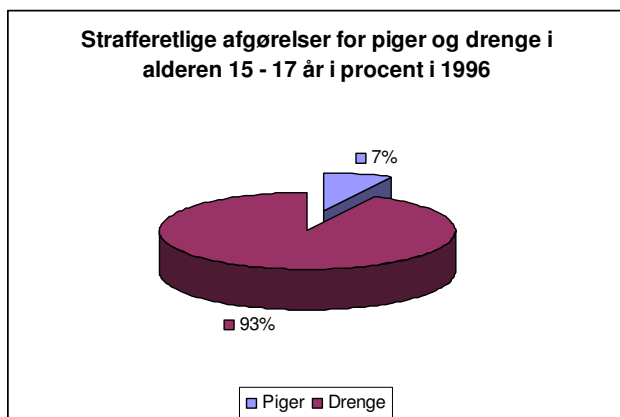

(Kilde: Justitsministeriets Forskningsenhed 2007)

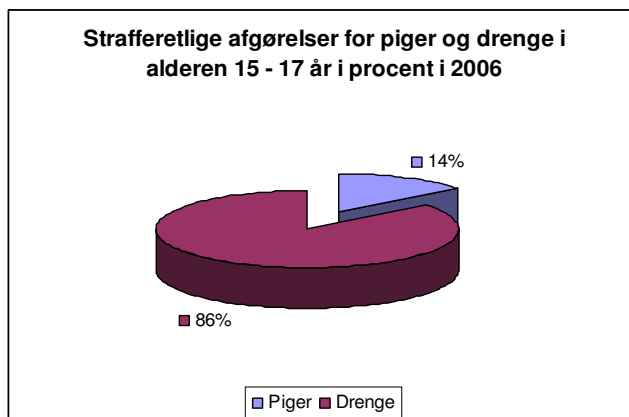
Figur 1

Fra 1996 til 2006 er antallet af strafferetlige afgørelser for vold, begået af piger, steget fra 27 til 137 i alderen 15-17 år, hvilket svarer til en femdobling. I samme periode stiger antallet for de 15-17-årige drenge fra 338 til 817 strafferetlige afgørelser, hvilket svarer til en stigning på ca. to en halv gang. For pigerne i alderen 18-20 år er der en stigning fra 35 til 68 strafferetlige afgørelser – altså kun en fordobling og et langt lavere antal afgørelser end for de 15-17-årige (figur 1). (Justitsministeriets Forskningsenhed 2007)

Omregnet til procenter betyder dette, at 7,4 % af alle strafferetlige afgørelser for vold for de 15-17-årige i 1996 er afsagt til piger (figur 2a). I 2006 er 14,4 % af det samlede antal strafferetlige afgørelser for vold i alderen 15-17 år afsagt til piger (figur 2b). Drengenes andel er dermed henholdsvis 92,6 % i 1996 og 85,6 % i 2006 af det samlede antal strafferetlige afgørelser for vold begået af de 15-17-årige (figur 2a og figur 2b). Dvs. de strafferetlige afgørelser er ikke kun steget i antal for piger, men også i den samlede andel af de strafferetlige afgørelser. Dette skyldes, at drengene procentvis ikke har øget deres andel i samme omfang som piger i perioden. Det er dog vigtigt at påpege, at der stadig antalsmæssigt er tale om et relativt lille antal for pigernes vedkommende, nemlig en stigning på 110 afgørelser fra 1996 til 2006.

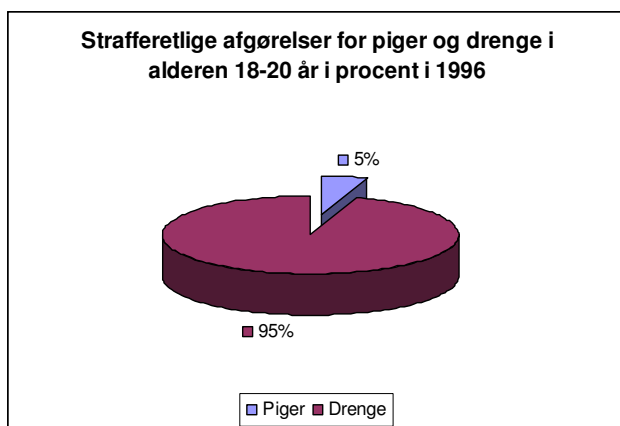

Figur 2a

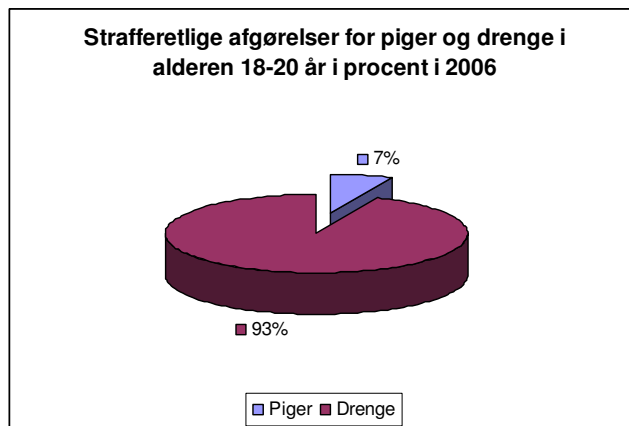

Figur 2b

Kigger man derimod på de 18-20 årige, så ser billedet anderledes ud. I 1996 er pigers andel af strafferetlige afgørelser for vold 5 %, mens drenges er 95 % (figur 3a). I 2006 er billedet ikke meget anderledes: Pigernes andel er 6,6 %, mens drengenes andel er 93,4 %. Udviklingen i pigernes andel har været på 1,6 %, hvilket svarer til 33 afgørelser (figur 3b). (Tal fra Justitsministeriets Forskningsenhed 2007)

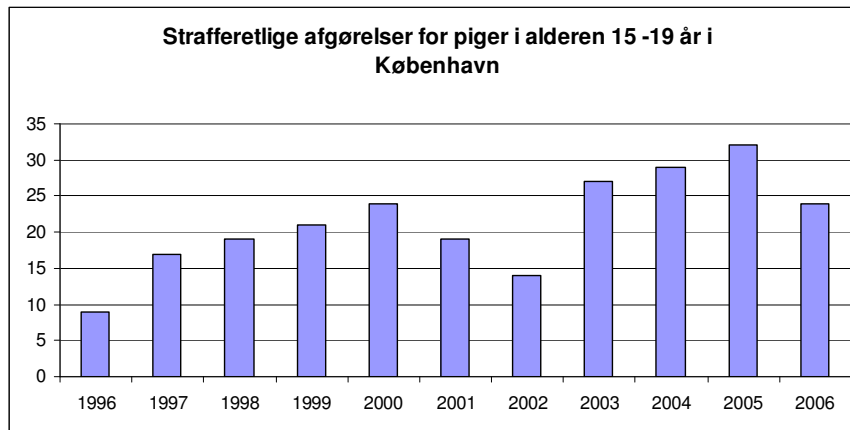
Figur 3a

Figur 3b

Stigningen i antallet af strafferetlige afgørelser mindre i København

Af tal fra Statistikbanken fremgår det, at der på linje med udviklingen på landsplan er sket en stigning i strafferetlige afgørelser for vold og røveri begået af piger/kvinder i alderen 15-19 år fra Københavns Kommune. Stigningen er dog langt mindre markant gennem den skitserede perioden 1996 - 2006 (2½ gang mod en femdobling på landsplan), og der er ikke tale om en støt stigende kurve, men et mere varieret billede, hvilket kan skyldes der ret lille antal, der ligger til grund. Landsstatistikken skildrer alene de 15-17årige pigers domme for vold – tallet for Københavns Kommune har også de 18 og 19årige piger med (figur 4).

Figur 4

Tabellen herunder (tabel 1) skildrer de typer af straffelovsovertrædelser, som er medtaget i opgørelsen for de 15 – 19årige københavnske pigers domme for vold og røveri i perioden 1996 – 2006.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Vold o.l. mod off. myndighed	4	1	2	6	4	4	4	4	6	4	6
Simpel vold	1	7	6	6	14	6	6	18	19	21	12
Alvorligere vold	3	2	3	5	3	0	3	1	0	1	2
Særlig alvorlig vold	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vold mod sagesløs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Røveri	1	7	8	4	3	9	1	4	4	6	4
I alt	9	17	19	21	24	19	14	27	29	32	24

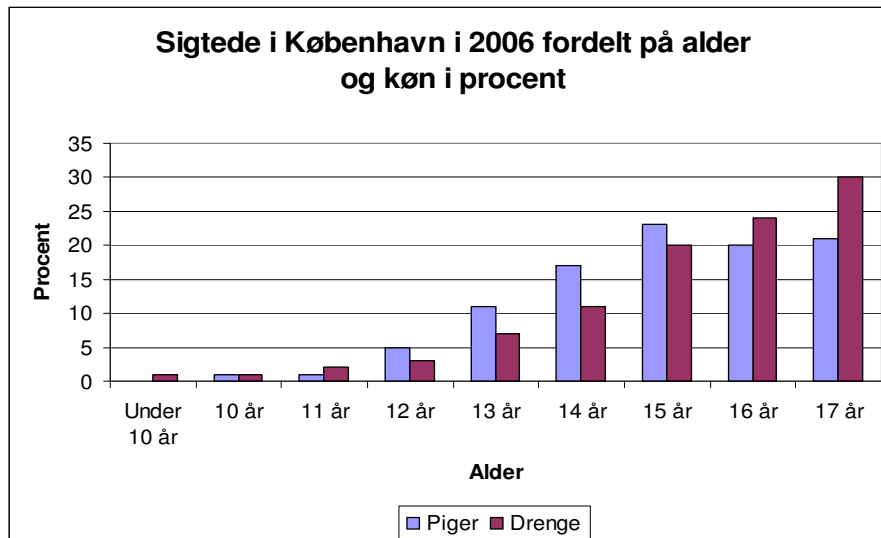
Tabel 1

Tal fra Københavns Politi

De ovenstående tal er dels landsdækkende dels specifikt fra København og omhandler strafferetlige afgørelser til piger, som har begået vold. Den mest markante udvikling findes hos pigerne mellem 15-17 år – altså den yngste gruppe i statistikken fra Justitsministeriet.

I dette afsnit ses der nærmere på tal fra Københavns Politi, hvor fokus er på kriminalitet generelt. Det er valgt at tage tal med derfra, idet tallene fra København på piger, der begår *kriminalitet* (herunder vold), tegner det samme billede som de landsdækkende tal om piger, der begår *vold* – at de starter tidligt. Dette har en betydning for udredning og iværksættelse af indsatser – man skal være opmærksom på pigerne tidligt.

Københavns Politi har opgjort udviklingen i al kriminalitet begået af unge under 18 år fra 2002 til 2006. Ud af den samlede kriminalitet (=100 %) begået af piger i 2006 er det procentvis de yngste piger, der sigtes for mest kriminalitet. Ud af den samlede kriminalitet (=100 %) begået af drenge i 2006 er det procentvis de ældste drenge, der sigtes for mest kriminalitet (se figur 5). Opgørelsen er lavet på baggrund af sigtelser. I statistikken indgår der også unge under 15 år, som der ikke kan rejses tiltale imod. Opgørelsen viser, at piger, der begår kriminalitet, starter tidligt – også tidligere end drenge procentvist (figur 5).

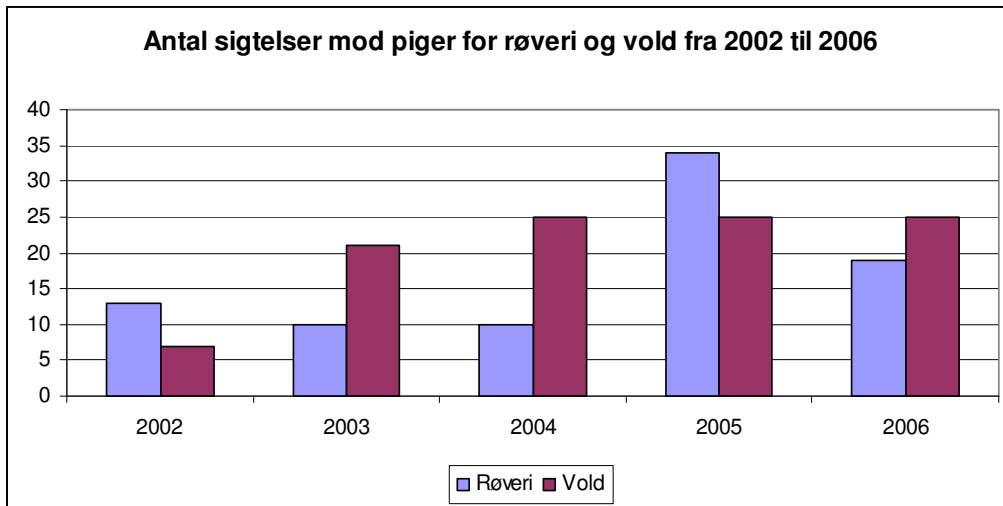
(Kilde: Københavns Politi, Kriminalitet begået af personer u/18 år – årene 2002-2006)
Figur 5

Pigernes andel af sigtelser er procentvis større end drengenes fra de er 12 år og indtil 15 års alderen. I denne aldersgruppe rejses 56 % af de samlede sigtelser mod piger i 2006, hvorimod 41 % af drengenes samlede sigtelser rejses til de 12 -15årige. Herefter falder andelen af sigtelser mod piger, der begår kriminalitet, hvorimod drengenes andel bliver større, jo ældre de bliver. De samme tal gør sig også gældende i Norge ifølge centeret Alternativ til Vold.

Tallene fra Københavns Politi viser den relative forskel i antallet af sigtelser kønnene imellem, jo ældre de bliver. Denne forskel med, at drenges andel er større, vil fortsat gælde, hvis man ser på de landsdækkende tal fra Justitsministeriets Forskningsenhed, hvor andelen af drenge er langt større, når man ser på de 18-20årige drenge end ved de 15-17årige drenge.

Der danner sig et samlet billede af, at piger som yngre begår mere kriminalitet procentvis end drenge, og at de stopper deres kriminelle adfærd tidligere end drenge. Det peger i retning af, at de sociale indsatser skal rette et særligt fokus på de helt unge piger – især også på dem under den kriminelle lavalder.

Sigtelser mod piger under 18 år i København, der har begået vold, stiger fra 2002 til 2003 fra syv til 21 sigtelser, i 2004 stiger den yderligere til 25, men derefter er antallet ikke steget fra 2004 og til 2006, hvor den stadig ligger på 25 piger. Der har været en stigning på en tredobling i antallet af sigtelser mod piger, der har begået vold, hvis vi ser på politiets tal om antal sigtede, men der dog stadig tale om et lille antal (figur 6).

(Kilde: Københavns Politi, Kriminalitet begået af personer u/18 år – årene 2002-2006)

Figur 6

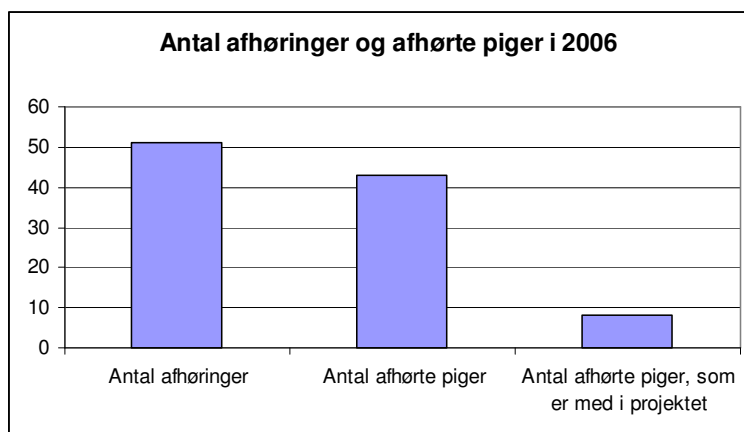
I perioden fra 2002 til 2006 varierede antallet af sigtelser for røveri mod piger under 18 år i København. I 2002 sigtedes 13 piger, i 2003 og i 2004 sigtedes 10 piger hvert år, i 2005 sigtedes 34 piger for røveri og i 2006 sigtes 19 piger (figur 6). Antallet af piger, der er sigtet for røveri øges 2,5 gang fra 2002 til 2005, men falder så igen i 2006. Set over hele perioden fra 2002 til 2006 øges antallet kun ca. halvanden gang.

Tal fra Den Sociale Døgnvagt 2006 og 2007

I projektet har vi haft et tæt samarbejde med Den Sociale Døgnvagt – dels i Følgegruppen, men også i forhold til at udarbejde et statistisk overblik over antallet af piger i Københavns Kommune, der bliver afhørt i sager i forbindelse med voldelig kriminalitet, defineret som kategorierne vold og røveri. Endvidere har en medarbejder fra Den Sociale Døgnvagt, som en del af metodeafprøvningen i projektet, beskrevet hændelsesforløb om de piger, der har været afhørt i forbindelse med to sager, der har været omtalt i medierne. En af sagerne har Den Sociale Døgnvagt beskrevet for projektet, mens den anden blev beskrevet i samarbejde med en konsulent fra projektet. Se nærmere kapitel 6.

Afhøringer og afhørte i 2006 og 2007 ifølge tal fra Den Sociale Døgnvagt

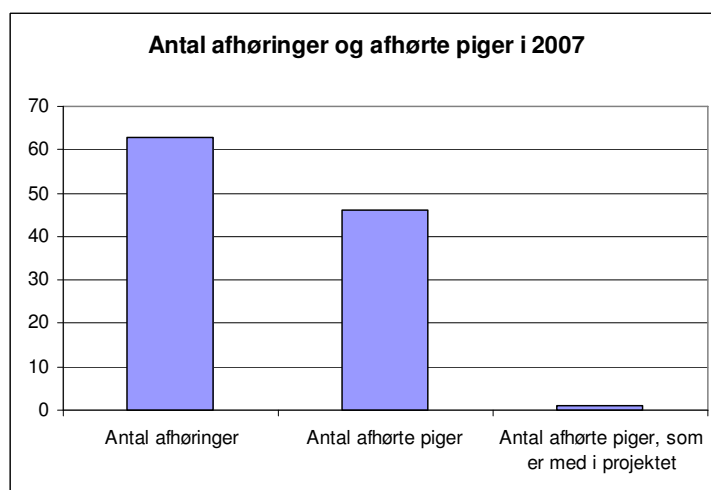
I 2006 var antallet af afhøringer og antallet af afhørte piger i forhold til vold og røverier som vist i figur 7 nedenfor.

(Kilde: Tal fra Den Sociale Døgnvagt) **Figur 7**

I 2006 var der 51 afhøringer i forbindelse af piger, der begik vold og røveri. Disse 51 afhøringer blev foretaget blandt 43 piger, hvoraf otte af pigerne er med i dette projekt.

For 2007 ser det ud som følger i figur 8:

(Kilde: Tal fra den Sociale Døgnvagt) **Figur 8**

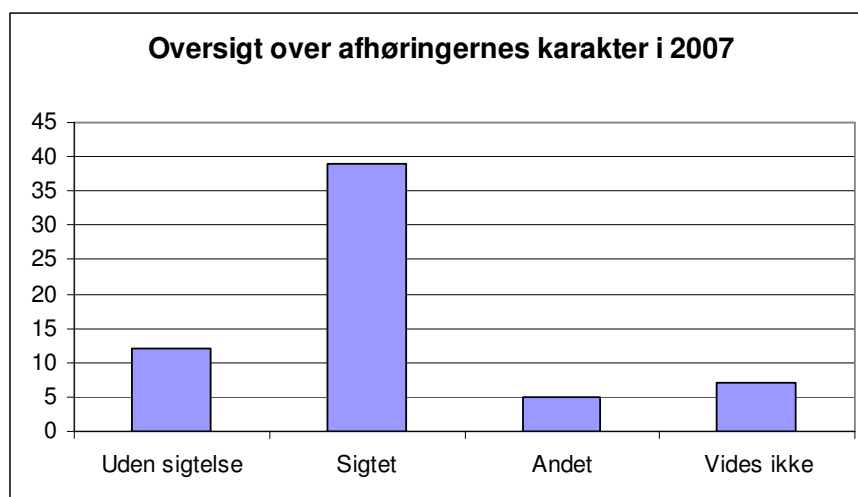
Der er i 2007 63 afhøringer, der bliver foretaget blandt 46 piger.

Tallene i 2007 ligner meget de tal, der er for 2006. Der er dog 12 afhøringer mere i 2007 end 2006. Disse afhøringer er fordelt på 46 piger i 2007 imod de 43 piger i 2006. Stigningen i antallet af piger svarer til 7 % og stigningen i antallet af afhøringer er på 23 procent fra 2006 til 2007.

I statistikken fra 2007 figurerer kun én pige fra projektet. Dette betyder dog ikke nødvendigvis, at kun én har været involveret i kriminalitet i 2007, hvilket belyses i kapitel 8 afsnit om "Pigernes kriminalitet og vold".

Sigtelser og kriminalitetens art i 2007

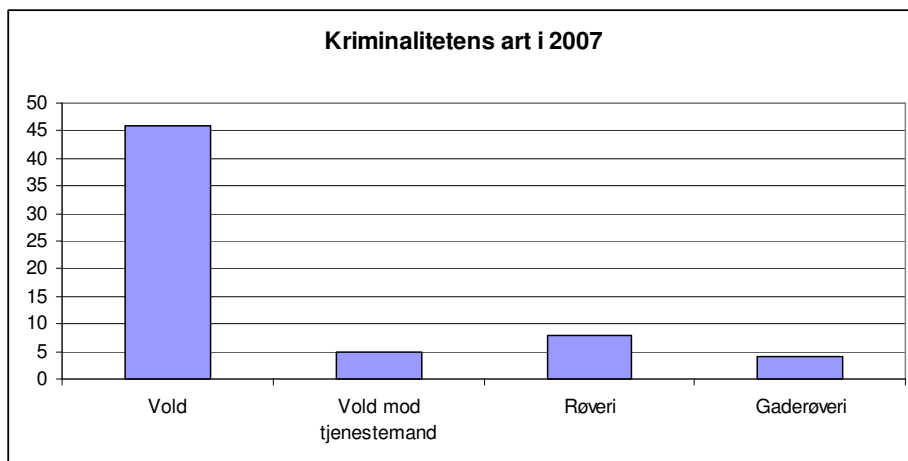
Figur 9 giver et overblik over de 63 afhøringers karakter i 2007.

(Kilde: Tal fra Den Sociale Døgnvagt) **Figur 9**

Figur 9 viser, at en stor andel af afhøringerne i 2007 er forbundet med en sigtelse. 39 af de 63 afhøringer i 2007 er med sigtelse, 12 afhøringer er uden sigtelse, fem afhøringer er i forbindelse med domsafsigelse, betinget dom og fristforlængelse (andet) og i forhold til syv af afhøringerne kendes karakteren ikke.

I Den Sociale Døgnvagts statistik er der søgt på piger og vold og røverier, hvilket har givet en fordeling på kriminalitetens art som vist i figur 10 nedenfor. Der figurerer enkelte tilfælde af vold mod tjenestemand, men i alle de tilfælde, hvor der har været vold mod tjenestemand i forbindelse med rydningen af Ungdomshuset, er disse ikke taget med. De er udeladt, fordi det vurderes, at sådanne voldelige episoder har en anden karakter end den voldelige kriminalitet, der er projektets fokus.

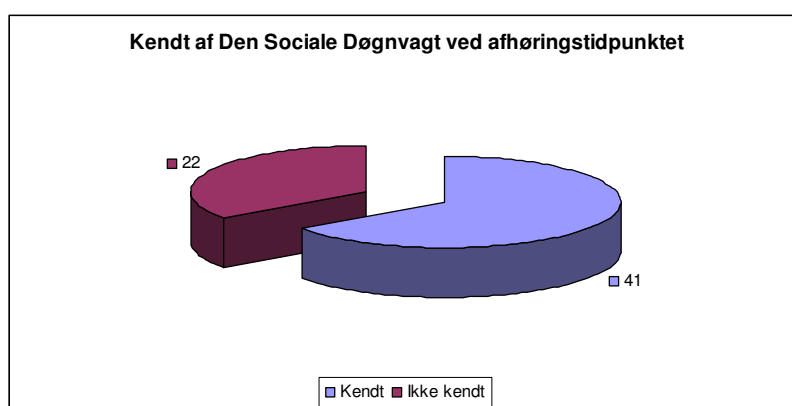

(Kilde: Tal fra Den Sociale Døgnvagt) **Figur 10**

De 63 afhøringer i 2007, der er foretaget af 45 piger, var afhøringer i forbindelse med kategorierne vold, vold mod tjenestemand, røveri og gaderøveri. 46 af afhøringerne var i forbindelse med vold, fem i forbindelse vold mod tjenestemand, otte i forbindelse med røveri og fire i forbindelse med gaderøveri (figur 10).

Flere af afhøringerne drejer sig om slåskampe med anden pige eller overfald af anden pige enten mellem to parter eller i forbindelse med en gruppe. Yderligere fremgår det af bemærkninger til episoderne, at otte af afhøringerne var afhøringer af piger, der på afhøringstidspunktet var anbragt på institution eller surrogatfængslet. Ti af afhøringerne var i forbindelse med grov vold, herunder nogle i forbindelse med vold og frihedsberøvelse.

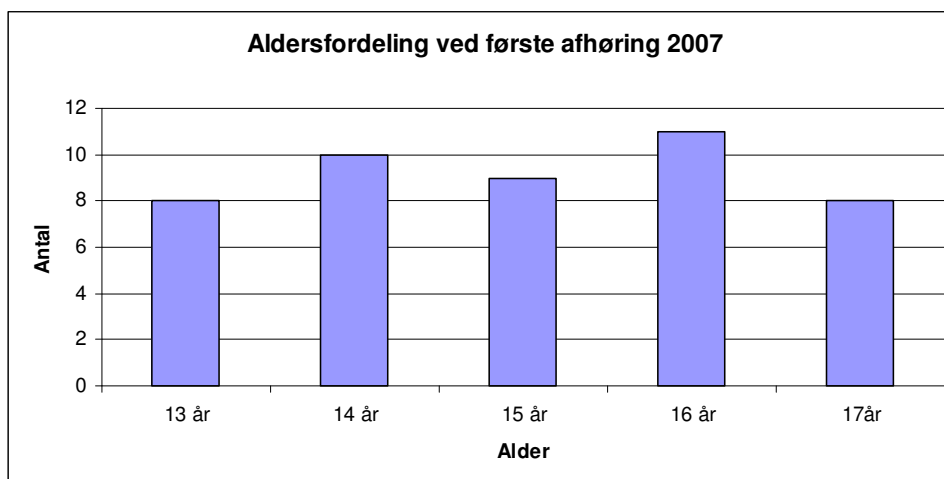
På afhøringstidspunktet for de 63 afhøringer er pigen kendt af Den Sociale Døgnvagt i forvejen ved de 41 af afhøringerne og ved de øvrige 22 afhøringer er pigen ikke kendt af Den Sociale Døgnvagt i forvejen (figur 11).

(Kilde: Tal fra Den Sociale Døgnvagt) **Figur 11**

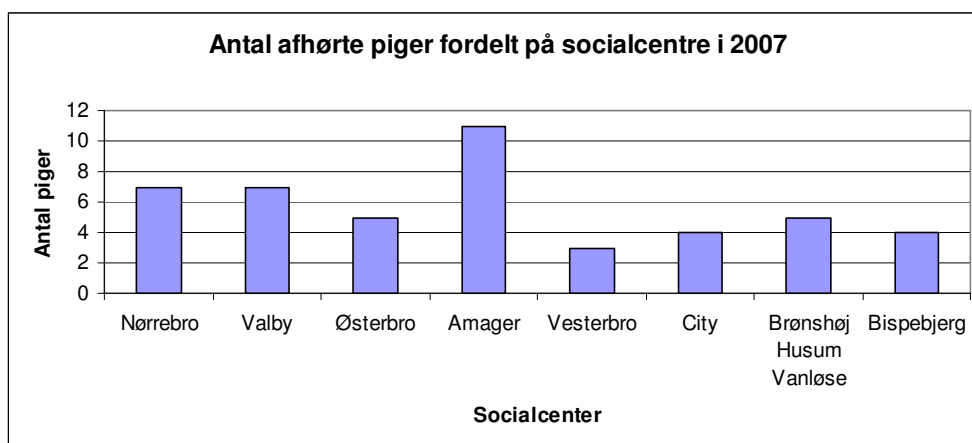
Aldersfordeling og socialcenter ved første afhøring i 2007

Ved den første afhøring af de 46 piger er otte af pigerne 13 år, 10 er 14 år, ni er 15 år, 10 er 16 år og otte er 17 år (figur 12). 39 % er under den kriminelle lavalder ved første afhøring.

(Kilde: Tal fra Den Sociale Døgnvagt) **Figur 12**

Ud af de 46 afhørte piger i 2007 var 11 af pigerne tilknyttet socialcenteret på Amager, syv var tilknyttet Nørrebro Socialcenter, syv var tilknyttet Valby Socialcenter, fem var tilknyttet Østerbro Socialcenter, og de resterende socialcentre havde alle 3 – 5 piger tilknyttet på afhøringstidspunktet (figur 13).

(Kilde: Den Sociale Døgnvagt) **Figur 13**

Kapitel 6. Mediebilledet

Mediernes fremstilling af piger og vold

Avisernes fremstilling

Der er foretaget en søgning gennem landets aviser¹⁶ for at undersøge, i hvilket omfang nyheder om piger, der begår vold, optager medierne. Der er foretaget en søgning på ordene "pige" og "vold" i et udsnit på fire måneder i 2007, hvilket resulterede i lidt over hundrede resultater.

Der er således hyppige skrivelser i mediernes om sager, som vedrører piger og vold. Volden får ekstra bevågenhed, når den bliver begået af piger, og det nævnes hver gang eksplicit, at der er tale om *piger*, der har været involveret. Det sker ved, at ordet *pige* fremkommer i næsten alle overskrifter i artiklerne. Aviserne fremhævelse af, at der er tale om piger, er især interessant, når man sammenligner disse med artikler, der omhandler vold, der begås af drenge i samme aldersgruppe. Overskrifter til disse artikler har sjældent fokus på kønnet direkte, men bruger overskrifter med beskrivelse af hændelsen som *vold*, *ungdomsvold*, *værtshuslagsmål* og til tider nævnes det også i overskrifterne, at det er drenge, der har begået volden. Vold, begået af piger, indregnes således ikke i mediernes definition af ungdomsvold, værtshuslagsmål eller vold generelt, det er en bestemt kategori af vold.

I artiklerne forekommer to modsatrettede tendenser, som henholdsvis uskyldiggør og dramatiserer volden. Uskyldiggørelsen fremkommer ved at beskrive pigerne, som *de unge piger*, *de små piger* eller gennem direkte beskrivelse af pigerne som angrende piger eller yndige piger, som man ikke kan forestille sig begå denne form for vold. Derudover bagatelliseres volden i nogle artikler som skub, uvenskaber og pigeskænderier, som udviklede sig. Sideløbende med denne tendens er der en modsatrettet tendens, som bruger meget voldsomme ord og beskrivelser af begivenhederne. Her gøres der brug af meget sensationsprægede overskrifter med ord som *volden er stigende blandt piger*, *misfostre*, *pigebander* etc.

Fælles for flere af artiklerne er også deres reference til vold blandt piger som noget, der foretages af *pigebander*, *tæskehold*, *medlem af pige-grupper*, *dem som er en del af den hårde kerne* etc.

Yderligere beskrives vold blandt piger i flere af artiklerne som et nyt og stigende fænomen.

Ifølge Natland (Natland 2007) er mediernes med til at påvirke, hvad der forekommer naturligt og unaturligt gennem deres artikler. Mediernes gentagne fokus på og fremhævelse af ordet *pige*, når det er *piger*, der har begået en voldelig handling, er med til at gøre "pige-vold" til noget anderledes, skræmmende og et ukendt fænomen, som ikke kan kategoriseres under de ellers brugte kategorier som værtshuslagsmål, ungdomsvold, gadeuro mm. der bruges, når drenge begår vold. Ligeledes kan mediernes fremstilling af pigerne som uskyldige små piger fremme en forståelse af pigerne som ofre, og modsat kan mediernes ordvalg som misfostre og medlem af pigebander være med til at præge en opfattelse af det skræmmende og monstrøse. Det store fokus kan være med til at præge

¹⁶ Via www.infomedia.dk

den almene opfattelse af, at vold blandt piger er et kæmpe stort og voldsomt stadigt stigende problem.

Medierne er i høj grad med til at sætte flere konkurrerende diskurser indenfor forståelsen af piger, der begår vold.

Station 2

Ovenstående omhandler avisernes omtale af piger og vold i 2007. Programmet Station 2 satte også fokus på piger og vold i 2007 i en udsendelse d.10. september 2007.

Udsendelsen fokuserer på det stigende antal piger, der begår vold, og derudover på interviews med piger, der begår vold. Følgende udtalelser bliver kommunikeret fra pigerne ud til de danske TV seere:

"Jeg bliver glad, når jeg smadrer nogen"

"Det giver et sus i maven. Havde det godt med det bagefter"

"Hvis de ser dumme ud eller er grimme, så er de selv uden om det"

"Piger kan godt klare sig selv"

Efterfølgende kommer der en artikel på Station 2s hjemmeside, hvor overskriften er "Jeg vil op at slås, jeg vil op at slås". Herefter beskriver de Julie, som ser ud som naboens datter, men som slås i weekenden, da hun får et kick ud af det og godt kan lide at klare sig selv.

Det hele efterlader et billede af nogle piger, der synes, at det er fedt at slås og får et kick ud af det. På nogle måder stemmer det overens med den umiddelbare følelse udøvelsen af vold kan give hos nogle (bilag 11 Viden om vold). Men det efterlader et generelt billede af nogle usympatiske piger, der bare vil ud og slås, og det er langt fra et dækkende billede af piger, der begår vold. Det er imidlertid det billede, der vil sidde tilbage hos dem, der har set udseendelsen.

Konkrete analyserede mediesager fra København i 2007

Der har i 2007 været to sager i København om piger og vold, som medierne har haft fokus på, og som projektet har undersøgt. Den ene sag drejer sig om en gruppe piger, som truer sig til en mobiltelefon fra en kvinde. Den anden omhandler en pige, der udsættes for vold af en gruppe piger. I begge tilfælde er sagerne blevet nærmere undersøgt i samarbejde med Den Sociale Døgnvagt. Der er blevet lavet en kort beskrivelse af de implicerede piger fra København og af hændelsesforløbet i de konkrete sager.

Formålet med at undersøge disse sager, som behandles indgående i medierne, er dels gennem et meget konkret indblik at være klædt på til at håndtere mediernes henvendelser, dels at få viden om pigerne er kendte i forvaltningen i forvejen, og om der allerede er etableret en social indsats. Den konkrete viden kan danne baggrund for at tilbyde faglig sparring til den enkelte sagsbehandler, som typisk vil have meget få sager af denne alvorlige karakter. Endelig kan det være et formål at afsøge relevansen af at forvaltningen iværksætter en samlet gruppeorienteret indsats til pigerne, hvis der f.eks. er tale om en gruppe, som er fasttømret.

Der har i begge sager været tale om piger, der kommer forskellige steder fra i byen, som er sammen med piger, der kommer udefra. De fleste af pigerne er kendte af socialcentrene, og der er foranstaltninger omkring flere af pigerne.

Der er ikke i de konkrete sager fra 2007 tale om fasttømrede grupper, som har lagt op til gruppeindsats. Men der har i en af sagerne været behov for sparring, da de professionelle, herunder særligt sagsbehandleren, havde brug for sparring i forbindelse med indstillinger til politiet og socialforvaltningens fremtidige indsats i forhold til pigerne. I den ene af de to sager er der givet sparring til flere sagsbehandlere – det er sket dels gennem projekt Unge i Dommervagten og dels gennem konsulenter ansat i forbindelse med Pigeproblematikken (se nærmere kapitel 9).

Det kunne være givende i fremtiden at se særligt på de mediesager, hvor grupper af piger har været impliceret i vold. Dette med henblik på kvalitetsudvikling af indsatsen – dels gennem mulige samarbejdsprojekter og dels gennem tilbud om coaching/faglig sparring til de professionelt involverede.

Kapitel 7. Viden om vold

Når man skal arbejde og samarbejde med og især *om* - piger, der begår vold, er det af stor betydning at få en fælles tilgang til, hvordan man kan forstå volden og dens funktion. I forbindelse med projektet har det derfor været relevant at indsamle og formidle mest mulig tilgængelig viden om emnet inden for den givne ramme (økonomiske og tidsmæssige). Det drejer sig om såvel generel viden om vold som den mere specifikke viden om piger, der begår vold.

Der findes en del international forskning om vold og voldsudøvelse, som bl.a. omhandler baggrund for vold, om typer af vold, og funktion af og meningen med volden. Centret "Alternativ til Vold" i Oslo, som i mere end 20 år har arbejdet med voksne, der begår vold, og også fra 1998 med unge, der begår vold, har udgivet flere publikationer om vold og voldsudøvelse, baseret på både egen vidensproduktion og viden fra den internationale forskning. Den viden, som inddrages i denne rapport stammer i væsentlig grad fra disse norske publikationer (Isdal 2000 og Bengtson m.fl. 2004). Den norske tilgang og forståelse af pigers voldsudøvelse vil måske af nogle blive opfattet som ret bagudskuende – dvs. at fokusere på at finde og behandle psykologiske og familiære årsager/forklaringer på pigernes problemer – men forståelsen af pigernes baggrund med vold anvendes efter vores vurdering klart med et fremtidsperspektiv i her og nu arbejde og løsninger med pigerne.

På dette sted i rapporten vil der kun blive gengivet de vigtigste pointer fra den indsamlede viden, for uddybning henvises der til bilag 11.

Om piger og vold – forskningsbaseret viden

Generelt ved man om piger, der begår vold:

80-90 % af mennesker, der begår vold, har haft en traumatisk opvækst (centrale risikofaktorer): Forældre med psykisk lidelse, misbrug, og omsorgssvigt (om end ikke altid selv direkte udsat for vold).

Der er en øget risiko for at udvikle et voldsproblem, hvis man har været udsat for omsorgssvigt, overgreb og mishandling. Der er ikke tale om en direkte årsag til senere voldsudøvelse, men der er en sammenhæng, dvs. man bliver ikke automatisk en voldsudøver af at have været udsat for vold, men voldsudøvere viser sig oftest at have været udsat for vold.

Om piger ved man:

- Piger udøver vold i situationer, hvor de selv er udsat for vold, overgreb eller trusler
- Piger udøver mest vold mod andre piger (kan ikke lide "pige-piger")
- Piger handler ud fra relationsrationalitet, dvs. deres handlinger er forståelige ud fra hensynet til deres relationer. Piger, der udøver vold, er ofte præget af "relationelt kaos" (lange beskrivelser og forklaringer på udviklede relationer som baggrund for volden)
- Rygte og status: pigers rygte og status er oftere knyttet til private handlinger (f.eks. ikke at være en der går i seng med alle, men alligevel heller ikke være for snerpet). Drenges rygte og status er mere knyttet til fysisk styrke og til at de stiller op for hinanden. – Kamp om fyrene og seksuelt rygte er det mest almindelige udgangspunkt for vold mellem piger. Pigerne oplever, at deres værdighed er knyttet til, hvordan de

forvalter deres seksualitet. Drenges rygte er mest baseret på hændelser i det offentlige rum, mens pigers rygte er mere baseret på, hvad andre siger om dem og hvordan andre vurderer deres private handlinger.

- Drenges vold forklares ud fra sociale og kulturelle forhold, mens pigers mere forklares ud fra individuelle og patologiske faktorer (selv om de på mange måder har samme belastende opvækstvilkår, er pigernes ofte mere belastede)
- Piger er ofte præget af seksuelle overgreb
- Piger har oftere selvmordsforsøg
- Piger har oftere alvorlige symptomer på psykisk lidelse og på PTSD¹⁷
- Piger er mere belastet af misbrug end drenge
- Piger er mere belastet af familievold end drenge

Om problemets omfang (fra statistik og forskning) ved man:

- at antalsmæssigt er det et lille problem, men alvorligt samfundsmæssigt set
- at piger starter tidligt – i 12-13 års alderen
- at de fleste piger laver 1-2 voldshandlinger
- at det klinger af for de flestes vedkommende i 17-18 års alderen
- at antal af piger, der begår kriminalitet (herunder vold) er ikke stigende med alder (som ved drenge)

Om former for vold ved man:

Voldsproblemer er forskellige, de udspiller sig i forskellige situationer og er knyttet til forskellige former for afmagt. Der findes forskellige måder at kategorisere voldsudøvelse på. I bogen "Meningen med volden" omtales fire typer af vold, som behandlere skelner mellem i terapeutisk behandling af mennesker, der udøver vold:

- **Situationsvold** - hænger sammen med et aggressionsproblem. Opstår i alle mulige situationer, hver gang personen bliver angst og usikker.
- **Relationsvold** – er vold, der finder sted inden for nære relationer eller magtsystemer, og er udtryk for enten personlig afmagt (lavt selvværd og selvtillid) eller relationel afmagt (vanskelighed med nærhed, tryghed, afhængighed).
- **Funktionsvold** – handler om at skaffe sig goder eller at undgå straf – f.eks. at opnå anerkendelse, status, penge, respekt o.l.
- **Traumevold** – er vold, som står i direkte forbindelse med tidligere alvorligere traumer. Volden udløses, når personen kommer i situationer, som aktiverer tidligere traumatiske erfaringer.

Det er vigtigt at være klar over, at den enkelte person og den enkelte voldsepisode kan være præget af en eller flere typer af voldsudøvelse. De forskellige typer af vold kræver forskellige vinkler på behandlingen/forskellige behandlingsstrategier. Piger begår især relationsvold jf. ovenfor, men også funktionsvold forekommer en del.

Om risiko for at fortsætte med voldsudøvelse ved man:

Man ved, at følgende faktorer spiller ind på, om en ung udvikler et voldsproblem (ikke automatisk) og tager det med ind i voksenalderen:

¹⁷ PTSD: Posttraumatic Stress Disorder

- Typen af de overgreb der finder sted har betydning
- Hvor lang tid de har stået på
- Hvem der laver overgreb/omsorgssvigt
- Barnets alder på overgrebstidspunktet
- Kvaliteten på det øvrige samspil i familien m.m. betyder noget (som evt. modvægt)
- Nærmiljøfaktorer
- Forhold i skolen (hvis et barn lykkes i skolen, så er det en signifikant beskyttende faktor)

Traumer – traumatiske oplevelser har stor betydning for senere udvikling af et volds- og aggressionsproblem. F.eks. ved at overvære vold mellem de voksne eller selv blive udsat for vold i familien. Det gælder iflg. undersøgelser 80-90 % af senere voldsudøvere. Mange af de voldsudsatte eller omsorgssvigtede unge får i en konkret situation af afmagt reageret mod deres vilkår – udøver selv vold og opdager voldens virkning og den magt, den giver. Det kalder man for modmagt.

Vanskelige opvækstbetingelser → fører til oplevet afmagt → udøver selv vold/vold som modmagt → oplever udstødelse → tilpasser sig til en fjendtlig verden → fortsætter med at udøve vold (som modmagt)

Når vold anvendes som modmagt, giver det en udladning/afspænding (næsten som en rus), stopper vanskelige følelser/taget ubehagelige følelser bort. Det giver en følelse af mestring, giver status, man får sin vilje og opnår kontrol over situationen, man stopper en konflikt, man opnår hævn (eller hvad der nu kan give mening). Nogle piger giver udtryk for at få det godt bagefter en voldshandling, og nogle piger iscenesætter selv en voldssituation for at opnå denne udladning/lettelse.

Meget tyder på at den *første* voldshandling (som modmagt) kan få stor betydning for senere/fortsat voldsudøvelse, da det er en stærk oplevelse.

Køn og Vold

Køn er en biologisk grundform og til den knytter der sig et sæt af forventninger til adfærd individuelt og socialt. Køn er en af de mest fundamentale kategorier, og der ligger mange implicite og eksplicite forventninger til kønnet, og hvilken adfærd der anset for passende for det pågældende køn (Schaffer 2005). Selvom samfundet ikke anser vold for acceptabel, så må det konkluderes, at det anses som endnu mere upassende for en pige end for en dreng at begå vold. Det kolliderer med opfattelser af køn.

Der har i mange år været en forståelse af vold i et kønsperspektiv i kraft af en omfattende forskning indenfor *mænds vold mod kvinder*. I ungdomsperspektivet har kønnet ikke været så italesat. Begreber som *ungdomsvold* og *voldelige unge* har ofte dækket over alt den vold, der er blevet begået af unge. I medierne omtales episoder hvor unge har begået vold som f.eks. "Fem *unge* har overfaldet.." og hvis der sker en kategorisering er denne ofte relateret til etnicitet som f.eks. "Fem *indvandrere*.." Men forklaringerne på de unges vold har ofte ikke relateret sig til køn, men mere til ungdom, etnicitet og andet.

Dette gør sig ikke gældende, når piger begår vold. Begreber som *ungdomsvold* anvendes ikke længere i samme omfang, men der refereres til køn ved brug af begreber som *pigevold*, *pigebander* og *voldelige piger*. I modsætning til dette anvendes der ikke et begreb som *drengenvold*, når unge drenge begår vold.

Forskellige voldsformer refererer til et bestemt køn. *Vold mod sagesløse* refererer mest til unge mænd (Elkit 2001), men i stigende grad refereres der nu også til denne type af vold som begået af og mod piger. Lektor Anne Scott Sørensen fra Syddansk Universitet, som også står bag bogen *Pi'r, pink og power* om pigekultur, udtaler til Kristelig Dagblad, at der er sket et skift i pigekultur.

"Det ellers positive opgør med flinkeskolen og den tavse pige har fået den vrangside, at piger, der ikke har så meget at have denne nye girl power i, søger magten på andre måder. Og den største magt er magten over et andet menneske", siger Anne Scott Sørensen. (Kristelig Dagblad d.8.2.2008).

Piger er i højere grad end drenge optaget af relationer i deres socialisationsprocesser og definerer sig meget i forhold til, hvem der er med og hvorfor. Piger har mere forfinede indsigter i relationer end drenge (Madsen 2001) og behersker normalt bedre evnen at indgå i nære relationer. Pigers konflikter bærer også præg af deres forfinede indsigter i relationer, og der er imellem dem en konstant kamp om, hvem der er ude og inde i varmen. Pigerne udelukker hinanden i kampen om at få en plads i hierarkiet. Konflikterne indebærer "følelsesmæssig giftgas", er ofte meget private og foregår i det skjulte og over lang tid (Nordahl og Zlotnik 2004). Det skjulte og private forklarer måske også baggrunden for, at pigers mobning ikke altid er så synlig som drengenes (Nielsen 2004). Men gennem brugen af vold bliver pigernes mobning synlig. Mobningen er ikke længere en psykisk langvarig proces alene, hvor det markeres, at den pågældende pige ikke er en del af gruppen eller har gjort noget, som har krænket en i gruppen. Den psykiske vold bruges sammen med den fysiske vold og i flere tilfælde smelter de sammen, idet voldens udtryk for pigerne ofte er meget psykisk ydmygende, hvor drengenes vold ofte er mere kraftfuld og personfarlig. Som det også er blevet beskrevet i medierne flere gange i den sidste tid, er pigernes vold ofte meget ydmygende, idet de f.eks. tisser eller kaster op på ofret og f.eks. afslutter en episode ved, at de står rundt om pigen (ofret) og snakker og ryger, mens de skodder deres cigaretter på ofret. Ofret holdes nede og ydmyges, og magtfordelingen er meget tydelig pga. denne position. Pigerne bruger også spark og slag, men der hvor de adskiller sig fra drengene er i anvendelsen af personfarlig vold og brug af våben. Drenge vurderes at anvende mere personfarlig vold og i højere grad anvende våben, og drengene bruger ikke ydmygelser som at tisse eller brække sig på ofret.

Volden udtrykkes altså forskelligt hos pigerne og drengene, og den opfattes også forskelligt af samfundet, men baggrunden for at begå vold er oftest den samme, uanset køn. Både piger og drenge, der begår vold, er for de flestes vedkommende vokset op med multikomplekse problemstillinger i hjemmet, skole etc. Men trods mange ensartede problemstillinger for alle unge, der begår vold, så ser det ud til, at piger generelt mistrives i højere grad end drenge.

Piger mistrives i højere grad end drenge

Flere forskellige aktuelle trivselsundersøgelser (bl.a. MULD 2004) blandt unge i Danmark viser, at piger ser ud til at være mere sårbare end drenge. Meget tyder på, at piger i højere grad end drenge oplever sig under et identitetsmæssigt hårdt pres – nogle kalder det et dobbelt pres, idet piger både skal leve op til alt det, som piger/kvinder altid har skullet (være mødre, husmødre, gode hustruer/kærestes, smukke sexobjekter m.m.) samtidig med at de også skal leve op til alt det, som drenge skal med uddannelse, udearbejde, karriere m.m. (Nordahl og Zlotnik 2004).

I trivselsundersøgelser blandt unge er der tale om, at helt op til ca. 50 % af pigerne taler om mistrivsel i en grad, som behøver professionel bistand – mens kun 25 % af drengene taler om det samme.

Pigerne synes at have sværere ved at tackle de aktuelle udviklingsbetingelser i samfundet. Ikke at kunne leve op til de mange krav, ikke at være dygtig og perfekt, ikke at kunne træffe de rigtige valg og ikke at udnytte de mange muligheder og den frihed, som samfundet også byder på, vender mange indad i smerte og et selvhad, som de udvikler forskellige usunde strategier til at tackle: Spiseforstyrrelser, selvmordstanker og selvmordsforsøg, selvskadende adfærd (cutting) m.m. Mens andre vender frustration og mindreværdsfølelse udad mod andre – undertiden i en kombination med selvskadende adfærd.

Forskelle i pigers og drenges socialisering

Selv om den generelle udvikling har ført mere ligestilling med sig, er der stadig forskelle i pigers og drenges socialisering. Piger og drenge har forskellige strategier, når de skal klare modgang og svigt og skal have sig selv placeret i forhold til f.eks. en kammeratskabsgruppe.

Drenge forfølger normalt en magtstrategi i deres udviklingsproces, dvs. at drenge kæmper for en plads i drengehierarkiet og for at blive accepteret. På et tidspunkt accepterer de den plads, de har opnået. De er normalt mere autonome ved, at de bedre kan handle og træffe egne beslutninger, uanset om de løber ind i modstand. De gør oprør og bruger andre til at skaffe sig en plads. Piger går mere efter at være elsket, de behersker normalt bedre evnen til intimitet dvs. at kunne indgå i nære, kærlige og følelsesmæssige relationer til andre mennesker. Det udvikler pigerne typisk på i deres venindeforhold, som traditionelt er en bærende udviklingsplatform for piger (Byriel 1996).

Det karakteristiske for de såkaldt "vilde piger" – dvs. også piger, som udøver vold mod andre – er, at de tilsyneladende ikke forfølger en intimitetsstrategi (i hvert fald ikke tydeligt) men snarere en magtstrategi som drenge, og de gør det på så aggressive og udadreagerende måde, at de marginaliseres og udstødes af normale sammenhænge – også fra andre almindelige piger, som de kalder "pigepiger" (Nordahl 1997). Det hænger sammen med, at de i kraft af omsorgssvigt i deres opvækst ikke har fået udviklet mestring af nære, intime relationer og sociale spilleregler. De har udviklet en overlevelsesstrategi, som skal beskytte mod svigt og overgreb fra omverdenen, dvs. reaktions- og handlemønstre som i den oprindelige situation på det givne tidspunkt var nødvendige og hensigtsmæssige for pigen. Strategierne er ikke hensigtsmæssige, når pigen bevæger sig ud af hjemmet – i daginstitutionen i skolen osv. Og det er her marginaliseringen tager fart, især også fordi der ligger så mange bundne forventninger til, hvordan en "rigtig" pige skal opføre sig (Folkmann 1999).

Venindeforhold lærer piger noget meget væsentligt: At turde skabe kontakt til andre (som man ikke kender) og at blive bevidst om følelser og tale om følelser. Etablering af veninderskaber kræver noget socialt. Man skal kunne bruge sin indføling (empati), man skal lære at være loyal, og man ikke må svigte. Man skal kunne holde på hemmeligheder. For de lidt større piger har veninderskabet også en anden væsentlig funktion. Man afprøver og opbygger sin identitet som kvinde – bl.a. ved at snakke om forholdet til drenge og mænd: Hvordan gør man egentlig? Hvad stiller de andre op? Hvad skal man gå med til? Hvis en pige ikke magter sunde venindforhold, kan det føre til en cementering af brugen af magtstrategien, og hun kan blive drengepige. Drengepigen gør som drenge: De vender sig væk, gør oprør, udlever deres frustrationer og opnår identitet ved at mod-identificere sig i forhold til andre piger/kvinder. De vil ikke være som de "pige-pigede".

De vilde piger finder oftest sammen. De kæmper om pladsen i hierarkiet, men de accepterer ikke nødvendigvis den plads, de opnår, men bliver ved med at kæmpe eller afviser/bliver uvenner og søger en ny sammenhæng. Pigegrupperne inkorporerer også mange af de sædvanlige spilleregler fra veninderskabet – ikke svigte, være loyal, bevise sin troskab.

Nyere studier af grupper af piger, der begår vold påpeger, at identitet ikke er en fast størrelse, men en størrelse under konstant forandring, og at unge hele tiden forhandler deres identitet. De andre unge bruges til at afgrænse egen identitet – til at afklare hvor langt den enkelte unge vil gå i sin adfærd og med sine signaler til omverdenen: "Jeg vil ikke være som hende, jeg vil være på min på måde eller som hende den anden" (Natland 2006 og Moesby Johansen 2004).

De udadreagerende piger forstås i disse analyser ikke som piger, der blot vil være som drenge. De vil heller ikke være piger på den traditionelle måde, som "pigepiger", men skal snarere forstås som piger, der "gør køn", dvs. handler sig til og forhandler en anden identitet som pige, dvs. som en pige, der udskiller sig gennem sin udadreagerende adfærd men som samtidig gerne vil være feminin og ses på med andre nuancer end blot at være en vild og voldelig pige.

Kapitel 8. Projektets empiri

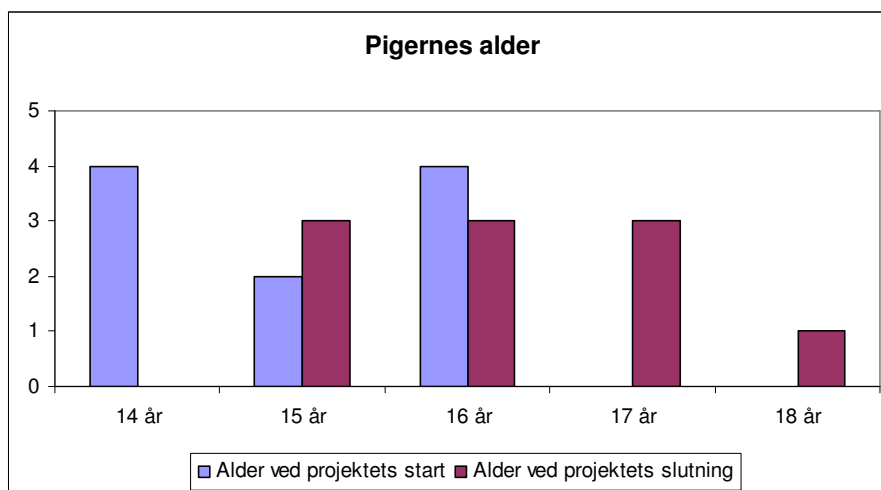
I dette kapitel præsenteres den viden, som der i projektets forløb er blevet indsamlet gennem de mange interviews med pigerne, forældre og de mange professionelle, som pigerne er/har været i kontakt med i projektperioden. Desuden fremlægges den tværgående viden, som er frembragt ved en gennemgang af samtlige pigers sagsmateriale. Endvidere inddrages der i nogle dele synspunkter fra erfaringsseminaret og Københavnernetværket.

I forhold til de enkelte temaer i empirien vil pigernes egen stemme såvel som de professionelle stemme blive inddraget i fremstillingen.

Fakta og aktuel status

Pigernes alder

Pigerne har ved projektets start en aldersfordeling fra 14 til 16 år, hvor fire piger var 14 år, to piger var 15 år, og de sidste fire piger var 16 år. Fire af pigerne var på daværende tidspunkt under den kriminelle lavalder. Aldersfordelingen peger på, at pigerne starter tidligt med at begå kriminalitet, hvilket stemmer overens med billedet fra statistikkerne jf. kapitel 5.

Figur 14

Kriminalitetsproblemer er ikke stigende med pigernes alder, som man ser det med drenge. Det er tværtimod de yngre piger, som står for den største andel af vold blandt piger, hvilket er beskrevet i kapitel 5 med tal fra Justitsministeriets Forskningsenhed.

Socialcentertilhørsforhold

Pigerne kommer spredt fra byen, kun et enkelt socialcenter er ikke repræsenteret ud af de i alt otte i Københavns Kommune.

Fire af pigerne har skiftet socialcenter undervejs i forløbet. Tre skift hænger sammen med familiens flytning, et med ændring af socialcenterdistrikter.

Tre sager er blevet oversendt – mens et center har valgt foreløbigt at beholde sagen, indtil der er faldet mere ro over pigen og en afklaring af indsats.

To af de tre oversendte sager er i gang med endnu en oversendelse af systemmæssige grunde: Dels på grund af omlægning af interne socialcentergrænser, dels på grund af nye interne regler om sager vedr. ungdomssanktion.

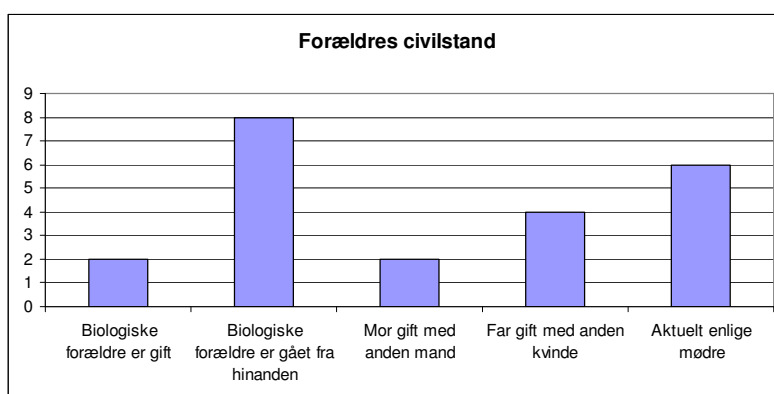
Forældres civilstand og forsørgelsesgrundlag

Her beskrives det aktuelle forhold i forældrenes civilstand og forsørgelsesgrundlag, da det har ændret sig igennem livet og igennem projektperioden.

Hovedparten kommer fra brudte hjem og i mange tilfælde er det moderen der har forældremyndigheden.

Forældres civilstand

To pigers biologiske forældre er gift med hinanden, mens otte af pigernes forældre er skilt. For seks af disse otte piger er mødrene enlige, og for de sidste to bor deres mødre sammen med en ny kæreste. Over halvdelen af pigerne er således vokset op hos enlige mødre. Flere af pigerne har kun haft sporadisk samvær med deres far, og har derfor næsten alle haft en opvækst med en manglende faderfigur. Sammenlignet med det generelle billede, at 16 % af børn i Danmark vokser op i en familie, hvor moderen er enlig, er det en langt højere andel af pigernes mødre fra projektet, som bor alene¹⁸.

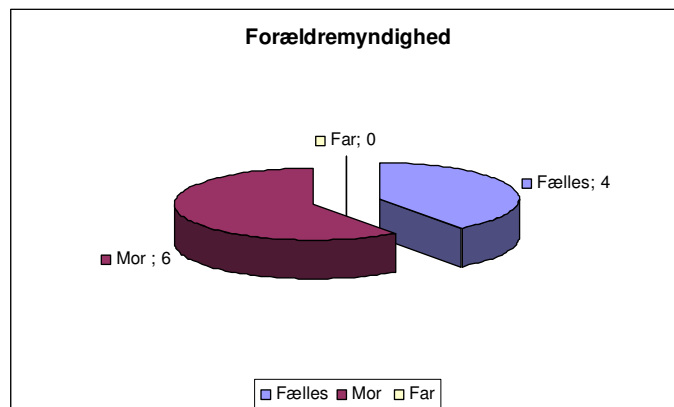

Figur 15

Forældremyndighed

Forældre til fire af pigerne har fælles forældremyndighed – to som gifte og to som fraskilte par. For de resterende seks piger har mødrene alene forældremyndigheden. Ingen af pigernes fædre har forældremyndigheden alene (figur 16).

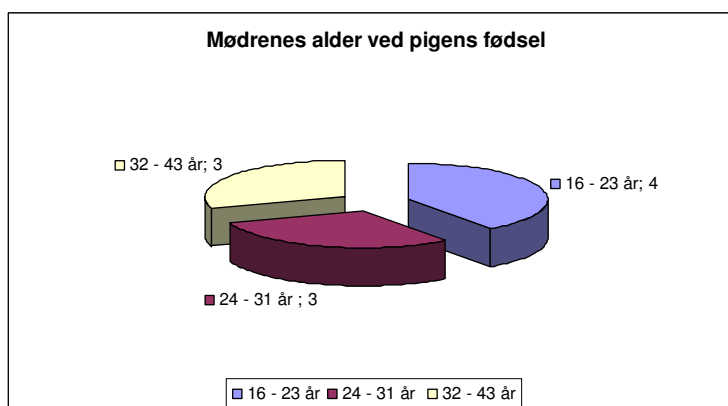
¹⁸ Vielser og skilsmisser - børn i skilsmisser, Udgivet af Danmarks Statistik, 2005

Figur 16

Mødrenes alder ved pigens fødsel

Mødre til fire af pigerne er ved pigernes fødsel 23 år eller derunder, hvoraf to af mødrene var henholdsvis 16 og 17 år. Tre af disse fire mødre har fået flere børn siden og to af disse har fået børn før. Tre af pigernes mødre er mellem 24 og 31 år ved pigernes fødsel, og denne gruppe mødre har både ældre og yngre børn. De sidste tre af pigernes mødre er mellem 32 og 43 år ved pigernes fødsel, og denne gruppe af mødre har alle ældre børn. De fleste af mødrene har derfor været unge mødre, da de fik deres første barn. Otte ud af pigernes mødre har været under gennemsnitsalderen for førstegangsfødende kvinder, som i 1987 var 25,9 år og i 1992 var 26,9 år (www.statistikbanken.dk).

Figur 17

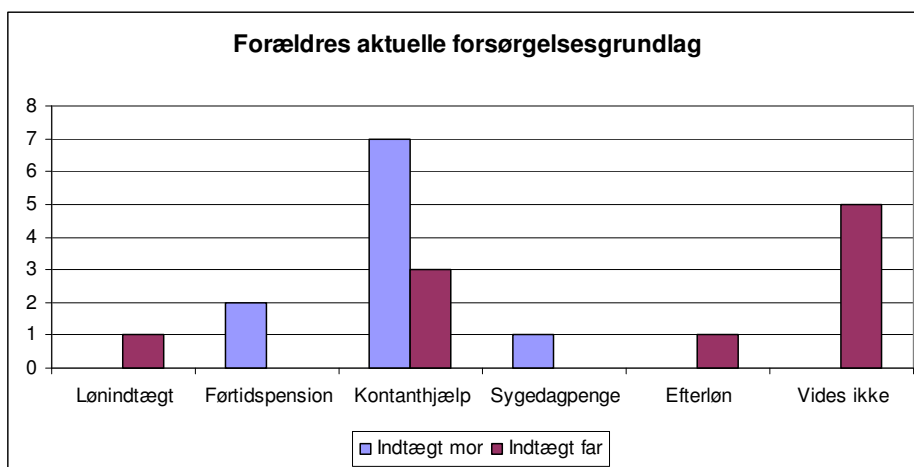
Forældrenes aktuelle forsørgelsesgrundlag

Mødrenes forsørgelsesgrundlag er overførselsindkomst, hvor syv af mødrene får kontanthjælp, to får førtidspension og en får sygedagpenge. Dette er et øjebliksbillede, nogle af forældrene har indimellem været i arbejde.

Pigernes fædres forsørgelsesgrundlag er kun kendt ved fem af fædrene vedkommende. Af disse fem har én far lønindkomst, og fire fædre er på overførselsindkomst, hvor tre får kontanthjælp og en får efterløn.

I alt er der således alene én forælder, som med den foreliggende viden har en lønindtægt. De resterende forældre forsørger deres børn gennem overførselsindkomster, hvilket kan

ses som et udtryk for økonomiske og sociale risikofaktorer, hvilket senere omtales i dette kapitel, afsnittet om "Problemer i familien".

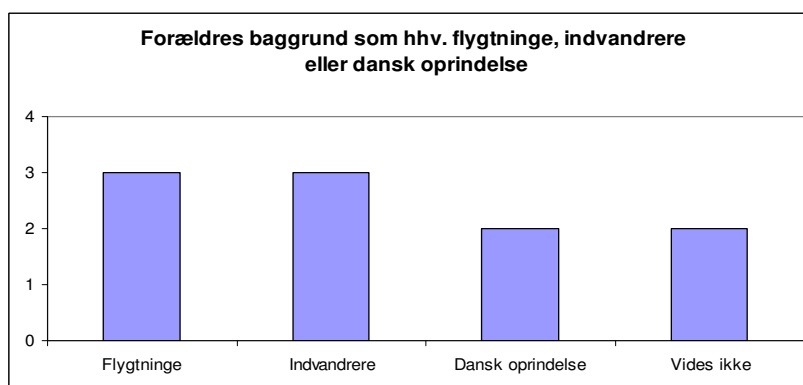

Figur 18

Baggrund og nationalitet

En af pigernes forældre har begge dansk oprindelse. En af pigerne har forældre, hvor en har dansk oprindelse og en har etnisk minoritetsbaggrund. For de resterende otte pigers vedkommende har begge forældre etnisk minoritetsbaggrund. Disse otte familiers oprindelseslande er i Mellemøsten eller er lande, som der især har været indvandring fra. Dertil kommer en enkelt pige fra et sydamerikansk land.

Af de otte piger med forældre med anden etnisk oprindelse end dansk, er fem født i Danmark, og tre i oprindelseslandet.

Figur 19

I figur 19 kan man se, at ud af de otte forældre med etnisk minoritetsbaggrund er tre af disse forældrepar kommet til Danmark som flygtninge, og tre af forældreparrene er kommet som indvandrere. De resterende to forældrepar ankomst til Danmark har vi ikke kendskab til.

Det kan have en særlig betydning at komme fra en familie med flygtningebaggrund, da der er en øget risiko for tilstedeværelse af traumatiske oplevelser pga. krig og tortur og

dermed en øget risiko for Post Traumatisk Stress Syndrom. Disse problemstillinger kan udgøre en særlig barriere for integrationen og have store konsekvenser for omsorgen for børnene.

Projektet har en overrepræsentation af piger med anden etnisk oprindelse end dansk (80 %). En lignende erfaring har man fra centret Alternativ til Vold i Oslo, hvor der er en overrepræsentation på 58 %. Overrepræsentationen er en klar tendens, men tidspunktet for udvælgelsen af piger til projektet kan fortegne det reelle billede.

Etnicitet er i sig selv ikke en forklaringsfaktor. Det er vigtigt, at man inddrager andre socioøkonomiske faktorer som f.eks. fattigdom. Dette vil blive berørt senere i dette kapitel under afsnittet "Problematikker i familien".

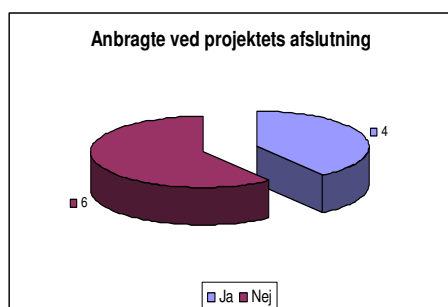
Bopæl og anbringelse

Status på tidspunktet for første interviewrunde er, at tre piger er anbragt, og at syv piger ikke er anbragt. Af de tre anbragte var to anbragt i forbindelse med ungdomssanktion, hvilket de fortsat er. En pige var anbragt på hybel, hvilket hun stadig er ved projektafslutningen.

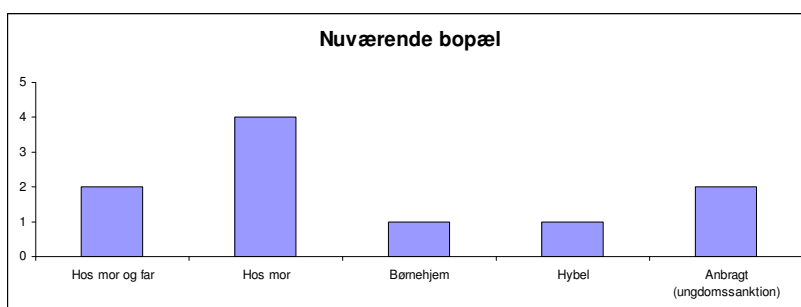
Fire af de syv piger (som ikke var anbragt ved 1. interview) har slet ikke været anbragt i hele projektperioden. En af disse syv piger har undervejs haft et enkelt midlertidigt ophold på et akut døgntilbud, og en anden af de syv har i projektperioden været anbragt adskillige steder – både akut, midlertidigt og også været forsøgt mere permanent placeret.

Status ved projektets *afslutning* er, at fire piger er anbragt, og at seks piger ikke er (figur 20).

En pige, som ikke var anbragt ved start, er blevet anbragt kort før projektets afslutning.

Figur 20

Figur 21

Figur 21 viser, hvor pigerne bor ved projektets slutning: En pige er anbragt på hybel, en på et børnehjem, og to er anbragt i forbindelse med dom om ungdomssanktion. De resterende seks piger bor hos deres forældre, hvor fire bor med deres mor og to bor sammen med begge forældre. I løbet af projektperioden har flere af pigerne skiftet bolig i forbindelse med overgang fra sikret til åben afdeling, fra en hybel til en anden samt i forbindelse med forældres skilsmisse. En pige har foretaget et gennemgribende skift i projektperioden fra hjemmeboende til anbringelse (børnehjem), og en har haft vekslet mellem forskellige akutanbringelser og ophold i hjemmet.

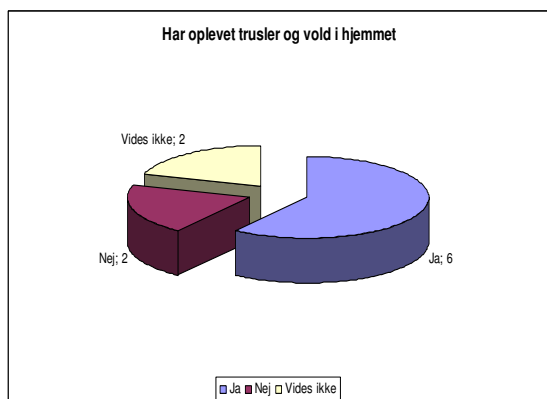
Alle pigerne har igennem deres opvækst boet forskellige steder. Det hænger sammen med flere forskellige årsager såsom almindelig flytning, mors skift af sammenlever, flugt til Danmark m.fl.

Flere af pigerne har yderligere under deres opvækst boet udenfor deres hjem i forbindelse med en anbringelse, akutanbringelse, midlertidige ophold på Døgntakten, ophold på krisecenter sammen med mor m.fl.

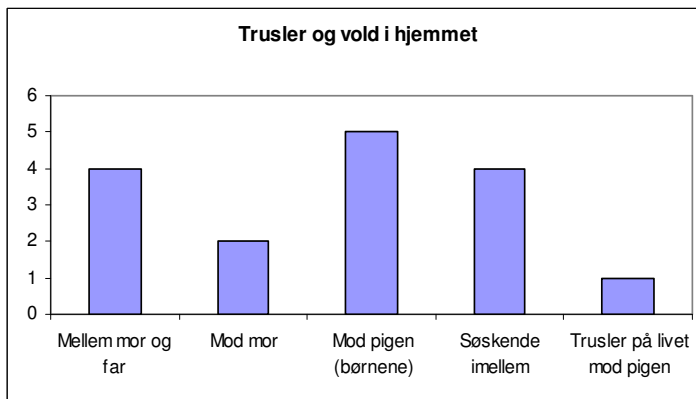
Problematikker i familien

I gennemgang af sagsmaterialet og i de mange interviews har der været en særlig opmærksomhed på pigernes familiebaggrund og -situation. Der er specifikt set på forekomst af vold, kriminalitet, misbrug og psykisk lidelse, og der er set på relationerne i familien. Forhold der knytter sig til etnisk minoritetsbaggrund samt evt. søskendes situation er også søgt belyst.

Vold i familien

Figur 22

Figur 23

Hovedparten, dvs. seks af pigerne, har oplevet selv at blive udsat for vold fra forældre eller familiemedlemmer - eller de har overværet vold mellem forældre eller andre i familien (figur 22). I to familier forekommer der ikke fysisk vold, hverken fra forældre mod børn eller mellem forældre. Hvad den ene af disse piger angår, har hun været udsat for anden form for overgreb fra anden side. De to piger, som figurerer i "vides ikke" i figur 22, er der tvivl om, hvorvidt der har forekommet vold i familien.

Der er meget stor variation i omfanget af vold i familien ud fra pigernes beskrivelser. En af pigerne beskriver f.eks. at mor slår som led i almindelig opdragelse, men det synes pigen ikke har været noget problem, det er kun et klaps, slag eller et tjat. Samtidig beskriver hun enkelte episoder med vold fra far mod mor i situationer, hvor de har været påvirkede af alkohol – men alligevel med politiindblanding, fordi pigen blandede sig, da hun ikke ville se på, at mor blev slået. Denne pige oplever egentlig ikke, at hendes opvækst har været præget af vold, men snarere at den har været gennemsyret af uoverensstemmelser mellem forældrene, som hun har fået pålagt skylden for. Denne pige mener, at hun altid har været temperamentsfuld og en "drengpige", men har først udøvet vold i forbindelse med puberteten, hvor hun reagerer på forholdene i hjemmet ved at søge ud i gademiljøet.

”Jeg har altid haft et hidsigt temperament, men jeg har også (haft) rigtig mange problemer derhjemme. Far læssede af på mig. Mor læssede af på mig. Jeg havde ingen at tale med mine problemer om. Jeg kunne jo ikke sige noget til mine forældre, og så kom det til at gå ud over andre, der måtte lide under, at jeg havde så meget, jeg skulle af med” (En af pigerne).

En anden piges situation er gennemsyret af vold. Familien er flygtet fra krig og tortur – der er vold på kryds og tværs i familien mellem forældre og søskende, søskendes ægtefæller m.m. Der er også forekommet trusler på livet mod pigen. Pigen selv har meget tidligt udvist en stærkt bekymrende udadreagerende og voldelig adfærd i skole og fritidshjem.

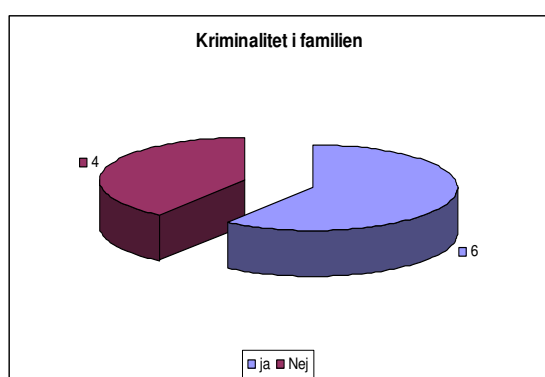
Undersøgelser viser, at op mod 90 % af de mennesker, der begår vold, har enten selv været udsat for vold eller har overværet vold i deres opvækst (Isdal 2002 og Bengtson m.fl. 2004). Tallene her viser, at 80 % af de ti piger *kan* have været udsat for vold eller *kan* have overværet det, mens vi med sikkerhed ved, at 60 % af pigerne har disse erfaringer med vold, og at 20 % (to piger) *ikke* har det.

De forskelle, pigernes historier repræsenterer, peger på nødvendigheden af at afdække pigernes erfaringer med at være udsat for vold (og andre overgreb) for at kunne vurdere den enkelte piges risiko for at fortsætte en voldelig adfærd. Hvor tidligt er volden startet, er den udøvet af nærtstående, hvor hyppig har den været osv. (jf. bilag 11, afsnit om Risikofaktorer).

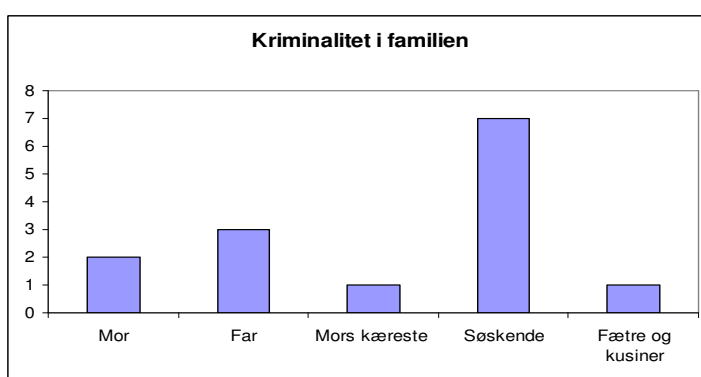
Kriminalitet i familien

Udover at der i hovedparten af de ti pigers familier forekommer vold, så forekommer der også kriminalitet i seks af familierne (figur 24).

Der er tale om, at forskellige familiemedlemmer kan være impliceret i kriminalitet. Det drejer sig om såvel mødre som fædre, enten en af dem eller begge parter, og det kan være søskende, fætre/kusiner og mors kæreste. Enkelte familier er så præget af kriminel adfærd, at det præger hverdagen (figur 25).

Figur 24

Figur 25

Den kriminalitet, der er tale om, spænder vidt fra forskellige former for berigelseskriminalitet (butikstyverier, tricktyverier o.a.) til volds- og narkokriminalitet. Der har også været tale om husspektakler og trusler mod naboer o.l. Mindst fire forældre har afsonet fængselsdomme. En af pigerne har begået berigelseskriminalitet sammen med sin moder, som i en del af projektperioden har afsonet en fængselsstraf for netop denne form

for kriminalitet. Samme pige har også udøvet vold i forbindelse med røverier sammen med fætre og kusiner.

Fra de faktuelle oplysninger om arbejdsmarkedstilknytning, indkomstniveau og civilstand ses det, at der er tale om lavindkomstfamilier, herunder mange enlige mødre, uden nævneværdig tilknytning til arbejdsmarkedet. Normer og adfærd i familien påvirker uundgåeligt pigernes egne normer og adfærd, ligesom den begrænsede økonomiske formåen kan ligge til grund for, at pigerne selv begynder at lave berigelseskriminalitet (jf. senere i dette kapitel i afsnit "Forklaringer på vold").

Psykisk lidelse og misbrug i familien

I nogle af familierne er det dokumenteret, at der er psykisk lidelse, psykiske problemer og forskellige former for misbrug til stede. For en række af pigerne har det ikke været muligt at opnå dokumentation af disse forhold, men på baggrund af flere professionelle udtalelser herom er det imidlertid vurderingen, at disse problemer er mere udbredte end tallene umiddelbart viser. En mor og to fædre har en decideret psyki(atr)isk lidelse, ligesom to søskende også har det. Dertil kommer, at fire mødre har psykiske problemer. Der foreligger også dokumenteret kendskab til, at en far har et alkoholmisbrug, og at der er (mis)brug af hash og euforiserende stoffer hos en mor, en far og en søskende.

Forhold i familien i øvrigt (Pigernes relationer i/til familien)

Der er for en stor del af disse familiers vedkommende tale om "multiproblemer". Pigerne har på flere forskellige måder været udsat for omsorgssvigt og overgreb i deres familie, hvilket også afspejler sig i pigernes mange øvrige personlige problematikker (se nærmere i afsnit "Pigernes øvrige personlige problematikker" senere i dette kapitel).

Flere professionelle udtrykker, at mødrene (forældrene) vil deres børn det bedste. De elsker deres piger, men viser måske deres følelser på andre måder (med slik og tøj). De vil også gerne samarbejde, kommer til møder, siger "ja", men magter ikke at føre aftaler ud i livet. Ofte har mødrene det svært selv, de orker ikke konflikter og har mere brug for personlig støtte end at være forældre til børn med behov for støtte.

Relationerne mellem pigerne og især deres mødre er ofte præget af ubalance, forstået på den måde, at nogle af mødrene kan have svært ved at tage forælderrolle og -ansvar på sig. Der kan være tale om, at mødrene mere optræder i en veninderolle end en moderrolle i forhold til pigen.

"Forholdet mellem dem er mere et venindeforhold, og så nogle gange et mor/datter forhold, hvilket har været problematisk. Mor elsker sit barn over alt. Men hun har det meget svært med at være en autoritet" (En professionel).

"Mødrene er nogle gange mere veninder end mødre. De vil gerne klæde sig hårdt og feste. Pigerne har derved passet sig selv meget, og det er derfor også meget svært pludseligt at anbringe dem og give dem regler, som de skal overholde" (En professionel).

De professionelle beskriver, hvordan nogle af pigerne tager et stort voksenansvar på sig og faktisk tager sig både af mor og mindre søskende. I andre tilfælde er der tale om en nærmest symbiotisk relation mellem mor og datter.

Pigerne beskriver også selv både en stærk tilknytning, bekymring og omsorg for deres mødre og mindre søskende – forhold som på samme tid kan udgøre en ressource og en belastning for pigerne. F.eks. er der mange udsagn om gerne at ville leve op til mors forventninger, gøre hende glad og stolt, vise at man også er andet end en ”dårlig datter”, som gør mor ked af det. Nogle af pigerne udtrykker et stort behov for at mærke deres mødres bekymring og omsorg samt reaktion på deres adfærd.

”Jeg havde håbet på, at mor ville blive ved med at reagere, når jeg havde lavet noget, så jeg kunne se, at hun ikke var ligeglad med mig, og hvor jeg ender, og hvad jeg laver” (En pige).

Pigernes syn på deres familie og deres måde at relatere sig til familien på bør have stor betydning for indholdet i den indsats, som iværksættes. I en undersøgelse (Wittendorff, 2007) fremhæves det eksplicit, at pigerne er forbundne med deres respektive familie, uanset om de tager afstand fra den og ikke vil være som den, eller de gerne vil ligne den og leve op til den. For pigerne ligger der meget motivation for forandring bundet til en afklaring og en kommen overens med familien.

Etnicitet og kultur

Projektet har som beskrevet under fakta en markant overrepræsentation af piger med anden etnisk oprindelse end dansk (80 %). I de norske erfaringer er der også en overrepræsentation (58 %). Overrepræsentationen er en klar tendens, men tidspunktet for udvælgelsen af piger til projektet kan fortegne det reelle billede.

Etnisk minoritetsbaggrund er ikke i sig selv en indikator for pigernes senere voldsudøvelse. Familierne er som beskrevet belastet af mange forskellige problemstillinger, som bl.a. også omfatter vold inden for familien. At forældrene personligt har så meget at slås med kan føre til omsorgsvigt og kan give forskydninger i (magt)balancen i familien: Børnene får voksenansvar, og/eller børnene mister respekt for forældrene.

Alle familierne er desuden lavindkomstfamilier med begrænset økonomisk mulighed for at give deres børn det tøj og de lommepenge m.m., som de ønsker sig. Det har ifølge en af pigerne selv haft betydning for, at hun er startet med berigelseskriminalitet, som har ført til vold.

Disse pigers forældre har i forskellig grad vanskeligheder med integration i det danske samfund. Nogle forældre taler dårligt dansk på trods af mange års ophold i landet, et enkelt forældrepar taler slet ikke dansk og er analfabeter. Hovedparten af forældrene har en begrænset eller ingen tilknytning til arbejdsmarkedet. Det betyder, at forældrene på mange måder ikke forstår det danske samfund og dermed ikke har forudsætninger for at støtte deres børn på relevant måde.

Tre af pigerne har familie med flygtningebaggrund. I disse familier er der en ophobning af belastende problemstillinger, som har haft indflydelse på pigernes udvikling. I en undersøgelse (Ertmann, Hansen og Zobbe 2006) afdækkes det, at der er mange unge med traumatisk flygtningebaggrund, der placeres på de sikrede afdelinger. Undersøgelsen påpeger vigtigheden af, at det afdækkes, om den unge selv eller familien har en

traumatisk flygtningebaggrund. Selv at have en traumatisk baggrund eller at være sekundært traumatiseret kan have indflydelse på karakteren af den unges problematikker og dermed på valg af behandlingsindsats. Principielt skal sådanne unge ikke være på sikrede afdelinger og bør ikke idømmes ungdomssanktion med ophold på en sikret afdeling, men have andre foranstaltninger. I undersøgelsen peges der desuden på et behov for at udvikle et relevant tilbud til disse unge, som skal have en straf for deres kriminelle handlinger, men som samtidig har behov for en behandling.

Forældrenes manglende integration og deres begrænsede viden om, hvad det danske samfund indeholder, og hvilket liv, man skal opdrage sine børn til, kan vanskeliggøre det for forældrene at forberede deres døtre på livet i Danmark. Når pigerne begynder at begå kriminalitet, frustrerer det forældrene (som det ville frustrere alle), og nogle gange fører frustrationen og følelsen af magtesløshed til, at pigerne bliver sendt tilbage til oprindelseslandet. Tre piger har været sendt på en rejse til deres hjemland – i et tilfælde sammen med moderen, mens to er sendt af sted alene. En af pigerne beskriver, at hun allerede som helt tidlig skolepige blev sendt til hjemlandet for at lære at være en rigtig pige. Turene til hjemlandet, som pigerne er blevet sendt på som unge, har haft karakter af opdragelsesrejser som en reaktion på forældres magtesløshed.

Problemet er dog, at pigerne ikke føler, at de blev opdraget på disse ture, derimod blev de mere vrede indeni, og bagefter er volden eskaleret for et par af pigerne. Under rejserne tvinges de til forskellige huslige gøremål, skal adlyde familiens normer, som ligger langt væk fra dem de kender til i Danmark, og hvor især en af pigerne beskriver en ydmygelse og en magtesløshed over at blive udsat for vold, som pludselig er lovligt, fordi man befinder sig i et andet land. Pigerne fortæller dog ikke om genopdragelsesrejsen som det afgørende for, at de har begået kriminalitet, men det har været med til at skabe en indre frustration, som gjorde det hele meget værre.

"Fuck forældrene ikk`. Jeg gør lige, hvad det passer mig, og så begyndte kriminaliteten siden. Begyndte at ryge hash, gå ud, stikke af hjemmefra, begyndte at være sammen med de der ældre drenge, lave biltyverier, indbrud og alt det der. Rulle folk på gaden, pjæk fra skolen, sådan blev det bare ved, indtil det gik galt" (En pige).

Udover at der er tale om multiproblemfamilier, så kan den etniske minoritetsbaggrund naturligvis spille en vis rolle i pigernes problemudvikling, f.eks. i deres egen normudvikling omkring bl.a. æresbegreber og i en voldsom splittelse mellem to kulturer, stillingtagen til religion og tørklæde m.m., og i kraft af et ofte mere patriarkalsk familie- og opdragelsesmønster. Når der til kommer, at flere af disse familier er gået i opløsning, så kan det også være et brud med normer og føre til udstødelse af en evt. større familiesammenhæng eller det etniske minoritetssamfund, som familien tilhører.

Pigernes søskende

Hovedparten af pigerne har søskende.

To af pigerne har *ingen* søskende (dog har en af dem halvsøskende, der bor hos far).

Tre af pigerne har alene *ældre* søskende. En af disse piger har to ældre brødre, som har været anbragt på grund af kriminalitet, vold og andre adfærdsproblemer. En pige er

kommet hertil med hele sin familie, som har flygtningestatus – de ældre søskende er nu voksne, og det vides ikke, om nogle af dem har modtaget hjælpeforanstaltninger. En har tre ældre søskende, som i dag er velfungerende, men hvor en tidligere har haft problemer med voldelig adfærd.

Tre piger har alene *ynge* søskende. En har to yngre søskende, og en har en enkelt yngre søskende. Ingen af disse søskende har foranstaltninger p.t., men i begge familier er der fra socialforvaltningens side opmærksomhed på begyndende adfærdsproblemer. Den tredje pige har to yngre søskende, hvor vurderingen har været, at der var behov for anbringelse. Den ene bor nu hos den anden forældre, og den anden er endnu ikke anbragt. Denne har tidligere været akutanbragt flere gange og har kriminalitets- og misbrugsproblemer.

To piger har *både ældre og yngre* søskende. Begge har hver en ældre søskende, den ene har desuden to yngre, den anden har fire yngre søskende. For begge piger gælder det, at den ældre søskende har haft problemer med kriminalitet/vold. For den enes vedkommende vides det, at pågældende har været varetægtsfængslet og afsønt dom på en sikret afdeling. Om den anden vides ikke noget nærmere.

I den ene familie er der ikke problemer med de fire yngre søskende, i den anden familie er der grund til bekymring for de to yngre søskende, som pigen (fra projektet) ofte må tage sig.

Det er kendt, at enkelte søskende har besluttet psykisk sygdom og kriminalitets- og misbrugsproblemer (se dette kapitels afsnit "Problematikker i familien").

Den generelle status omkring søskendes situation viser, at det for hovedparten af pigerne ikke er enestående, at de som barn i deres familie udviser problemer. De fleste har søskende som på forskellig måde enten tidligere har modtaget hjælpeforanstaltninger eller aktuelt har brug for det, eller har brug for, at der bliver fulgt op på deres situation.

Opsamling på problemer i familien

Ud fra interviews og sagsgennemgang kan det konkluderes, at de ti piger har belastende og komplicerede familieforhold, som præger dem på mange af livets områder. Over halvdelen af pigerne er vokset op hos enlige mødre og næsten alle med en manglende faderfigur. Enlige mødre med anden etnisk baggrund, som der er flere af, afspejler en udvikling, der bl.a. følger af at være indvandrer eller flygtning i et land med en helt anden kultur og muligheder for økonomisk overlevelse som enlig.

Familiemønstrene er komplekse, og opvæksten har ofte været præget af kaos og i mange tilfælde også af vold – både fysisk og psykisk. Nogle af forældrene har psykiske lidelser og i nogle tilfælde også et misbrug af rusmidler. Denne opvækst har naturligvis præget pigerne. Nogle af dem beskriver volden som en måde at få afløb for alt det kaos, som præger deres liv.

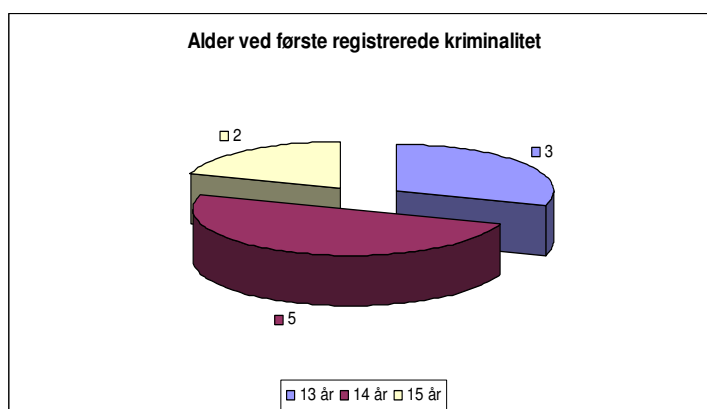
Der beskrives omsorgssvigt i en sådan grad, at man må formode, at flere af pigerne kan være forstyrret tidligt i deres udvikling. Der er i nogle tilfælde ikke kendskab til pigens første leveår, da hun har været på flugt fra krig eller andet.

Pigernes kriminalitet og vold

I dette afsnit gives et overblik over pigernes alder ved første registrerede kriminalitet, hvor mange kriminelle handlinger de 10 piger har været involveret i, og hvor mange af pigerne der har fået domme, og hvilke typer af domme pigerne er blevet idømt. Endvidere beskrives pigernes egne forklaringer på deres kriminalitet og vold.

Pigernes alder ved første registrerede kriminalitet

Tre af pigerne er 13 år, da de første gang er blevet taget for at begå kriminalitet, fem er 14 år, mens to er 15 år (figur 26).

Figur 26

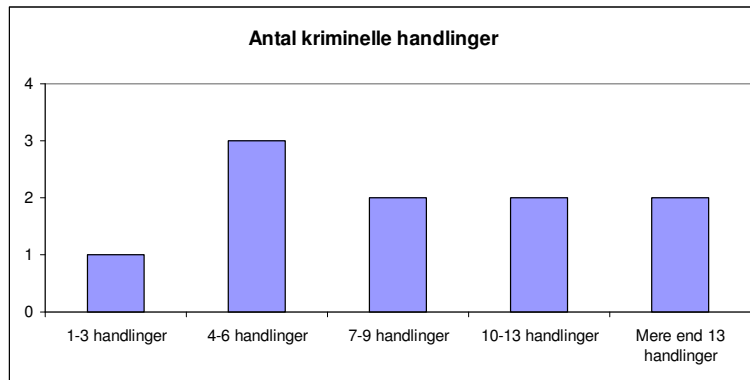
Imidlertid fortæller flere piger igennem interviewene, at de er startet langt tidligere med at begå kriminalitet. Flere er startet som 11-12årige, og den yngste begik kriminalitet allerede som niårig. Denne pige fortæller, at det begyndte med berigelseskriminalitet, fordi hun ikke fik lommepenge derhjemme og dermed stjal sig til smøger, tøj og andet, som hun gerne ville have. Flere af pigerne beskriver berigelseskriminaliteten som den første kriminalitet, fordi de ønsker at erhverve sig ting, som deres familie ikke har råd til. Dette vil blive omtalt senere i afsnit "Forklaringer på vold" i dette kapitel.

Pigernes unge alder ved kriminalitetens begyndelse passer med tallene fra Københavns Politi som viser at piger, der begår kriminalitet starter tidligt – også tidligere end drenge procentvist (Jf. kapitel 5 "Problemets omfang").

Kriminelle handlinger og domme

Antal anmeldte kriminelle handlinger i alt

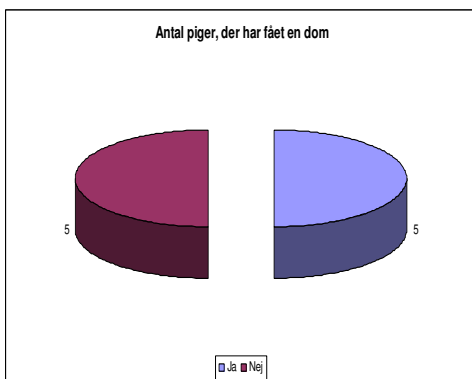
Ud af de 10 piger har en pige begået 1-3 kriminelle handlinger, tre har begået 4-6 handlinger, to har begået 7-9, to har begået 10-13 og to har begået mere end 13 kriminelle handlinger (figur 27). Disse kriminelle handlinger er meget forskellige og omfatter bl.a. tyveri, happyslapping, frihedsberøvelse, vold mod tjenestemand i funktion, gaderøveri, indbrud, brandstiftelse m.fl.

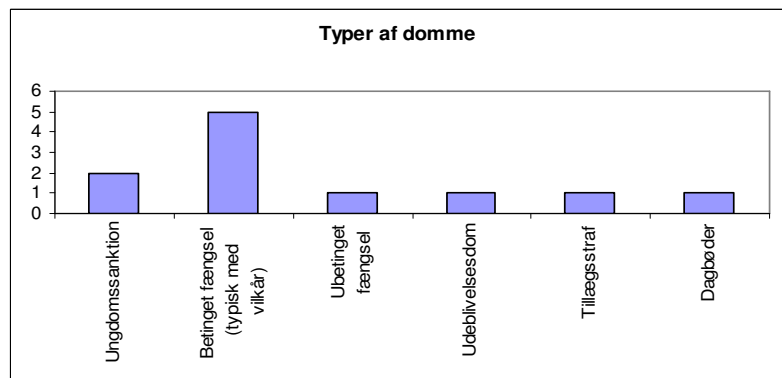
Figur 27

Domme afsagt til de 10 piger

Fem af pigerne er på et tidspunkt blevet idømt en dom inden projektets afslutning (figur 28). Figur 29 viser hvilke typer af domme, der er bragt i anvendelse i forhold til de fem af pigerne. Fem af pigerne har aldrig fået en dom ved projektets afslutning. I det tilfælde, hvor der er blevet idømt ubetinget fængsel, er denne straf blevet fuldbyrdet som alternativ afsoning.

Figur 28

Figur 29

Flere af pigerne har begået meget kriminalitet og er blevet sigtet flere gange, før de bliver idømt en straf. Denne straf er oftest en fængselsstraf, som gøres til en betinget dom med vilkår.

Ser man på strafferetlige afgørelser for piger i alderen 15-17 år for simpel vold (som er den type af vold, som flest piger dømmes for), så bliver der i 2005 (som er det nyeste tilgængelige tal) afsagt betingede domme i over halvdelen af tilfældene for de 15årige, i ca. halvdelen for de 16årige og i lidt over halvdelen af tilfældene for de 17årige (www.statistikbanken.dk).

Kriminelle handlinger og domme i projekt perioden

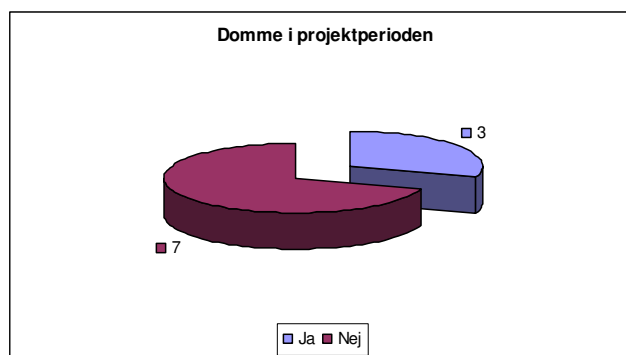
Dette afsnit omhandler projektperioden (august 2006 – december 2007). Der redegøres for, hvor mange af pigerne, der er blevet afhørt i forbindelse med ny kriminalitet og hvor mange, der har modtaget dom i perioden.

Afhøringer i projektperioden

Fire af pigerne er blevet afhørt i projektperioden vedrørende nye sager. De drejer sig om vold og butikstyveri. To piger har inden for projektperioden begået ny vold, hvor den ene har fået en dom, og den anden er sigtet og afventer domstolsafgørelse. Det er dog vores vurdering på baggrund af de mange interviews, at der er begået flere lovovertrædelser end de registrerede.

Domme i projektperioden

Der er blevet afsagt tre domme i projektperioden. To af disse er ungdomssanktioner (kriminaliteten er begået før projektperioden), og den sidste er en dom med vilkår som bl.a. har indeholdt Anger Management kursus (figur 30).

Figur 30

Syn på piger, der begår kriminalitet

Måske er der en tendens til at se på piger som mere uskyldige end drengene, måske har vi som samfund sværere ved at identificere os med piger som udøvere af vold og som nogle, der bevidst har planlagt at begå kriminalitet? Tanker om pigen som uskyldig eller måske tvunget til at begå den kriminelle handling ligger meget godt i tråd med den gængse kønsopfattelse, den samme opfattelse som bevirker, at piger, der begår vold, eksponeres på en særlig måde i medierne (Natland, 2007).

En af pigerne giver udtryk for bevidsthed herom. Hun fortæller, at hun præcist har vidst, hvordan hun har skullet agere i forbindelse med anholdelser og afhøringer. Hun beskriver, hvordan hun verbalt gav udtryk for, at hun godt kunne se, at det var helt forkert og ønskede det anderledes, mens hun indeni tænker, at "*de skal ikke blande sig i mit liv*". Ved anholdelser vurderer samme pige også, at det har en betydning, at hun er pige og kan sidde med sine små hundeøjne, men dette virker dog bedst på de mandlige betjente, påpeges det. I retten kan det hjælpe lidt at græde og måske forsøge at overbevise retten om, at man er uskyldig og er blevet tvunget til at begå kriminalitet. En af pigerne fortæller også, at piger kan begå rigtig meget kriminalitet uden at blive opdaget, fordi "*Piger, gør jo ikke sådan noget*". Pigen har selv oplevet at lave noget sammen med nogle drenge, hvor det kun er dem, der er kommet i fængsel.

Bagsiden af denne opfattelse er måske, at pigerne ikke bliver taget alvorligt i forhold til det, som volden er et udtryk for, fordi de netop er piger. Dette udtrykker i hvert tilfælde et par af pigerne, som siger, at man skal tage piger mere alvorligt for deres problemer og ikke bare skælde dem ud og sige, at de skal stoppe med kriminaliteten. Nogle af pigerne udtrykker

en tilfredshed med, at der er blevet grebet markant ind i deres situation, uden denne indgriben ville de have forsat med at begå kriminalitet. Dette omtales nærmere i dette kapitel, afsnit "Problemer ved organisering".

Pigernes egne forklaringer på kriminaliteten og volden

Forklaringer på berigelseskriminalitet

Pigerne giver forskellige forklaringer på deres berigelseskriminalitet, som omfatter tyverier i butikker, indbrud med efterfølgende salg samt tyveri af biler.

Sociale, økonomiske og nærmiljø faktorer

En forklaring handler om at skaffe sig råd til ting (økonomiske faktorer), som man ellers ikke ville kunne købe f.eks. mærketøj. Som tidligere vist kommer de fleste af pigerne fra familier med forældre på overførselsindkomster, dvs. der har ikke været råd til lomme penge, tøj, mobiltelefon etc., som betyder meget for de fleste teenagepiger. For at få råd til dette eller for at skaffe sig nogle af de ting har nogle af pigerne begået berigelseskriminalitet.

Den økonomiske begrundelse har et par af de professionelle også påpeget som central i forhold til, at nogle piger begår kriminalitet. I de familier, hvor der ikke er ret mange penge, har en sagsbehandler flere gange stødt på forklaringer, der relaterer sig til et fattigdomsperspektiv.

Teenageårene er de år, hvor status igennem tøj og andre materielle ting begynder at betyde meget, og derfor begynder nogle piger at begå berigelseskriminalitet på netop dette tidspunkt for at få muligheden for at *"gå i det fedeste mærketøj, som ens forældre ikke har råd til"*.

Flere af pigerne fortæller også, at de har haft veninder og venner fra lokalmiljøet, som de har begået kriminalitetens sammen med, dvs. at der også er nærmiljøfaktorer, der spiller en rolle (Jf. Kapitel 7 og bilag 11 Viden om vold).

Hashens indflydelse

Flere af pigerne har røget eller ryger hash, (hvilket beskrives nærmere i dette kapitel, næste afsnit "Pigernes øvrige problematikker"). Forbruget af hash bliver i perioder for flere af pigerne så stort, at de bliver nødt til at begå berigelseskriminalitet for at få penge til hashen.

Behovet for spænding

For nogle af pigerne er forklaringen spænding og sjov. Et par af pigerne fortæller om, hvor sjovt de havde det, når de kørte rundt i stjålne biler sammen med vennerne. Det var sjovt og spændende, og nogle gange kørte de langt væk og lavede indbrud, hvilket var meget for spændingens skyld, men så gav det også nogle gode penge, som kunne dække forbruget af hash o.a.

Derudover forklares det med behovet for at vise, at man er sej og godt tør deltage i indbrud, stjæle biler etc.

"Det var sejt, man var ude og lave kriminalitet og få respekt fra de andre og masser af penge og kunne gå i det fedeste mærketøj, som vores forældre ikke havde råd til" (En pige).

"Mange gange handler det også om at kede sig, der skal ske et eller andet. Men det er, fordi vi altid mangler penge – fordi penge skal til for at få det sjovt" (En pige).

Forklaringer på vold

Volden kan have mange udtryk og være udtryk for forskellige mestringsstrategier af livet. Volden kan give mening for den enkelte pige på forskellige måder. I dette afsnit beskrives, hvordan pigerne i projektet beskriver meningen med volden set fra deres synspunkt. Volden kan være udtryk for en indre frustration over livsbetingelser, volden kan være funktionsvold og hænge sammen med berigelseskriminaliteten, volden kan være relationsvold og knytte sig til relationer som pigen allerede kender, volden kan hænge sammen med behov for status og respekt og være en måde at vise andre på, at man er noget.

Vold som udtryk for indre frustration

Nogle af pigerne forklarer, at de har begået vold, fordi de har haft det svært og haft problemer derhjemme, i skolen og med sig selv (se nærmere i dette kapitel i afsnit om "Pigernes problematikker" og "Skole, arbejde og fritid"). Og deres veninder, som har begået vold, har også haft det svært.

"Nogen kommer ud i vold pga. dårlige venner, men de fleste har det dårligt" (En pige).

"Når man er voldelig, så er det dels, fordi man har det dårligt, man vil bevise noget, være sej" (En pige).

Nogle af pigerne fortæller, at de har brugt volden til at komme ud med al den frustration, de har haft indeni over deres livssituation og særligt set i forhold til det kaos, som flere af pigerne har oplevet derhjemme. Volden kunne være et udtryk for vrede over at være blevet smidt ud hjemmefra, en frustration over regler, der skulle overholdes, og en beskriver, at hun havde lyst til at tæske nogen i frustration over de tæsk, hun selv havde fået.

Volden kan have en funktion som en håndtering af afmagt, som man selv har oplevet i egen barndom jf. kapitel 7 og bilag 11 Viden om vold. Den unge oplever nu at være den, der har magten, hvilket umiddelbart kan være en god følelse.

"Da jeg virkelig gik og slog, der havde jeg det som om, jeg ikke havde nogen problemer bagefter" (En pige).

"Når man er i situationen, så er man ligeglad – om så de er døde. Man tænker ikke over det" (En pige).

En af pigerne beskriver at have så meget vrede indeni, så hvis en ser forkert på hende, så giver hun hende slag. Men det betyder ikke, at hun har været helt igennem ligeglad med den pige, som det er gået ud over. Nogle af pigerne beskriver, at de i selve

voldssituationen ikke føler nogen empati eller dårlig samvittighed over det, der er sket. Hvis man befinder sig i en gruppe snakker man måske efterfølgende om, hvem og hvordan slagene blev givet, og hvis hun har sagt noget om en, så har hun fortjent det.

Funktionsvold

Noget af den vold, som pigerne har begået, hænger sammen med berigelseskriminaliteten. Den type vold, de begår, kaldes funktionsvold jf. kapitel 7 og bilag 11 Viden om vold. Der er tale om vold, som udøves i forbindelse med overfald, hvor nogle af pigerne har rullet andre piger for at få penge eller har givet tæsk til en anden pige, fordi de har fået penge for at gøre det. Volden er således også en ydelse, som kan købes. Der er altså her tale om vold, hvis funktion er at få penge eller andre materielle goder, og pigen kender ikke nødvendigvis altid den pige, som hun udsætter for volden.

Relationsvold

Volden kan ofte have flere formål:

"Dem, der skulle have tæsk, var for at rulle dem, de havde sagt noget forkert, og nogen gange var det bare for sjov" (En pige).

En af begrundelserne, som flere af pigerne bruger, er, at den pige, der får tæsk har sagt noget forkert. Det kan være noget om en veninde, ens mor eller om pigen selv. Og ofte handler det om en fyr – nogen har sagt noget eller har taget en andens fyr. For at markere, at dette ikke bliver accepteret, får pigen, der er involveret, tæsk. Denne type af vold er det mest almindelige for piger, og den omtales som relationsvold i kapitel 7 og i bilag 11 Viden om vold. Pigerne begår vold mod en, som de kender og er i relation til på en eller anden måde.

Respekt og status

Nogle af pigerne fortæller om, hvordan de igennem volden opnår en status og respekt, som de ellers ikke har oplevet tidligere. Man kan sige, at "de har opdaget, at det er bedre at slå end selv at blive slået".

"Man er voldelig for at være sej. Har problemer med andre – tænker vi kan godt klare os selv, vi har ikke brug for drengene. Man får respekt, ingen tør sige noget til en. Man får særligt meget respekt fra pigerne. Hvis man sagde "lån mig din jakke", så fik man den" (En pige).

Mange af pigerne har ikke oplevet at være en del af inderkredsen i skolen, de har ikke oplevet at få respekt og blive set op til. Derimod har flere af dem oplevet at være dem, som ikke blev inviteret med til festerne, som de andre ikke måtte lege med, og som de andre så skævt til. Igennem volden oplever de, at andre får respekt for dem, og de får dermed en ny status. De oplever endvidere et fællesskab, som støtter op om dem i konflikter. De står sammen om at give tæsk til en anden pige, hvis hun har generet en veninde.

Nogle af pigerne fortæller, at de selv opfattede sig som en gruppe gode veninder, der gik sammen. Men andre opfattede dem som en bande, og i et par tilfælde fik de et tilnavn af politiet og i miljøet, men de opfattede sig ikke selv som en bande.

Pigerne opfatter sig ikke som bander, men der beskrives i et par tilfælde et meget stærkt tilhørsforhold til en gruppe. Grupper, hvor de har haft ens pandebånd og tøj, og hvor de sammen har begået kriminalitet. Gruppen har på nogle måder været præget af en bandelignende kultur. Man var der for hinanden, hvis man fik et opkald, så kom man. En pige beskriver, at man skulle bevise, at man ikke var bange for at slå, og hvis man ikke deltog i slåskampe, så kunne man ikke være med mere. Det beskrives endvidere, at to grupper fra Storkøbenhavn mødtes mange gange og bankede hinanden, da de var i "krig" med hinanden.

Et par af pigerne beskriver, at de løser konflikter mellem pigerne med vold. Nogle fortæller, at hvis der opstår et uvenskab f.eks. over telefonen eller ARTO, så sker det, at man aftaler at mødes et sted og slås.

"Det man gerne ville sige, det sagde man ved at slå" (En pige).

Volden bliver en måde at få respekt på og opnå status på, men også en måde at kommunikere på og løse konflikter pigerne imellem. Det bliver også en måde at vise, at man er sej og smart, fortæller nogle af pigerne.

Pigernes gruppestruktur beskrives af de professionelle som mindre faste end drengenes gruppestruktur. Dette passer godt sammen med pigernes beskrivelser af de mange konflikter, der kan være imellem pigerne. Pigerne har ofte et par enkelte tætte veninder og derudover løse veninder, som de hænger ud sammen med.

Nogle af pigerne beskriver dog en mere fast gruppestruktur i den periode, hvor de har begået meget kriminalitet. Det er forskelligt, hvor fast strukturen beskrives. En af pigerne beskriver gruppen, som hun var sammen med, som en gruppe hvor man skulle gøre sig fortjent til at være en del af ved at bevise, at man ville slå, når det kræves. Andre fortæller også om den kriminalitet, som de har lavet sammen med gruppen, og som blev organiseret herigennem.

Refleksioner over volden – et tilbageblik

Det forudgående behandler voldens mening og den unges projekt med volden. Flere af pigerne ændrer syn på den vold, de har udøvet, efter de har besluttet ikke længere at begå vold.

De piger, som i løbet af projektet er stoppet med at bruge vold, beskriver efterfølgende, at de er flove over det, de har gjort og fortryder, at de har ødelagt nogle andre pigers liv ved at tæske dem. Nogle af pigerne har efterfølgende sagt undskyld til piger, som de tidligere har givet tæsk. Nogle taler om efterfølgende dårlig samvittighed og ønsker, at det aldrig var sket. Men nogle mener også, at flere af de piger, der har fået tæsk, havde fortjent det. Men de fleste tager afstand til volden og har besluttet, at de ikke vil begå vold i fremtiden.

Dette ønske hviler ikke blot på dårlig samvittighed og afsky for volden. Der beskrives en vis flovhed, som er forbundet med det at være pige og begå vold. For pigernes vedkommende bliver det mere aktuelt med interessen for drenge jo ældre, de bliver, og flere af pigerne fortæller, at man ikke kan være en pige, der begår vold og samtidig være en, som drenge respekterer og vil være kæresten med. Så interessen for drenge kan være

med til at stoppe den voldelige kriminalitet for pigerne. Måske er dette netop en forklaring på, at statistikkerne viser, at mange piger stopper med at begå vold tidligere end drengene.

Flere af pigerne er også meget opmærksomme på, at det har konsekvenser at begå vold, når man er blevet 15 år og kan få en plettet straffeattest.

Opsamling på pigernes forklaringer på kriminalitet og vold – volden som mestring af svære livsbetingelser

Flere af pigerne kommer fra familier med få økonomiske midler og har derfor ikke de samme muligheder som jævnaldrende. Dette gælder både i forhold til køb af materielle goder, men det gælder også oplevelser som biografture etc. I mange af pigernes nærmiljø oplever de, at andre unge begår kriminalitet. Det er derfor nemt at finde sammen med andre unge, som måske oplever nogle af de samme problematikker i forhold til manglende deltagelse i det gængse teenagerliv. Igennem deres forældres manglende tilknytning til arbejdsmarkedet, som er en central del af deltagelsen i samfundet, svækkes deres deltagelse i samfundet også. Dette øges endvidere, hvis man bor i et område, hvor der er mange andre, der oplever at være udstødt af samfundet og med høj koncentration af vold, hvilket er tilfældet for nogle af pigerne.

Dertil kommer, at mange af pigerne har lange perioder uden skolegang, og dermed ikke er deltagende i en af de vigtigste arenaer for i ungdomslivet – skolen. Når de igen deltager i skolen, er dette en alternativ skole, som samler en særlig krævende gruppe af ungdommen. Deres deltagelse i det almindelige samfund øges dermed ikke betydeligt.

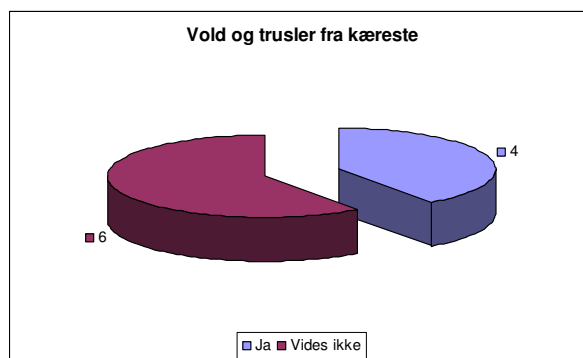
De er på mange måder ekskluderet fra samfundet og de almindelige fællesskaber, hvilket nødvendiggør, at de inkluderer sig i andre sammenhænge for at opleve et tilhørsforhold til andre mennesker, som er så grundlæggende vigtigt for unge og mennesket i almindelighed. Mange unge oplever, at de ikke har de samme muligheder som andre og ikke er en del af samfundet. De danner derfor deres egne værdier og normer, som følge af deres erfaringer i det miljø, som de færdes i og kommer fra. Herigennem kan kriminalitet opleves som rigtig, retfærdig og nødvendig i en verden, som ikke giver dem andre muligheder for at klare sig. Kriminaliteten skaber mulighed for materielle goder og penge, som er symbol på lykke i samfundet, og volden skaber rædsel og respekt (Bengtson, 2004). Dette viser erfaringerne fra Alternativ til Vold, og dette projekts erfaringer er meget på linje med dem.

Pigernes øvrige personlige problematikker

I den generelle viden om piger, der præsenteres i bilag 11, Viden om vold, henvises der til trivselsundersøgelser, der konkluderer, at mange piger har det svært og mistrives, hvilket fører til forskellige problematikker af destruktiv karakter som selvmordsforsøg og selvskade. Dette er også problematikker for nogle af pigerne i dette projekt. I viden fra Alternativ Til Vold henvises der til, at flere piger, der begår kriminalitet, udsættes for vold fra kærester, flere har været udsat for seksuelle overgreb, og pigerne har oftere forsøg selvmord. Dette billede passer meget godt med det samlede billede af de 10 piger i projektet.

Vold og trusler om vold fra kæreste

Fire piger har været udsat for vold og/eller trusler om vold af deres kæreste el. ekskæreste. I et par af tilfældene er der tale om konkret fysisk vold mod pigen, og i et tilfælde har truslerne været så voldsomme, at pigen måtte flytte for at beskytte sig selv (figur 31).

Figur 31

Ifølge en amerikansk undersøgelse, som "Ungdom bak Volden" henviser til, udsættes en ud af fire unge piger med kriminel adfærd for at blive slået eller tvunget til sex af kæreste. Erfaringer fra ATV's voksne kvinder, som er voldsudøvere er, at 90 % af disse kvinder bliver udsat for vold fra deres partnere. Den vold, som kvinder udøver, er dermed ofte i sammenhæng med situationer, hvor de selv udsættes for vold (Bengtson, 2004).

Der er en skiftende rolle imellem rollen som offer for og udøver af volden for de voksne kvinder, hvilket også gælder for 25 % af piger, der begår kriminalitet, og for nogle af pigerne i dette projekt. Pigen er måske offer for vold som barn, udøver af vold mod andre som ung og bliver selv offer for vold igen, når hun indgår i kæresteforhold. Dette er naturligvis ikke et mønster, der vil gælde alle piger, der begår voldelig kriminalitet, men det vil gælde for nogle, og det er vigtigt at være opmærksom på i forbindelse med den støtte, der skal gives til den enkelte pige. En opmærksomhed på, om pigen er truet i forhold til selv at blive offer for vold i sit voksenliv.

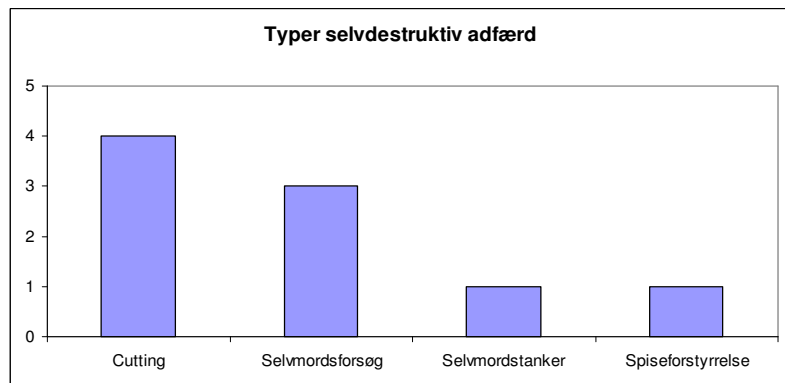
Selvdestruktiv adfærd

Antal piger med selvdestruktiv adfærd

Halvdelen af pigerne har eller har haft en selvdestruktiv adfærd (figur 32). Selvdestruktiv adfærd defineres som selvmordsforsøg, selvskadende adfærd som cutting (skæreri) og spiseforstyrrelser. Betegnelsen "vides ikke" vælges om resten af pigerne, da de godt kan have en selvdestruktiv adfærd uden, at det er kendt, da det kan opleves meget skamfuldt at tale om den selvdestruktive adfærd.

Figur 32

Figur 33

Fire ud af de fem piger har cuttet sig selv gentagne gange, fire har forsøgt selvmord, mens en har haft selvmordstanker, og en har haft spiseforstyrrelse (figur 33).

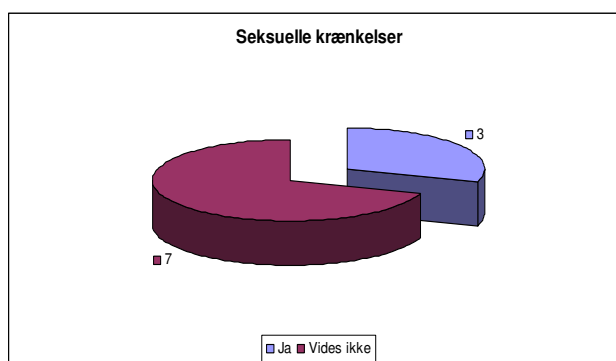
Cutting er den type af selvskadende adfærd, som er mest kendt og er en generelt stigende problematik for unge. Ca. 3-4 % af befolkningen er cuttere, mens ca. 15 % af unge er cuttere. Hvis der kun var tale om unge piger, ville tallet være højere, da 64 % af de selvskadende i en undersøgelse fra 2002 var piger. De fysiske skader ved selvskade er ofte ganske overfladiske, og formålet er ikke at skade kroppen, men snarere at få det bedre. De ydre varige tegn som ar er ofte utilsigtede, mens nogle skader sig selv igen og igen for at vedligeholde det ydre tegn på deres indre smerte. Den selvskadende handling udføres for at mindske psykisk stress og spænding. Den selvskadende adfærd som cutting er noget andet end selvmordsforsøg. Det handler ikke om ønsket om at dø, men snarere om et ønske om at leve, hvor selvskaden er med til at holde mennesket i live, fordi skaden kun er rettet mod en del af kroppen og ikke mod hele kroppen som ved selvmord. (Møhl 2007). Kigger man på chatsiden GirlTalk, som er en chat side kun for piger, så er cutting også et af de temaer, som pigerne chatter mest om på GirlTalk (www.GirlTalk.dk).

Cutting er ofte en adfærd som henviser til, at vrede og frustration vendes indad. Denne vrede og frustration kan dreje sig om en ulykkelig barndom, det at have været udsat for overgreb, en indre tomhedsfølelse, følelsen af ikke at være accepteret og forstået, angst for nært samvær med andre mm. (Møhl, 2007). Pigerne i dette projekt refereres til som nogen, der vender vreden ud ad, da de har brugt vold som udtryksform. Men baggrunden for hhv. at begå vold og at være cutter er måske ikke så forskellig – dermed ikke sagt, at alle cuttere er i risikozonen for at begå vold. Begrundelserne for selvskadende adfærd og vold er nogle af de samme – at have været udsat for overgreb og følelsen af ikke at være accepteret etc., hvilket refererer tilbage til en afmagtsposition, som man derefter forsøger at få kontrol over. Det sker gennem brug af volden, og dermed opnås magt og kontrol over egen situation, eller gennem brug af cutting, hvor en af motiverne også er at opnå følelsen af kontrol (Møhl, 2007). En af overskrifterne i Møhls rapport om selvskade er "At få et Kick" og en af overskrifterne i bogen "Ungdom bak volden" fra ATV er "Vold – det umiddelbare kick!". Kick i forhold til cutting beskrives som en stærk lystfølelse, som kan udvikles i forbindelse med cutting, dette beror formodentligt på kroppens udladning af endorfiner i forbindelse med, at man skærer i sig selv. Denne tilstand kan føles som en rus på en måde, som kan sammenlignes med heroin og andet morfinpræparat (Møhl, 2007). Om volden beskrives det, at den første voldsepisode kan opleves som en berusende erfaring

og som et opgør med sin undertrykkelse. Nogle af de følelser, man efterfølgende kan have siddende i kroppen, kan sammenlignes med brugen af stoffer (Bengtson, 2004).

Seksuelle krænkelser

Tre af pigerne har været udsat for seksuelle krænkelser i deres barn og/eller ungdom. Krænkelserne består i et par af tilfældene i seksuelle overgreb, mens der i et tilfælde er tale om seksuelle tilnærmelser fra en voksen mand (figur 34).

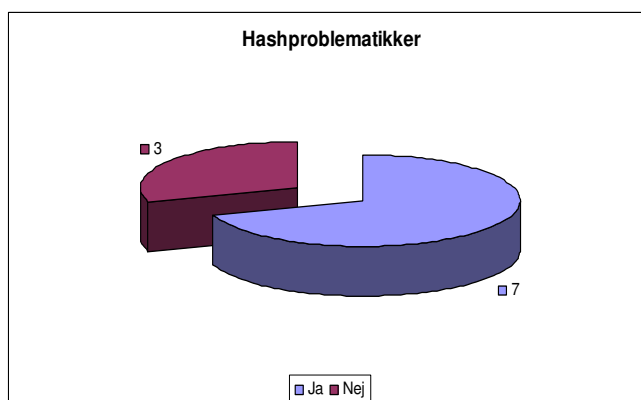

Figur 34

"Vides ikke" anvendes også her i stedet for nej, da vi ikke kan vide med sikkerhed, om nogle af de andre piger har været udsat for krænkelser, da dette også er et meget tabubelagt tema. I erfaringerne fra ATV har de erfaret, at flere af de piger, som de har haft kontakt med har været, udsat for seksuelle overgreb (Bengtson, 2004).

Brug af rusmidler

Brugen af rusmidler, især hash, må anses for at være en væsentlig problematik for pigerne. Nogle få af pigerne har også eksperimenteret med andre stoffer, men hashen er det, som flest af pigerne selv betragter som et problem for dem.

Figur 35

Syv af pigerne har eller har haft et forbrug af hash (figur 35). Forbrugets omfang varierer, men der er for nogle af pigerne tale om et forbrug, der har været så stort, at det har påvirket deres liv indgribende – kan ikke passe skolen og begår kriminalitet for at få råd til hashen.

En af pigerne vurderer, at hashen har haft en stor betydning for, at tingene er gået galt, fordi de (hende og hendes venner) lavede så mange mærkelige ting, når de var skæve. Dog siger hun efterfølgende, at de også har lavet noget, selvom de ikke var skæve. Men hashen gjorde hende doven, og hun gad ingenting, og hun blev ligeglad med alting, og dermed kunne det også bevirke, at de fik lyst til at slå nogen. Hashen beskrives som det, der kan få nogle af pigerne til at glemme alle de dårlige ting, og man får det sjovt.

"Hashen har fucket mig op, man vil have grineren på" (En pige).

"Man røg hashen, når man var træt af noget – træt af ens forældre, af livet – man røg hash for at have det sjovt og glemme tingene" (En pige).

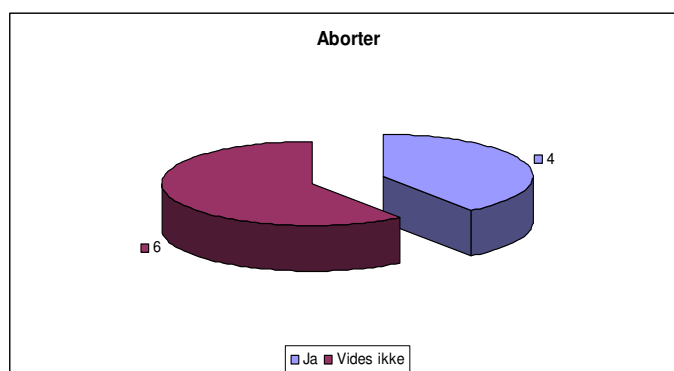
Et par af pigerne har røget så meget hash og brugt det som middel til at komme væk fra problemerne, at man kan tale om en mulig selvmedicinering, idet de bruger hashen til at dæmpe deres indre smerte og for at kunne holde livet ud.

En af pigerne, som har prøvet en del stoffer og røget meget hash, fortæller, at hun prøvede stoffer, fordi det ville hun bare gerne, men hashen røg hun rigtig meget af i en periode.

En af pigerne har kortvarigt været i behandling, mens en anden tilknyttede et længerevarende behandlingsforløb. Nogle af pigerne tillægger hashen en stor betydning – en fysisk og måske social afhængighed, men i høj grad også en afhængighed i forhold til at skabe et rum, hvor man kan komme væk fra alt det, der er svært.

Abort

Fire af pigerne har fået foretaget en abort, og en er nu gravid. Pigerne har været mellem 14 og 17 år, da de fik foretaget aborten (figur 36).

Figur 36

På Danmarks Statistikbank bliver piger under 15 år ikke registreret, hvis de får foretaget abort, men i 2005 fik 2383 piger i alderen 15 til 19 år foretaget en abort. Det svarer til, at 1,6 % af alle piger i alderen 15 til 19 år i 2005 fik foretaget en abort. Det betyder, at langt flere af pigerne, som er tilknyttet dette projekt, har fået foretaget aborter end landsgennemsnittet.

Det, at få foretaget en abort, kan på flere måder være en personlig belastning for en pige og særligt taget den unges alder i betragtning.

Opdragelsesrejse (kulturel afmagt)

For nogle af forældrene med anden etnisk baggrund end dansk har det været svært at finde sig til rette i det danske samfund. De fleste af forældrene kan tale og forstå dansk, men flere af dem har som tidligere nævnt ingen tilknytning til arbejdsmarked og deres tilknytning til samfundet, er i flere tilfælde begrænset deraf. Deres begrænsede viden om, hvad det danske samfund indeholder, og hvilket liv, man skal opdrage sine børn til, kan vanskeliggøre det for forældrene at forberede deres døtre på livet i Danmark. Når pigerne begynder at begå kriminalitet, frustrerer det forældrene (som det ville frustrere alle), og nogen gange medfører det en magtesløhedsfølelse og frustration, som har ført til, at tre af pigerne har været sendt på en rejse til deres hjemland – i et tilfælde sammen med moderen, mens to er sendt af sted alene. En af pigerne beskriver, at hun allerede som helt tidlig skolepige blev sendt til hjemlandet for at lære at være en rigtig pige. Turene til hjemlandet, som pigerne er blevet sendt på som unge, har haft karakter af opdragelsesrejser som en reaktion på forældres magtesløshed.

Problemet er dog, at pigerne ikke føler, at de blev opdraget på disse ture, derimod blev de mere vrede indeni, og bagefter eskalerer volden i et par af tilfældene.

Under rejserne tvinges de til forskellige huslige gøremål, skal adlyde familiens normer, som ligger langt væk fra dem, de kender til i Danmark. Især en af pigerne beskriver en magtesløshed over at blive udsat for vold, som pludselig er lovligt, fordi man befinder sig i et andet land. Pigerne fortæller dog ikke om genopdragelsesrejsen som det afgørende for, at de har begået kriminalitet, men det har været med til at skabe en indre frustration, som gjorde det hele meget værre.

"Fuck forældrene ikk`. Jeg gør lige, hvad det passer mig, og så begyndte kriminaliteten siden. Begyndte at ryge hash, gå ud, stikke af hjemmefra, begyndte at være sammen med de der ældre drenge, lave biltyverier, indbrud og alt det der. Rulle folk på gaden, pjæk fra skolen, sådan blev det bare ved indtil det gik galt" (En pige).

Køn og identitet

Mange af pigerne kæmper med en identitetsskabelse, vil ikke være "pigepige" men ej heller drengepige.

Flere af piger fortæller, at de er trætte af "pigepiger", hvor man bagtaler hinanden, der er fnidder og uvenskaber, og et par af dem refererer til sig selv som en, der har været en "drengepige", fordi drengene nogle gange er nemmere at være sammen med. Men på et tidspunkt gør de fleste af pigerne op med deres identitet som "drengepige", da de oplever, at drenge ikke vil være kærester med "drengepiger".

En af piger fortæller, at dem de virkelig ikke kunne lide i den gruppe, som hun gik sammen med, det var "de der finker med små nederdele", og når de skulle overfalde nogen for at frarøve noget og give tæsk, så var det den type af piger, som de gik efter – ikke fordi de kendte dem, men fordi de ikke kunne lide den slags piger.

Nogle af de professionelle beskriver pigerne som hårdere end drenge på den måde, og at de kan være svære at komme ind på. Andre vurderer, at det er meget nemmere at komme

ind på pigerne, da de har så meget, som de tænker på. En oplever drengenes problemer som mere samfundsrelaterede, mens de problematikker, der fylder pigerne, er mere specifikke for den enkelte pige og meget relateret til personlige problemer med familien, venner og skole.

I forhold til køn, så påpeges det af nogle af de professionelle, at det er vigtigt at nå pigerne tidligt – også inden de er 15 år, da de starter tidligt. Dette passer godt med sammen med det billede, som pigerne selv beskriver, og det som tallene fortæller os jf. kapitel 5 "Problemets omfang". En af pigerne fortæller, at hendes umiddelbare reaktion på sin første anholdelse, da hun var en 13-14 år, var *"Det var da på tide, for hvor havde jeg lavet meget allerede"*.

Nogle af pigerne fortæller, at det er meget svært at have været en pige, som begår vold og kriminalitet, og så senere ønske at ændre sit liv, fordi andre bliver ved med at se på en som "en kriminel pige". En beskriver, hvordan hun har oplevet, at andre unge hele tiden vil snakke om dengang, hun var kriminel, og hun har et ubehag ved ikke at kunne slippe dette stempel. Det kan altid være svært at blive fri for sin historie, om man er dreng eller pige, men måske er det endnu sværere for en pige, fordi hun i højere grad er atypisk. Drengene kan nemmere være nogle "vildbasser" i en periode, mens der er andre forventninger til piger om tilpasning. Erfaringer fra ATV viser også, at piger oftere bliver stærkere stemplet end drenge og bliver afvist af andre, særligt af andre piger (Bengtson m.fl. 2004).

Manglende empati?

Pigerne beskrives nogle gange af de professionelle som hårde og ligeglade i forhold til dem, volden går ud over. Flere af pigerne beskriver også selv, at de, mens de har været midt i en voldepisode, var ligeglade. Argumenter, som *"Hun havde fortjent det"*, retfærdiggør f.eks. overfaldet. Nogle af pigerne beskriver også, at når de f.eks. tog hjem som en gruppe efter at have givet en pige tæsk, så handlede snakken om, hvem der havde gjort hvad, sparket hvordan etc. Der er umiddelbart ingen anger og empati for ofret i situationen og lige efter, hvilket beskrives som ubegribeligt og frustrerende for flere professionelle.

Flere af pigerne viser sig dog efterfølgende at reflektere over deres situation og brugen af volden, og flere udtrykker, at de er flove over det, de har gjort mod andre.

"Jeg kan ikke blive ved med at gå rundt og slå folk ned. Jeg flover mig over, hvad jeg har gjort" (En pige).

Pigerne udtrykker efterfølgende empati med deres tidligere ofre og har i nogle tilfælde konfronteret deres tidligere ofre og givet en undskyldning. Nogle ville ønske, at de kunne gøre det om, dels fordi de har det dårligt overfor ofrene, men her spiller det også ind, hvis pigen har fået en dom. Nogle udtrykker en stor frustration over at have fået en plet på straffeattesten. En af pigerne siger dog, at man jo ikke skal begå kriminalitet, hvis man ikke er parat til at tage sin straf.

Der, hvor der beskrives en anger, som også blev følt tæt på voldsepisoden, er i de tilfælde, hvor pigen ikke har fortjent det – det kan være ved gaderøveri af ukendt eller ved vold, som er begået for at tjene penge. En pige beskriver, at hun nogle gange fik det dårligt i

disse tilfælde og røg sig derfor skæv efterfølgende for at glemme det hele. En pige fortæller også, at hun i selve situationen har fortrudt volden, hvis f.eks. pigen begynder at græde. Men det kunne man jo ikke vise overfor vennerne.

Det er her vigtigt at skelne mellem en efterfølgende fortrydelse, som bunder i ærgrelse over konsekvenserne for eget liv, og en fortrydelse, der bunder i samvittighedskvaler og empati for ofret. Begge typer af fortrydelse ses hos pigerne.

Den manglende empati for andre bunder ifølge ATV i en manglende empati for sig selv. Den unge er pga. sine livsbetingelser ikke i stand til at føle empati for sig selv og kan dermed heller ikke føle det for andre. Evnen til at vise empati kræver, at man selv oplever empati (Bengtson m.fl.). Flere af pigerne har vist empati efterfølgende, hvor nogen har taget sig af dem.

Skole, arbejde og fritid

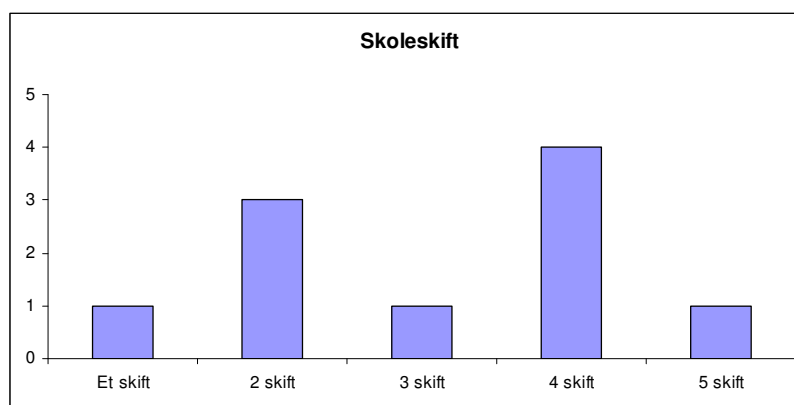
Afsnittet beskriver pigernes erfaringer med skole, arbejde og fritidsinteresser.

Skolegang

Pigerne har mange erfaringer med folkeskolen og med brugen af alternative skoletilbud. Alle 10 piger har skiftet skole på et eller andet tidspunkt i deres skoleforløb, hvilket er meget naturligt i forbindelse med flytning, men at alle har skiftet skole er usædvanligt og forbundet med deres problematikker. Fem af pigerne har oplevet at skifte skole mere end tre gange, hvilket ses på figur 37.

Skoleskift

En pige har skiftet skole en gang, tre har skiftet to gange, en har skiftet tre gange, fire har skiftet fire gange og en har skiftet fem gange (figur 37).

Figur 37

Skift af skole behøver ikke at være problematisk i sig selv, men flere skift for disse piger har været i forbindelse med problemer på skolen. Skolen har ikke kunnet magte at have pigen som elev længere, og det kan betyde udelukkelse og nederlag for pigen. I et interview med en skoleleder udtrykkes der frustration over manglende muligheder og ressourcer til at gøre tilstrækkeligt for unge med særlige vanskeligheder i skolen.

En mor til en pige, der tidligt får det svært i skolen, beskriver, at skolen havde meget svært ved at takle hendes datters adfærd, som til tider kunne være meget udadfarende. Skolens reaktion var at ekskludere hende fra klassens fællesskab, hvis hun ikke kunne leve op til de forventninger, der blev stillet, hvilket medførte mange nederlag for pigen. Derudover oplevede moderen, at de ikke så hendes pige, som hun også er, og at de ikke kunne rumme hende. Det kom til udtryk igennem opgivende og nedsættende omtale af hendes barn. Skolen havde ikke det, der skulle til for at hjælpe hendes pige, hvilke medførte følelsen af svigt og nederlag – både for moderen og datteren.

Nogle af pigerne oplever at blive sendt på en anden skole for igen at blive bortvist pga. deres adfærd overfor andre elever eller lærerne eller for uro i timerne. En af pigerne beskriver, at hun har fået had til mange ting igennem skolen, fordi hun oplevede skolen som ligeglad med hende og blot som nogen, der var ude efter hende, når hun havde lavet ballade. Hun føler, at det var alt for nemt at blive væk og pjække fra skolen. Det var kun i starten, at der blev ringet, men derefter blev der ikke sagt eller gjort noget.

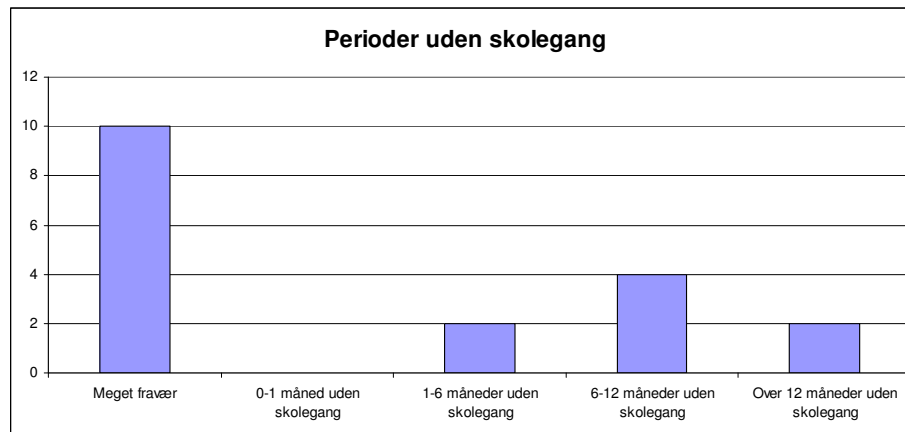
Nogle af pigerne oplever skolen som en arena med mange konflikter og for nogen også som et sted, hvor de bliver ekskluderet fra fællesskabet ved f.eks. ikke at blive inviteret med til festerne. Frustrationen over dette kunne i nogle tilfælde føre til, at personen, der ikke inviterede dem med, fik tæsk.

Skolen bliver for pigerne et ekskluderende fællesskab både socialt og fagligt, hvilket måske også er en udløsende faktor i forhold til nogle af pigernes omfattende pjæk fra skole eller helt mangel på skolegang. Nogle af pigerne beskriver, at de i en periode var ude hele natten med vennerne (et inkluderende fællesskab) og sov hele dagen og kom derfor ikke i skole.

Den manglende skolegang kan også hænge sammen med manglende evne til at koncentrere sig pga. de konflikter, som nogle af pigerne oplever i deres personlige liv, og dermed manglende evne til at følge med i skolens undervisning. Figur 38 viser, hvor lang tid pigerne har været uden skolegang eller har pjækket meget.

Perioder uden skolegang

Flere af pigerne har lange perioder uden skolegang, som er et meget alvorligt problem, fordi manglende skolegang stiller den unge meget dårligt i forhold til senere uddannelse og arbejde, som er den mest integrerende faktor. Skolen er samtidig den væsentligste socialiseringsarena for unge og dermed også det mest integrerende rum i det almindelige ungdomsliv.

Figur 38

Grænsen mellem meget pjæk og manglende skolegang kan være flydende. Er man f.eks. i skole, når man formelt set er tilmeldt en skole, men systemet er klar over, at man ikke møder op på denne skole? Og opfylder man undervisningspligten, når en elev kun kommer sjældent eller intet laver de gange, vedkommende dukker op på skolen?

Alle pigerne har på et tidspunkt haft en periode med meget fravær fra skole, hvilket dækker over måneder uden særlig stor mødefrekvens, og nogle af pigerne har haft flere af disse perioder. Otte af pigerne har haft perioder uden skolegang, dvs. perioder hvor de ikke har været tilknyttet en skole, som forventer at de møder op. Dette kan være perioder imellem folkeskole og etablering af et alternativt skoletilbud, eller perioder hvor de er blevet smidt ud af skolen, og der ventes afklaring på fremtidige foranstaltninger. To af pigerne har været uden skolegang i 1-6 måneder, fire har haft en periode på 6-12 måneder, mens to har haft mere end 12 måneder uden skolegang. Den ene af disse to har gået over lidt over et år, mens den anden har gået næsten tre år uden at modtage undervisning.

Overordnet kan det siges, at manglende skolegang er en problematik, som alle pigerne kender til i større eller mindre grad. De lange perioder uden skolegang er et stort problem, særligt fordi der beskrives en sammenhæng mellem eskalering af pigernes voldsudøvelse samt forbrug af rusmidler og den manglende skolegang. Det er derfor vigtigt, at der for de piger, der ikke går i skole, hurtigst muligt bliver iværksat et andet skoletilbud. Samtidig viser forskning, at et godt skoleforløb og uddannelse er noget af det mest integrerende for børn med foranstaltninger – der er en signifikant sammenhæng med at klare sig på trods af andre vanskeligheder. Derfor er det vigtigt at gøre alt for at sikre pigernes skolegang. Det er lykkedes de fleste af pigerne, som har været i alderen for en 9. kl. afgangseksamen, at få en eksamen i nogle enkelte fag – et, to eller tre fag, men ikke en fuld 9.kl., hvilket naturligvis begrænser deres muligheder i fremtiden. En enkelt pige har taget både 9.kl. og 10.kl. eksamen.

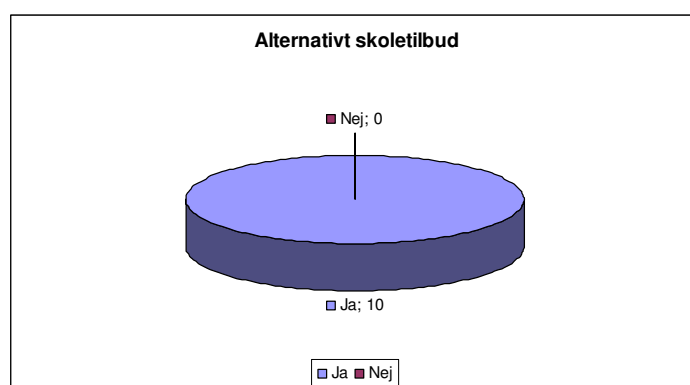
Pigerne har ikke kun oplevet svigt derhjemme, de beskriver også en oplevelse af svigt fra systemet. F.eks. har flere af pigerne som nævnt gået i lange perioder uden skolegang og er i nogle tilfælde blevet overladt til sig selv i familier, som ikke har kunnet tage vare på dem. Der beskrives også forløb, hvor pigene er blevet så upopulære i systemet, at ingen skoler længere vil tage hende.

”Da det gik galt med skolen og kriminalitet, så føler jeg ikke, jeg fik nogen hjælp, hverken fra forældre, skole eller kommunen. Alle var ligeglade. Bare en der var kommet og snakket om, hvad jeg havde gang i og havde tilbudt en skole. Jeg blev ligeglad, da der intet skete” (en pige).

Det kan være svært for folkeskolerne at være den rummelige folkeskole, når det gælder piger med så mange komplekse problematikker. Skolernes indføring af AKT¹⁹ lærere kan være en hjælp, men skolerne har ikke ressourcer og indsigt nok til at rumme disse piger. Derfor er det vigtigt med et tidligt og tæt samarbejde mellem skole og socialforvaltning. Skolens rolle er imidlertid meget vigtig, da det især er her, man tidligst muligt kan blive opmærksom på pigernes problemer, og det kunne være af stor betydning, at skolen fik bedre mulighed for at rumme denne gruppe for at forebygge en yderligere problemudvikling.

Alternativt skoletilbud

I forbindelse med skoleproblemerne er alle pigerne på et tidspunkt blevet tilbudt en alternativ skole mulighed. Dette sker for et par af pigerne i de tidlige skoleår, mens det for de fleste sker i de større klasser. To af pigerne er blevet tilbudt et alternativt skoletilbud inden for projektperioden, og det var henholdsvis efter over to et halvt og efter 11 måneder uden skoletilbud. Disse to piger og de fleste andre piger, som har store huller i deres skolegang, mangler naturligvis faglig viden, hvilket bliver en udfordring i deres videre skoleforløb. Denne udfordring bliver taget op af alternative skoler.

Figur 39

Som det ses ovenfor (figur 39), så har alle pigerne på et tidspunkt modtaget et alternativt skoletilbud. Det være sig Rejseskolen, Sputnik, privatlærer, skoletilbud på institutioner, VUC og KKV²⁰.

For nogle har et alternativt skoletilbud betydet, at de har fået afsluttet nogle fag til deres afgangseksamen, og har dermed udvidet deres fremtidsmuligheder væsentligt. Men for nogen har det ikke betydet det helt store, da de ikke møder op til undervisningen. Når der refereres til perioder med meget stort fravær fra skole, så gælder det også for nogle af

¹⁹ AKT: Adfærd Kontakt og Trivsel

²⁰ KKV – Københavns Kommunes Ungdomsskole har særlige skoletilbud, som socialforvaltningen ikke betaler for.

pigerne, når de er tilknyttet et alternativt skoletilbud. Nogle af pigerne kan være væk fra undervisningen i måneder, og nogle dukker blot sporadisk op på skolerne.

Der anvendes en del økonomiske ressourcer på den alternative skolegang med meget blandede resultater. Det er et område, som med fordel kunne analyseres nærmere.

Arbejde og fritid

Afsnittet omhandler pigernes erfaringer med jobs af forskellig art og forskellige former for fritidsaktiviteter eller egne interesser, som pigerne bruger tid på.

Arbejde

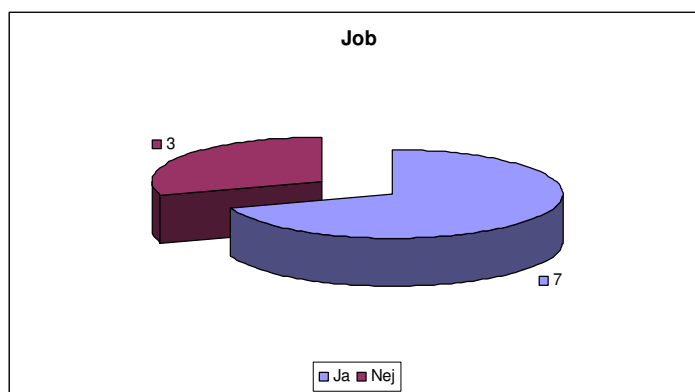
Flere af pigerne har haft arbejde i kortere eller længere perioder. Dette som fritidsjob sammen med skolegang eller som beskæftigelse i stedet for skolegang. Nedenstående figur 40 viser, hvor mange af pigerne der har eller har haft jobs i projektperioden.

Job

Syv af pigerne har haft job i projektperioden.

- Tre har været igennem Spydspidsen.
- To har kort haft et fritidsjob i en kortere periode, som de selv skaffede.
- En har haft fritidsjob i en længerevarende periode.
- To har haft længerevarende jobs som primær beskæftigelse. Begge har selv skaffet jobbet.

Syv piger har haft job, og en af pigerne har både haft fritidsjobs og job som heltidsbeskæftigelse i projektperioden.

Figur 40

En af de professionelle beskriver, at det havde en direkte kriminalpræventiv effekt, da pigen kom i arbejde og tjente penge, så stoppede hun med at begå kriminalitet. Da pigen på et tidspunkt mister sit job pga. omstændigheder, som hun ikke havde indflydelse på, skete der en mærkbar negativ forandring. Det gav hende selvtillid at have et arbejde, som smittede af på alt andet, dette bevirkede også, at pigen passede skolen bedre.

Flere af pigerne vil gerne have et job, fordi de gerne vil tjene penge, så de har råd til at købe de ting, som de ønsker sig. Nogle af pigerne beskriver, at det kan være meget svært at skaffe sig et fritidsjob, dels fordi man har et begrænset netværk, og særligt hvis man ikke længere har en ren straffeattest. Straffeattestens betydning for deres fremtidige

jobmuligheder frustrerer nogle af pigerne, da de føler sig låst fast. Et par af pigerne har selv fundet et job, og det går godt for dem i forhold til at passe jobbet.

Særligt beskrives en glæde over at have sine egne penge, hvilket er betydningsfuldt for flere af pigerne. Et par af pigerne har dog også haft jobs, som de ikke havde ret lang tid, da de fandt dem kedelige eller ikke magtede at stå op og komme til tiden.

Et par af pigerne har gjort en stor indsats for selv at finde et job, hvilket vidner om handlekraft og vilje. Dette trods mødet med de mange afslag, som en plettet straffeattest kan medføre.

Nogle af pigerne giver udtryk for, at fritidsjob kan have en afgørende betydning i forhold til at undgå kriminalitet. Det er derfor vigtigt at kommunen sætter et særligt fokus på øget mulighed for anvisning af lommepengejobs og formidling af egentlige fritidsjobs til pigerne.

Det har været positivt for de fleste af de syv piger at have jobs. Kun to måtte konstatere, at dette ikke var noget for dem på daværende tidspunkt. En har været i gang i så kort tid inden projektets afslutning, at der ikke kan konkluderes på dette. Resten (fire) har haft positive erfaringer i forhold til at have et arbejde: Positive erfaringer i forhold til at indgå på en arbejdsplads med kollegaer, glæden ved at tjene egne penge og som et godt alternativ til en periode med skoletræthed. Selvom pigerne ikke altid oplever det uden problemer at leve op til forventningerne på en arbejdsplads i forhold til mødetider, pauser, brug af mobil telefon etc., så har det givet dem erfaringer, som er vigtige og har betydning for, at de kan bryde deres familiemønster med ønsket at få uddannelse og en fremtid som selvforsørgende.

Fritid

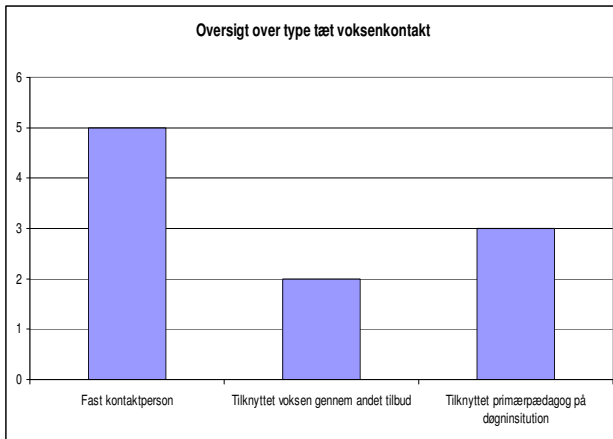
Flere af pigerne har gået til fritidsaktiviteter af forskellig art. En har tidligere (før projektet) gået til fodbold og dans, et par har gået til kampsport af forskellig art, og en har gået i klub. Der er ikke aktuelt nogen af pigerne, der går til nogen form for fritidsaktivitet, bortset fra de aktiviteter, der finder sted i de foranstaltninger, som de er tilknyttede.

Det kan umiddelbart undre, at der ikke arbejdes mere med fællesskab med andre og med indhold i fritiden for pigerne. Flere af pigerne har evner, som de bruger på egen hånd i deres fritid, såsom at spille musik, skrive sange og digte. De er kreative og vil gerne bruge og udvikle denne kreativitet, hvilket vil være vigtigt at tænke ind i indsatsen overfor den enkelte pige, så hun kan bruge de ressourcer, som hun har og derved også få succesoplevelser.

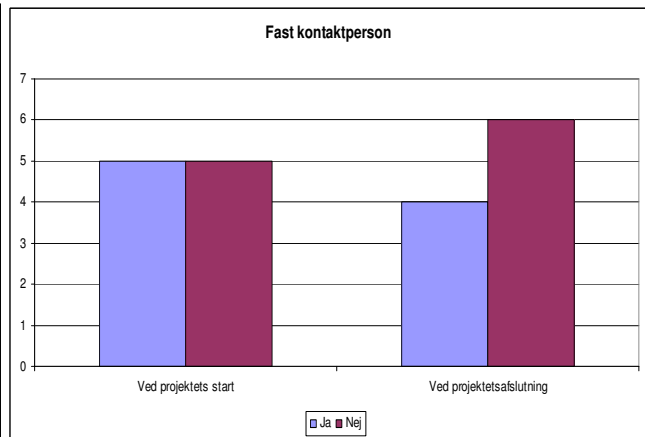
Foranstaltninger

Faste kontaktpersoner

Udsatte unge har brug for en troværdig voksenperson (Andersen og Malmborg 2001), som kommer tæt på den unge, involverer sig, og som arbejder med at skabe kontinuitet og sammenhæng for den unge.

Figur 41

Figur 42

Faste kontaktpersoner er en af de hyppigst anvendte foranstaltninger til pigerne. Fem piger, dvs. halvdelen, havde en fast kontaktperson ved projektets start, og tre af disse har fortsat den samme kontaktperson ved projektets slutning (figur 41). Den fjerde pige har skiftet kontaktperson en gang ved projektafslutningen. Den femte pige har ikke længere en kontaktperson og har haft flere skift undervejs (se dette kapitels afsnit "Problemer ved organisering").

Af figur 42 fremgår det, at ud af de øvrige piger havde to ved projektstart en primærpædagog tilknyttet fra den døgnforanstaltning, hvor de er anbragt. De to anbragte har tidligere haft kontaktperson. Ved projektafslutning har i alt tre piger en primærpædagog på deres døgntilbud – fortsat de samme to samt en tredje pige, som ikke havde nogen foranstaltninger ved projektstart.

De to sidste piger har både ved projektstart og ved afslutning haft en voksen tilknyttet gennem et specifikt pigetilbud.

Primærpædagogen i døgntilbuddet og den gennemgående voksenperson fra dagtilbuddet fungerer på linje med en fast kontaktperson. De repræsenterer for alle tre kategoriers vedkommende en meget væsentlig kontinuitet i pigernes hverdagsliv, som er med til at skabe sammenhæng.

Faste kontaktpersoner beskrives som en af de mest vigtige og effektive indsatser, både fra pigerne selv og de professionelle. Og også fra en af forældrene.

" Uden kontaktpersonen ville jeg ikke have kunnet klare det. Det har betydet virkelig meget. Jeg havde mange weekend nætter, hvor jeg var bange (for hvad pigens foretog sig). Kontaktpersonen var med til at få indført, at hun skulle melde tilbage. Inden kontaktpersonen var det helvede på jord. K. kunne snakke med min datter på en helt anden måde, og K. hentede hende alle mulige steder." (forælder)

Den positive og nære relation til en voksen viser sig i flere tilfælde at bidrage til at skabe ændringer i pigens liv. Kontaktpersonerne, hvoraf alle undtagen en enkelt er kvinder, beskrives i rollen både som storesøster, reserve mor, veninde, mentor og forbillede for pigerne. Faste kontaktpersoner kommer tæt på pigens i hverdagen, og dette tætte forhold

er meget betydningsfuldt og virker i de fleste tilfælde adfærdsregulerende. Pigerne selv udtrykker sig om, at kontaktpersonerne har haft en stor betydning for dem.

"En god kontaktperson er en som ringer tit, skal være sammen med pigen, hjælpe med problemerne, være der, når man ringer og overholde sin tavshedspligt. K skal ikke gå og skælde ud. En man kan sige alt til." (en af pigerne)

"Det kører meget godt med K som kontaktperson. Jeg elsker hende – vi siger, at vi elsker hinanden. Jeg kan rigtig godt med hende. Jeg kan fortælle alt. K. fortæller ikke alt videre til kommunen. Hun er en god fortrolig. Jeg snakker med hende næsten hver dag (gennem 2 år), vi ringer sammen og sender SMS. Vi ses også – mindst én gang om ugen, når vi har lyst. Når vi ses, går vi på cafe, måske ud at spise, kører en tur, snakker sammen og hører musik. K. kender mine forældre rigtig godt K. har altid været der for mig og hjulpet mig i forholdet til mine forældre. Jeg håber på, at kommunen fortsat vil hjælpe mig gennem Spydspidsen og med skole. Jeg er sikker på, at hvis de skulle finde på at stoppe min kontaktperson, så vil jeg og K. ses stadigvæk." (En pige)

En foranstaltning med en kontaktperson kan i forhold til pigerne oftest ikke stå alene, men må kombineres med f.eks. alternativt skoletilbud, fritidsjobs, evt. forskellige former for behandling, familiestøtte m.m.

Erfaringerne med kontaktperson er forskellige. I forhold til enkelte af pigerne har det vist sig at være nødvendigt med en mere indgribende foranstaltning for at få pigerne stoppet i deres voldelige adfærd.

I et tilfælde er det ikke lykkedes for to forskellige kontaktpersoner at opnå en kontakt til pigen. De forskellige erfaringer kan føre til, at kontaktpersonen selv ønsker at stoppe, da det personligt kan opleves belastende ikke "at få hul igennem" eller ikke at kunne se positive virkninger af sin indsats.

På erfaringserfaringsseminaret (se bilag 2) var meldingen fra de professionelle, at kontaktpersonerne skal have bedre arbejdsforhold, de skal have adgang til supervision/coaching og mulighed for at mødes et sted og udveksle erfaringer og derved kunne samarbejde bedre og nemmere. Et mødested kunne også have base i en pigeklub eller -indsats, hvor pigerne kunne mødes med andre piger og deres kontaktpersoner.

Projekt Den korte Snor fremhæves af nogle professionelle som en god model, hvor sagsbehandleren er en del af foranstaltningen, og hvor der er afsat et aftalt antal timer pr. ung til kontaktpersonen. Det tætte og meget åbne og fleksible samarbejde mellem sagsbehandler og kontaktperson ses som en nødvendighed, så de begge løbende er opdaterede på, hvad der sker med pigen, og også at sagsbehandlerne skal have en "åben mobil". Hvis det tætte samarbejde med gensidig opbakning og respekt for hinandens forskellige opgaver og kompetencer ikke fungerer mellem kontaktperson og sagsbehandler, er kontaktpersonsrollen vanskelig at udfylde.

Der blev på erfaringserfaringsseminaret også peget på behov for en langt større synliggørelse af faste kontaktpersoner, især overfor skolerne og andre myndigheder, så de kan indgå i et tættere samarbejde, som er formelt accepteret.

Sammenfattende må det konkluderes, at fast kontaktperson er en nyttig og vigtig foranstaltning i forhold til piger, der begår vold og kriminalitet. Der kan være behov for at udvikle et tættere og mere velorganiseret samarbejde mellem kontaktperson og sagsbehandler. Da realiteterne er, at kontaktpersonen ofte står alene med kontakt og samarbejde med familien – ud over med pigen selv – efterlyses der mulighed for at styrke kontaktpersonernes kompetencer på dette felt eller nemmere adgang til at inddrage en familiebehandler i arbejdet.

Døgnanbringelser – ungdomssanktion

Nogle af pigerne har behov for en døgnanbringelse – og nogle af pigerne får det da også uønsket i kraft af bl.a. varetægtsfængsling og dom om ungdomssanktion. På erfaringserfaringsseminaret blev der fra de professionelle efterlyst døgntilbud, som kan rumme disse piger. Det er vanskeligt både i almindelighed at finde sådanne tilbud og især også, når der skal anvises en 2. fase institution i ungdomssanktionsforløbet.

Nogle af pigerne, der har siddet varetægtsfængslet eller f.eks. har fået ungdomssanktion, beskriver en frustration over at være alene pige på en institution med mange mandlige pædagoger. De oplever at opholde sig i en afdeling i flere måneder, hvor der kun er drenge og primært mandligt personale.

En af pigerne understreger nødvendigheden af, at der er andre piger på de sikrede afdelinger, og at der også er kvindelige medarbejdere

"Det er rart, at der også sidder andre piger, så man ikke føler, at man er den eneste pige, der laver noget" (en pige)

De to piger, som er idømt ungdomssanktion, synes det var en voldsomt indgribende sanktion set i lyset af de flere betingede domme, som var gået forud. Det rejser spørgsmålet, om der i nogle tilfælde bør gribes mere markant ind tidligere end det sker, enten via domstolsafgørelser eller ved sagsbehandlerens mellemkomst. Det peger repræsentanter fra Politiet og enkelte andre professionelle på. Pigerne selv havde ikke set "skriften på væggen". Men undervejs i forløbet er de blevet mere positive i forhold til ungdomssanktionsforløbet, og en af dem udtrykker sig sådan:

"Først blev jeg meget ked af det, da jeg hørte, at jeg skulle have det, to år er langt tid og skulle jeg til Jylland eller hvad? Jeg er nu blevet glad for det, fordi jeg kommer væk hjemmefra fra problemerne, og de kan hjælpe med en uddannelse" (en pige)

Nogle af pigerne efterspurgte i første interviewrunde en sikret afdeling kun for piger, men har i anden interviewrunde nuanceret det med, at der er et behov for at sikre, at en pige ikke kommer til at sidde som alene pige på en afdeling – hhv. sikret eller på en 2. fase institution. Nogle af pigerne og en enkelt professionel siger, at det kan give rigtig meget fnidder og intriger med kun piger på en afdeling. En sikret afdeling på Sølager tilstræber at være en afdeling for piger, men dette kan kompliceres af, at flere piger nogle gange er involveret i samme sag, hvor de så ikke må anbringes samme sted under efterforskningen.

Med hensyn til anbringelsesmuligheder generelt blev der af de professionelle på erfaringsseminaret peget på behov for flere muligheder i nærmiljøet som hybler, mulighed

for at flere piger kunne bo sammen i en lejlighed, samt døgnanbringelsesmuligheder, der kan rumme pigerne med deres brede spekter af problemstillinger. – Også anvendelse af aflastningsfamilier - eller flexfamilier /flexboliger - blev efterspurgt som en relevant mulighed, så pigerne har en ventil, når det spidser til derhjemme.

Vurderingen er, at det kan være et reelt problem at finde plads på døgntilbud, der er relevante i forhold til disse piger, og som kan rumme deres problemstillinger uden at ende med sammenbrud i anbringelsen. Et for sagsbehandlerne tilgængeligt overblik over aktuelle døgnmuligheder og en udvikling af såvel eksisterende som nye former for tilbud efterspørges²¹. Et vigtigt hensyn til pigerne er også, at de ikke anbringes som alene pige blandt drenge i et døgntilbud.

Pigespecifikke indsatser – i dag- og døgntilbud

Både nogle af pigerne og de professionelle beskriver behovet for flere "rene" pigeindsatser, som er rettet mod netop denne gruppe af piger. Pigerne beskriver, at de ikke kommer i de eksisterende klubtilbud, men de vil gerne have et sted at mødes med deres veninder sammen med voksne, som de kan tale med og lave aktiviteter sammen med. Det beskrives som meget positivt af de professionelle og af de af pigerne, der allerede er i en pigeindsats.

"Pigen er mere følsom, ikke så hård. Drengen viser ikke, hvorfor han gør de ting, han gør. En pige har brug for en kvinde at tale med." (en pige)

"Hun gør ikke bare sit arbejde, hun interesser sig for os. Det dumme, man kan gøre, er bare at skælde ud, man skal snakke med pigerne." (en pige)

"Hvis man skal arbejde med vilde piger, så skal man være meget sammen med dem og være opmærksom på, om de spiller glade uden på, men har det dårligt indeni" (en pige).

Der blev på erfaringsseminaret peget på behov for rene pigeforanstaltninger i hele forebyggelsesspektret: Pigeclubber i det generelt forebyggende regi og specifikke pigeindsatser/-clubber eller ad hoc projekter til en mindre gruppe piger, som håndplukkes eller visiteres. I forvejen findes Pigegruppen i Saxogade og Københavnerteamet som specifikt forbyggende dagtilbud til målgruppen.

Det blev også betonet, at det er vigtigt, at det individuelle arbejde med pigerne fra bl.a. kontaktpersoner suppleres med et gruppeorienteret arbejde. Mange af pigerne har brug for at lære at indgå i sociale relationer på en konstruktiv måde, og det kan ske ad denne vej (Pigegruppen i Saxogade har gode erfaringer med at arbejde på begge måder). Pigerne vil ofte selv trække andre piger med behov ind i gruppen – og "gamle piger", som nu er videre i deres liv, vil ofte kunne bidrage konstruktivt i arbejdet med de nye piger.

"Jeg har tænkt meget over, hvad jeg kunne gøre med det derhjemme – konflikterne mellem mor og far, men nåede frem til, at jeg ikke kunne gøre noget. Jeg havde ingen at tale med de frustrationer om – det fik jeg først, da jeg kom ind i Pigegruppen. Forleden dag

²¹ Det er f.eks. ikke muligt via søgning på Servicestyrelsens tilbudsportal at finde frem til døgninstitutioner med specifikke pigetilbud.

fandt jeg min gamle dagbog – hvor jeg skriver, hvor glad jeg er for de voksne i Pigegruppen – endelig var der nogen, der forstod en. Forældrene forstod jo ikke rigtig én.” (en pige)

”Jeg mener ikke, at der er noget problem mere med vold. Jeg synes, jeg kan meget bedre håndtere situationer nu, hvis jeg bliver sur. Jeg har lært forskellige fif – hovedsageligt af en lidt ældre pige i Pigegruppen. Jeg har snakket med pigen om det, at jeg var parat til at hoppe på personen, når jeg blev sur på en. Pigen har givet gode råd og har sagt, at jeg ikke kommer nogen vegne med at agere sådan. Jeg har bl.a. lært, at jeg kan begynde at tælle til ti, hvis jeg mærker irritation på en person koge op i mig – eller jeg kan tage min tlf. og koncentrere mig om den, ringe nogen op eller sms’e. Eller jeg kan også gå min vej, gå en tur, tænde en smøg, hvis jeg bliver så irriteret. Det er i meget høj grad denne pige, som har haft konkret betydning for mig på dette punkt.” (en pige)

”Jeg synes, jeg er god til at være neutral nu – jeg blander mig ikke så meget mere. Før blandede jeg mig i alle mine veninders konflikter. Men nu har jeg lært, at det ikke er mine konflikter – folk skal løse deres egne konflikter. De må selv klare det. Man kan tale med sin veninde om det, men hun må selv klare det. Er god til det nu... Jeg synes selv, at jeg er blevet mere åben, bedre til at tale med andre – før gik jeg bare fra det hele....” (en pige)

Ikke alle pigerne synes, det er en god ide med rene pigeindsatser. Det peger på nødvendigheden af differentierede muligheder, hvis man skal ramme den enkeltes piges behov.

”Jeg har før gået i ungdomsklub – gør det ikke mere. Jeg synes, jeg har gået i mange pigegrupper, gider ikke mere lige nu. Man spiser sammen, går i biografen, rejser måske en uge sammen osv. Har ikke lyst til det. Har gået i Pigegruppen i Saxogade - kender en pige der. Har også gået i noget, der hedder First Floor – det var kun for piger, om lørdagen. Jeg var meget ung dengang ” (en pige)

Det spiller også en rolle, at det for nogle af pigerne er nødvendigt at trække sig helt væk fra ”de gamle veninder”, når de har besluttet sig for at stoppe med vold og kriminalitet.

”Min kontaktperson har også med andre piger at gøre – hun har også en pigegruppe, som hun træner med og spiser osv. Men jeg vil ikke være sammen med de gamle veninder der. Jeg vil gerne træne, men et andet sted” (en pige)

”Der er mange af de gamle veninder, som jeg ikke rigtig snakker med mere. Jeg holder mig langt væk fra mange af dem, for så kan jeg bedre klare mig. Hvis man kender for mange, som stadig laver kriminalitet og ikke gider være med til det mere, så må man holde sig på afstand. Gider ikke være med til det mere. Jeg har besluttet, at jeg ikke vil lave kriminalitet!! Jeg ser kun en pige nu, som er en anderledes pige, og som slet ikke tilhører den gruppe veninder, som jeg ellers har været sammen med. Og de gamle veninder kender slet ikke denne pige.” (en pige)

Konklusionen er, at indsatser kun for piger er vigtige og nyttige, men at det ikke gælder alle piger. For den enkelte pige kan behovet herfor også variere over tid. Derfor er differentierede muligheder vigtigt.

Familiararbejde og forældresamarbejde

Det er generelt vigtigt, at der arbejdes med familien og den unges forhold til forældre og søskende. Der er behov for en intensiv familieindsats især i de tilfælde, hvor pigerne fortsat bor hjemme og skal støttes via en sammenstykket foranstaltning af skole eller arbejdstilbud, kontaktperson, fritidsaktiviteter m.m.

Nogle af de professionelle efterlyser på erfaringserfaringsseminaret og i interviewene mere tid og kompetenceudvikling til at blive bedre til forældrearbejdet. Nogle piger giver udtryk for at have fået hjælp til at kommunikere med forældrene og derigennem opnå en større indbyrdes forståelse. En pige fortæller, at forældrene nu har lært, at hun ikke skal være "brevdue" mellem dem i deres konflikter og i deres syn på hinanden. En anden pige siger:

"Jeg kender også S. godt – han har talt rigtig mange gange med mine forældre. Han kan rigtig godt lide mig. Han vil støtte mig i forhold til min familie – han siger, at jeg har en god familie, men at jeg skal ændre nogle ting ved min adfærd. Og det er jeg godt i gang med nu. Der ligger ikke helt faste aftaler med S. og K. om at komme hjemme i familien, kun hvis der er opræk til problemer, så kommer de, inden problemerne vokser sig store igen." (en pige)

En forælder giver udtryk for at have udbytte af at samarbejde om hendes datter med de professionelle

"De kunne give det, jeg ikke kunne, og det kunne jeg lære af" (en forælder).

Det er især kontaktpersonerne og de primære voksne fra hhv. døgn- og dagtilbud, som kommer til at varetage kontakten til familien og dermed den indsats, som lægges her. Også et enkelt skoletilbud har lagt kræfter i at komme ind i familien, dog uden større effekt i det lange løb. Sagsbehandlerne har generelt en begrænset om end forskellig grad af kontakt med forældrene. Det vurderes, at der har været stor betydning af familieindsatsen for tre af pigerne – for to af dem, som bor hjemme og for en, som er anbragt i døgntilbud. Der er til en enkelt af familierne både tidligere og aktuelt fremsat tilbud om familiebehandling, men der er blevet takket nej indtil videre. Ellers har tidligere foranstaltninger ofte været en hjemmehos-ordning, som ved sagsgennemgangen ikke umiddelbart ses at have haft større effekt – nogle gange fordi hjemmehos-personen (og kontaktperson) slet ikke bliver "lukket ind" i familien.

Vurderingen er, at familiararbejdet generelt kunne have mere tyngde. Som nævnt efterlyser de professionelle kompetenceudvikling i forældre-/familiararbejdet, især for kontaktpersonernes vedkommende, som de facto kommer til at bære meget af denne meget vigtige indsats. Alternativet kan være, at der bliver lettere adgang til at få kyndige familiebehandlere ind i familien, og at der arbejdes på strategier for, hvordan familierne motiveres hertil. En meget formel henvisning til familiebehandling synes ikke umiddelbart at have gennemslag, så en overvejelse kunne måske være, at et mere fleksibelt, uformelt samarbejde mellem en familiebehandler og kontaktperson med fælles opsøgning af familien kunne være frugtbar. I en sag har der været et sådant tæt samarbejde mellem en kontaktperson og hendes leder, som fleksibelt har stået til rådighed for hhv. pigen og forældrene, og som har haft mange familiesamtaler i fællesskab med god virkning.

Psykolog undersøgelser og behandling

Flere af pigerne bærer på så tunge problemer, at det må vurderes, at der kan være behov for psykologundersøgelser og samtaler. Pigerne er dog generelt ikke særlig interesseret i at indgå i psykiatriske og psykologiske forløb. De professionelle vurderer også, at der ofte mangler den rette hjælp og en troværdig udredning af den unge.

Det beskrives, at de psykologiske udredninger ofte bliver foretaget på meget kort tid. Psykologen ser typisk den unge en enkelt gang, og den unge kan lyve om eller fortie en masse forhold, som hun ikke ønsker skal frem. Derfor bliver resultaterne nogle gange uigenkendelige for de professionelle, som kender pigen igennem længere tid. Samtidig udtrykkes der også en bekymring for øget fokus på udredninger, som kan føre til diagnoser og yderligere stigmatisering af pigen. Der beskrives dog også positive erfaringer med psykologiske og psykiatriske forløb.

Et par af pigerne giver selv udtryk for denne skepsis og mener, at en psykolog skal give sig tid til, at man lærer hinanden at kende, før der kan samarbejdes om opgaven:

"Når man siger psykolog, så føler man sig dum." (en pige)

"Når man lige første dag kommer til en psykolog, så skal psykologen lige teste en, så skal man sidde og lave puslespil, kigge på billeder og lege med dukker, og jeg ved ikke hvad. Og tænker.. Derfor gider man ikke, man føler sig total dum. Så siger de: "Dette er et dukkehus, og her er dukkerne. Forestil dig, at det er din familie." Så står man der med barbie dukker!

Man skal først lære psykologen at kende, så man ikke lige den første dag skal sidde og lave puslespil og kigge på billeder. Det ville være meget bedre, så ville man heller ikke føle sig dum.

Vil gerne starte med at mødes på en cafe eller noget og også kunne grine sammen, og så senere mødes et andet sted, hvis der er noget, som man ikke kan snakke om ude.

Psykologer tror, at de skal trøste en, men det skal de ikke. De skal bare spørge til, hvordan det er derhjemme og give råd. Man skal ikke sige: "Naaaaj, har du det godt??" Det skal være en, man kan snakke med, og en der kan give råd." (en pige)

Konkluderende ser der ud til at være behov for, at samarbejde med psykolog(er) skal udvikles og evt. foregå på andre måder end sædvanligt – både mht. behandlende indsatser og med de mere udredende forløb.

Problemer ved organisering

I projektføreløbet er der kommet forskellige problemstillinger frem, der vedrører organiseringen af socialcentrets arbejde med pigerne. Det drejer sig om forhold der (afhængig af organiseringen af dem) kan virke fremmende eller hæmmende for sagen. Det er faktorer, som i et vist omfang er generelt gældende, men som kan få stor virkning i arbejdet med pigerne.

I det følgende bliver nogle af problemstillingerne draget frem.

Socialcenterskift

Skift af socialcenter blev omtalt i dette kapitel 8's indledende afsnit om "Fakta og aktuel status". Disse skift hænger sammen med enten familiens flytning eller ændringer i socialcentrenes distrikter internt eller mellem sig.

"Vi er flyttet meget. Bl.a. fordi vi er blevet smidt ud. Blev smidt ud fra lejligheder, fordi mor gik og truede folk i opgangen". (en pige)

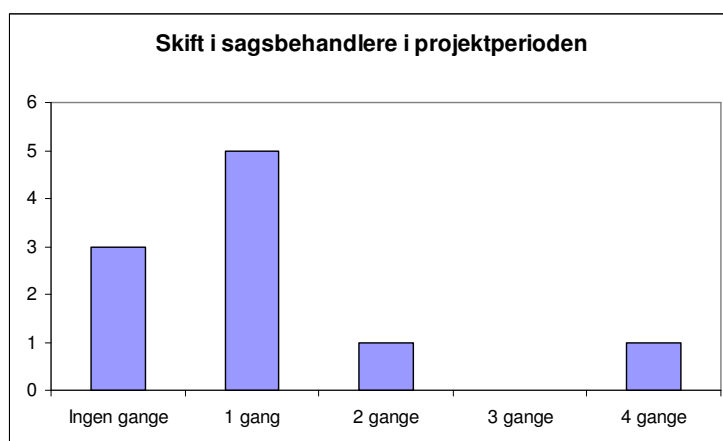
Ved skift af socialcenter gør der sig det særlige forhold gældende, at det kan medføre, at der også må ske ændring i en bevilget foranstaltning. To piger har i projektperioden oplevet, at en kontaktperson er stoppet på grund af denne flytning, den ene pige har endda oplevet det to gange.

Da kontaktpersonsarbejdets succes bl.a. er betinget af etablering af kontakt og relation, er kontinuitet et nøgleord. Derfor er det et vigtigt principielt spørgsmål, at man faktisk kan beholde sin foranstaltning, selv om man flytter distrikt inden for kommunen. Muligheden er til stede, men bliver ikke altid brugt.

Der er fra januar 2007 lavet den særlige ordning om sager vedr. ungdomssanktion, at sagerne ikke skal oversendes, men forblive på det center, som har indstillet til ungdomssanktionen. På trods heraf har et socialcenter taget skridt til at tilbagesende en ungdomssanktionssag, som centret havde fået oversendt før den nye ordning i forbindelse med familiens flytning til distriktet. Dette selvom familien og pigen på ingen måde er interesseret i at få sagen tilbagesendt.

Sagsbehandlerskift

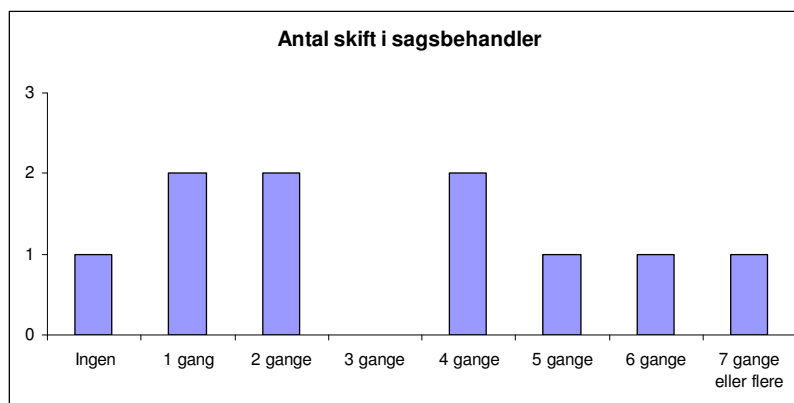
Projektet har haft en varighed på ca. 1½ år. Inden for denne periode har der været mange skift i sagsbehandlere. Figur 43 viser, at fem af pigerne har haft et enkelt skift, en pige har haft to skift og en pige har haft fire skift. Tre piger har beholdt den samme sagsbehandler.

Figur 43

De skift der har fundet sted har været begrundet i familiens flytning, sagsbehandlers barsel eller ophør, kommunens egne ændringer af socialcenterdistrikter og intern omfordeling af sager. Flere undersøgelser omtaler negative virkninger af disse skift. Senest Socialforskningsinstituttets undersøgelse af sammenbrud i anbringelse af unge (Egelund 2006), hvor der vises signifikant sammenhæng mellem sagsbehandlerskift og sammenbrud i anbringelser blandt unge. Også i brugerundersøgelsen i Københavns

Kommune blandt forældre til børn med foranstaltninger (UFC Børn og Unge og Københavns Kommune 2007) viser, at brugerne reagerer negativt på disse skift – viden og kendskab går tabt, og der kan gå lange perioder, hvor der intet sker i sagerne. Forældre reagerer særligt på, at systemet selv af interne årsager beslutter at lave sagsrokeringer.

Figur 44

Ser man på antal af sagsbehandlerskift ud fra sagsgennemgangen for den enkelte pige fra sagens start og til nu, så er der en enkelt, der har den samme sagsbehandler (sagen er startet i projektperioden) to piger har haft et skift, to piger har haft to skift, to har haft fire skift og tre piger har haft hhv. fem, seks og syv skift (figur 44).

Forventninger til samarbejde og indgriben

Den enkelte sagsbehandler har eller får ikke over tid mange sager med piger, der begår alvorlig vold. Det kan derfor være svært at oparbejde erfaring og specifik viden om problematikken. Andre af de professionelle, gadeplansmedarbejdere, kontaktpersoner, undervisere o.a. har ofte mere specifik erfaring med målgruppen.

I det professionelle samarbejde omkring pigerne beskrives det af de professionelle selv som meget vigtigt at have et tæt samarbejde mellem de professionelle i en sag, især mellem den faste kontaktperson og sagsbehandleren. Netværksmøder er en af de metoder, der beskrives som fremmende for kommunikationen på tværs af faggrupper.

Det fremgik af drøftelserne på erfaringserfaringsseminaret, at der er gode erfaringer med et velfungerende tæt samarbejde i sagerne – især mellem kontaktpersoner og sagsbehandler (som det bl.a. praktiseres i projekt Den Korte Snor), men også synspunkter om, at det bør udvikles og forbedres. Undertiden er samarbejdet meget ad hoc præget og ikke organiseret i faste rammer.

Faglige netværksmøder som metode på sagsniveau bruges en del som et værktøj til samarbejde mellem de professionelle, men man kunne med fordel systematisk anvende et egentligt netværksmøde, dvs. udvidet til at omfatte den unge selv, forældre/familie og øvrige private netværk. Det udvidede netværksmøde er værd at fremhæve, fordi det forebygger splitting, bidrager til klar rolle- og opgavefordeling og skaber en tryk ramme for pigerne, når også forældrene inddrages i samarbejdet.

En anden metode kunne være fælles coaching eller faglig sparring for de professionelle i en sag, bl.a. for at skaffe det nødvendige, grundige fælles overblik og indblik i sagen (se kapitel 9).

Kontinuitet er som nævnt vigtig i arbejdet med pigerne (Nielsen, Henrik Egelund m.fl. 2005). Når der er mange skift på myndigheds- og sagsbehandlerniveau, så bliver kontinuiteten fra leverandørniveauet vigtig²².

Mange forskellige aktører kan skabe forvirring:

"Har haft alle mulige, der kom fra kommunen, som er kommet, psykologer og alle mulige, der pludselig har banket på døren. Gjorde alle forvirret, jeg ville bare helst have en kontaktperson og snakke med hende i stedet for alle mulige, som kommer hele tiden" (en pige).

En forældre fremhæver betydningen af, at der er tilgængelighed til "systemet", hvis man som forældre skal føle sig støttet og hjulpet:

"Jeg havde problemer efter arbejdstid med min pige – ikke fra 9-16 i hverdagen" (en forælder).

Politiet giver på flere måder udtryk for forventninger om hurtigere og tidligere indgriben fra socialforvaltningens side. F.eks. beretter Politiet om længere tids kendskab til en pige under 15 år, der har en uhensigtsmæssig adfærd, hvor socialforvaltningen er underrettet, men hvor de ikke oplever, at der sker noget:

"Jeg kan ikke forstå, at det er gået så vidt, uden der er blevet grebet mere ind. Man bliver meget rystet, når man har hørt, hvor meget der har været iværksat, uden der er sket noget. Skolen har observeret, og der er inddraget sociale myndigheder, men der bliver kun skrevet rapporter – hvad sker der?" (medarbejder ved politiet).

"Jeg er skuffet over de sociale myndigheder. Politiets kompetencer rækker ikke til at hjælpe hende – vi kan kun konstatere. Pigen er kommet i bunken af frustration – vi har gjort det, politiet kan (møde med skole, mor etc.). Det hele er lagt over til socialforvaltningen, som ikke gør noget" (medarbejder ved politiet).

Politiet giver udtryk for en opfattelse af, at arbejdet med piger, der begår vold, er socialforvaltningens ansvar, og for en undren over, hvad systemet egentlig kan tilbyde:

"Man kan ikke straffe sig ud af problemerne i forhold til voldelige piger og voldelige unge i det hele taget. Der skal en holdningsændring til, som må være de sociale myndigheders ansvar" (medarbejder ved politiet).

Også en af de professionelle inden for børne- og ungeområdet mener, at skoler, klubber m.fl. svigter sit ansvar:

"Hvad er det for et system, der gør, at pigen i så lang tid ender som kasterbold. Meget af pigens situation er systemets skyld, fordi hun som så mange andre børn er blevet afvist mange steder. De får at vide, at de er så og så uduelige og bliver smidt væk fra skoler,

²² Fremhæves stærkt i bogen "Tabuka", som der henvises til her.

klubber etc. Hvem er det, systemet kan rumme, og hvem skal de kunne rumme? Klubber og skoler skal ikke bare kunne melde sig ud – den rummelige folkeskole?? Det giver en ungdom, der er A og B. Det er jo ikke bare børnene og deres bagland, der er problemet, systemet skal være meget mere opmærksomme på et tidligere tidspunkt. Man jagter forældrene for deres svigt, men man jagter ikke systemet for deres systemsvigt” (professionel).

En af pigerne taler selv om, at der gik lang tid, før hun fik hjælp. Og hun taler om, at hun i starten efter hendes egen opfattelse ikke fik den rette hjælp, men at den hjælp, hun får nu, er god for hende, og at hun håber, den kan fortsætte, indtil hun kan stå på egne ben.

”Jeg havde lavet kriminalitet i fire år før jeg fik hjælp. Jeg synes ikke, jeg fik den hjælp, jeg havde brug for.” (en pige)

Alligevel siger den samme pige om den hjælp, hun senere fik:

”Det har hjulpet mig meget, jeg ville ikke kunne have klaret mig uden kommunens hjælp. Jeg er stadig meget ung, kan stadig ikke få mig et rigtigt arbejde og tjene penge nok til at klare mig selv. Jeg er glad for, at kommunen støtter på forskellig måde, så jeg kan klare mig: Min kontaktperson, de hjælper mig med mine forældre og Spydspidsen. Jeg er stadig ung, burde først begynde nu med at drikke, gå i byen og lave kriminalitet. Men jeg er glad for, at det er ”overstået”” (en pige).

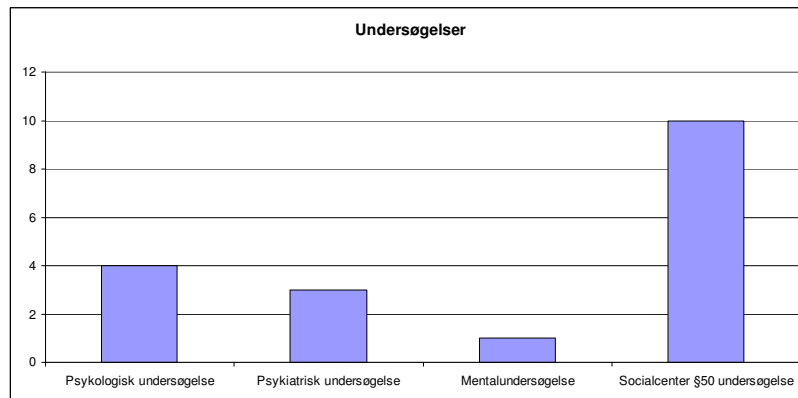
Den undren, som Politi og nogle professionelle har udtrykt over, at der i nogle tilfælde ikke er grebet tidligere og mere markant ind overfor pigerne, deles til en vis grad af pigerne selv. Pigerne har en oplevelse af, at der kan være en tilbøjelighed til ikke at tage pigers kriminalitet så alvorligt. En manglende markant indgriben kan undertiden også have sammenhæng med pigernes alder, at man synes, det er for sent f.eks. at anbringe. Det kan også hænge sammen med, at der ofte typisk gives flere betingede domme til den enkelte pige, hvor der ikke fra socialforvaltningens side iværksættes meget indgribende indsatser. Sådanne kommer tilsyneladende oftest ind i billedet, når der er grundlag for dom om ungdomssanktion.

”Hvis jeg ikke havde fået Ungdomssanktion, så ville jeg have forsat, det ville ikke hjælpe at give en betinget dom. Eller måske var jeg endt som junkie” (en pige).

Undersøgelser og udredninger

Med sagsgennemgangen har det også været et ønske at få et overblik over undersøgelser og udredninger i sagerne. Som figur 45 viser, har der i alle sager været foretaget § 50 undersøgelser (tidligere § 38 undersøgelse.).

Der er fire piger som har fået foretaget (en eller flere) psykologiske undersøgelser, i fire sager ligger der udtalelser fra psykiatrisk regi og en enkelt mentalundersøgelse. For flere pigers vedkommende er der ikke foretaget yderligere undersøgelser ud over § 50 undersøgelsen.

Figur 45

To af pigerne har før projektperioden været forsøgt udredt gennem en pædagogisk/psykologisk observation, som imidlertid ikke blev fuldført, da pigerne hhv. stak af og blev krævet hjemgivet af forældre.

Udredning foretages med henblik på at kunne lave den bedst mulige faglige vurdering, som skal ligge til grund for efterfølgende valg af indsats. En indsats må forventes ofte at skulle sammensættes af flere dele. Udredningen skal også gerne tjene det formål at skabe størst mulig klarhed over, hvor indgribende en indsats bør være ud fra en vurdering af risikofaktorerne i pigens baggrund og aktuelle situation. En grundig indsamling af viden om pigens opvækst historie set i forhold til risikofaktorerne og i forhold til pigens historie med vold er derfor nyttig.

På grund af pigernes belastede opvækstvilkår og mange problematikker med overgreb og selvdestruktiv adfærd af forskellig art kan det have relevans i flere af tilfældene at få foretaget en psykologisk og/eller en psykiatrisk undersøgelse. For to piger har der været alvorlig mistanke om psykiatrisk lidelse. For den enes vedkommende peges der herpå i en psykologisk undersøgelse, som der ikke siden er fulgt op på, men hvor de professionelle ikke har fundet grund til at forfølge spørgsmålet. Den anden er endnu ikke blevet undersøgt, bl.a. fordi der er ventetid på mere end et år på BBH børne- og ungdomspsykiatriske ambulatorium.

Der er blandt de professionelle og også blandt pigerne selv ret stor skepsis i forhold til værdien af disse undersøgelser, og man kan også konstatere, at der ligger undersøgelser i nogle sager, som ikke synes at have haft nogen markant indflydelse på valg af foranstaltning.

Da der i forskningsmaterialet fra Norge angives, at der blandt disse piger er flere, der har psykisk lidelse, kan der være grund til at overveje behovet for udredning af denne karakter. En ide kunne være at satse på en specialisering – altså anvende hhv. en psykolog og en psykiater, som er specielt kyndige i disse sager, og som kunne være fleksible og lave deres undersøgelser under andre end de gængse former.

Kapitel 9. Projektets erfaringer med coaching og faglig sparring

I forbindelse med projektet er der foretaget faglig sparring og coaching i to sager. Den ene gang var det om en af projektets 10 piger, og den anden var i forbindelse med en af mediesagerne. I mediesagen var det kun sagsbehandleren, der deltog og fik sparring. I sagen vedr. en pige fra projektet deltog hele det professionelle netværk. Der blev brugt mest tid og gjort flest overvejelser i forhold til sagen om pigen fra projektet, og der er i denne sammenhæng samlet professionelle fra både socialcenter, skole, arbejde og kontaktperson, hvilket gav et mere omfattende erfaringsgrundlag. Der vil derfor primært blive refereret til erfaringer vedrørende denne sparring og coaching i beskrivelsen af metoden, da metoden var mest udfoldet i dette tilfælde.

Metode

Metoden, der er anvendt til faglig sparring og coaching, er en udvidet model inspireret af modellen fra Signs of Safety. Modellen indeholdt de traditionelle kategorier – *fakta*, *hvad bekymrer*, *hvad fungerer* og *hvad behøver at ske*? Under ”*hvad behøver at ske*” blev også *mål* inddraget. Derudover var der en særlig kategori med betegnelsen – *volden*, som har en særlig betydning i forhold til netop denne gruppe af piger.

Kategorierne *fakta* og *volden* blev præsenteret på baggrund af en sagsgennemgang og viden om volden, men naturligvis med rum til, at de professionelle kunne tilføje og korrigere. De resterende kategorier blev beskrevet i fællesskab.

I begge tilfælde blev de konkrete sager læst grundigt igennem, og der blev lavet en sagsgennemgang. Formålet med gennemgangen er at skabe indblik og overblik i sagen. De fleste sager skifter sagsbehandler flere gange i løbet af sagens eksistens, og dette er også gældende for sagerne vedr. de ti piger jf. afsnit ”Problemer ved organisering”. Det vurderes, at dette ikke er meget ulig det generelle sagsbehandlerskift i Københavns Kommune. Ved oversendelse af sager sker der oftest et videnstab, da der kan være problemer med overlevering af viden, og den nye sagsbehandler må ofte i sit arbejde tage udgangspunkt i et resume, som giver en oversigt over sagens forløb – men i en generel form, ikke i detaljer. Manglende dybere kendskab og manglende overlevering af vigtig viden betyder, at man kan miste det samlede billede over en sags forløb.

Resumeeer giver som nævnt et overblik over sagen generelt – familie, anbringelse/ikke anbringelse, skole etc. Men det giver ikke det faktuelle, detaljerede overblik over, hvor mange og hvor lange anbringelser, der konkret har været iværksat omkring denne pige, hvor mange skift har der været i foranstaltningerne omkring hende, hvad er der forsøgt hvornår, og hvor lang tid er det præcist, at hun ikke har gået i skole, og hvilke skoler er det, hun har gået på. Den meget grundige sagsgennemgang, som ligger til grund for coachingen og den faglige sparring, giver netop dette dybere indblik og overblik.

Fakta

Det meget konkrete og faktuelle overblik blev skabt igennem sparringen om pigen fra projektet. Med inspiration fra modellen fra Signs of Safety blev fakta fra sagen præsenteret – hvem er familien, hvornår bliver man første gang opmærksom på pigen, hvilket

foranstaltninger har været iværksat etc.? Dette med en konkret oversigt over tidsforløb og ændringer i foranstaltninger, en liste over fakta der beskrev familieforhold etc. Det fungerede som en øjenåbner og skabte et fælles grundlag for den videre diskussion.

Volden

Med udgangspunkt i den viden, som findes om voldens betydning og betydningen af vold i familien, blev der lavet en ny og særlig kategori i modellen, som omhandler *volden*. Denne del indeholdt dels en vidensdeling i forhold til specialviden om vold jf. bilag 11 Viden om vold og dels en gennemgang af voldsproblematikker i familien og hos pigen – har der været vold i familien, mod hvem, hvor meget og hvornår, og endvidere hvordan og i hvilke situationer bruger pigen vold?

Hvad bekymrer?

Efter de to første dele, som har været præsentationer med input, forsættes der med den del af Signs of Safety, som omhandler ”Hvad er vi bekymret for?”. I denne del er det de professionelle, der byder ind med deres bekymringer af enhver art. Dette var med til at give en lang liste, men mest af alt en fælleshed og en fælles forståelse omkring de forhold, der bekymrer de forskellige professionelle omkring pigen. Bekymringerne kan også have forskellig art alt efter om den professionelle er kontaktperson, sagsbehandler eller skolelærer.

Hvad fungerer?

Herefter blev der fokuseret på det, der fungerer godt i sagen, og på de ressourcer, som pigen og familien har. Herunder byder alle også ind, og det er igen af værdi at være forskellige professionelle sammen, da det giver en indsigt i ressourcer hos pigen, som de enkelte professionelle måske ikke kan se i den position, som han/hun selv har.

Hvad behøver ske?

Efter gennemgangen af facts i sagen om familien og pigen, et samlet overblik over tidligere foranstaltninger og en præsentation af voldens betydning og endvidere en faglig diskussion og fremlæggelse af bekymringer og ressourcer, bevæger processen sig til det konkrete handlingsorienterede plan *Hvad behøver at ske?* Her er underspørgsmålene: Hvad er forvaltningens opgave? Hvad skal der til, for at man ikke længere behøver at være bekymret?

Inden de professionelle byder ind med deres vurderinger, præsenteres tidligere vurderinger fra anbringelsessteder, psykologundersøgelser, udredninger etc. På den måde inddrages og gøres der brug af de vurderinger, der allerede er blevet foretaget af forskellige professionelle, der har været i kontakt med pigen.

Grundlaget for en fælles beslutning forbedres væsentligt på baggrund af det ovenstående forløb, når der skal iværksættes en indsats overfor en pige i en konkret sag. Der er blevet skabt et overblik og en fælles viden og sagshistorie igennem præsentationer og fælles input og dialog.

Vurderinger af erfaringer

Det vurderes, at den ovenstående metode er anvendelig og givende. Det vurderes som vigtigt, at de eksterne tovholdere skal have faglig kompetence i forhold til både det pædagogiske felt og i forhold til processen. Der skal i processen være fokus på den faglige sparring, som både foregår mellem de professionelle indbyrdes og mellem de professionelle og de eksterne konsulenter.

Der blev i begge sager givet positive tilbagemeldinger, men særligt i sagen, hvor alle de professionelle var samlet, blev der udtrykt, at modellen havde været god og havde givet et godt indblik og overblik som gav et fælles vidensgrundlag. Det var godt at samle alle om pigen og få del i hinandens kendskab og viden og dermed få et udvidet grundlag at tage beslutninger på. En af tilbagemeldingerne gik også på værdien i at få præsenteret fakta af eksterne tovholdere, hvilket gav et overblik og tydeliggjorde, at man nogle gange kan rykke grænsen for normalitet, når man har meget med udsatte unge at gøre. Når det blev præsenteret sort på hvidt, gav det et andet billede af sagshistorien og omfanget af problematikkerne.

Efter mødet har sagsbehandleren fået det gennemarbejdede og det udvidede arbejdsblad tilsendt med faktisk overblik og input fra alle de professionelle, idet alt fra mødet bliver skrevet ned. Dette vurderes som anvendeligt i den efterfølgende stillingstagen til indsatsen omkring pigen, som konkret ligger hos sagsbehandleren, der har beslutningskompetencen.

Det vurderes, at et sådant møde med faglig sparring kræver en ekstern, neutral mødeleder, der kan tilrettelægge den faglige sparring og styre processen på baggrund af den grundige sagsgennemgang, som pågældende har foretaget. Det er vigtigt ikke at være en del af sagen for at kunne holde processen og stille de nysgerrige spørgsmål som udefrakommende neutral person. Men det er samtidig vigtigt, at personen er inde i sagshistorien for at kunne bidrage til det faktuelle overblik. Der kan bygges videre på erfaringer fra dette projekt, og et næste skridt kunne måske være at træne nogle få sagsbehandlere i at kunne gøre det i andres sager.

Det kræver viden om Signs of Safety, hvilket mange på socialcentre allerede har, men derudover kræves særlig viden om vold og viden om coaching, for at man kan bringe deltagerne til selv at nå frem til konklusioner og beslutninger.

Bilag

Bilag 1: Den Sociale Døgnvagt, Pigegruppen i Saxogade og Københavnerteamet

(alle en del af socialforvaltningen i København, MR Børn)

Den Sociale Døgnvagt

Den Sociale Døgnvagt er et akut rådgivningstilbud i Københavns kommune, hvor borgere kan henvende sig døgnet rundt, hvis de har akut behov hjælp. Den Sociale Døgnvagt rådgiver borgere omkring personlige, sociale og familiemæssige problemer samt vejleder om og henviser borgere til Københavns kommunes tilbud og institutioner. Den Sociale Døgnvagt har tavshedspligt, og det er muligt at henvende sig anonymt. Den Sociale Døgnvagt varetager også kommunens forpligtelse til at overvære afhøringer hos politiet af unge under 18 år.

Den Sociale Døgnvagt indgår endvidere i særlige projekter som projekt "Unge i Dommervagten" og projekt "Pigeproblematikken".

Pigegruppen i Saxogade

Pigegruppen i Saxogade er et tilbud for udsatte og sårbare piger i alderen 13 – 18 år, som har problemer såsom manglende voksenkontakt, ringe tilknytning til uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet, psykiske problemer, opvækst i familier præget af vold, misbrug, kriminalitet, etc.

Pigegruppen er et frivilligt tilbud, der tilbyder pigerne stabil voksenkontakt, samvær med andre ligesindede unge piger samt både individuelle og gruppeorienterede aktiviteter.

Københavnerteamet

Københavnerteamet er en indsats, der henvender sig til unge kriminelle, kriminalitetstruede og unge, der på anden måde har behov for støtte. Københavnerteamet udfører opsøgende arbejde, iværksætter individuelt og gruppeorienteret behandling og rådgivning samt afholder arrangementer.

Københavnerteamet indgår endvidere i særlige projekter som projekt Hard Work og projekt "Unge i Dommervagten", samt etablering af den nye døgninstitution for kriminelle og uroskabende unge under 15 år. Københavnerteamet har sit eget pigeprojekt, der via tilknyttede kontaktpersoner arbejder med piger, der begår vold.

Bilag 2: Erfaringsseminaret

Seminarets deltagere

Erfaringsseminaret blev afholdt som internat d. 12.-13. marts 2007. Der deltog 18 fra det professionelle netværk omkring pigerne i seminaret.

Medarbejderne kom fra Den Sociale Døgnvagt, opholdsstedet Etnika, Københavnerteamet, Hard Work, Hyblerne Nørrebro, Parmalica, Pigegruppen i Saxogade, Socialcenter Amager, Socialcenter Valby, Socialcenter Nørrebro, Socialcenter Østerbro, det socialpædagogiske dagtilbud Sputnik og den sikrede afdeling Villaen (Sølager). Desværre havde ingen fra Københavns Politi mulighed for at være til stede.

Formål og program

Formålet med seminaret var:

- overordnet at bidrage til en opkvalificering af den generelle indsats overfor voldelige piger i København
- at SPUK/Vilde Læreprocesser præsenterer nogle af de refleksioner, som analyse materialet efter første interviewrunde har givet, med sigte på indkredsning af væsentlige problemstillinger i indsatsen over for piger, der begår vold.
- at erfaringsudveksle på tværs af bydele og faggrænser
- at sætte processer i gang, som kan starte nye refleksioner og diskussioner.

Programmet for seminaret indeholdt - udover en gensidig præsentationsrunde – et generelt oplæg om piger, der begår vold, baseret især på norske erfaringer (Bengtson m.fl. (2004)²³, samt to specifikke oplæg som tilbagemelding fra 1. interviewrunde om hhv. baggrundsproblematikker og indsatsproblematikker (som ovenfor beskrevet) med dertil knyttet gruppearbejde.

Seminarets forløb

Oplægget om piger, der begår vold, indeholdt 4 dele:

1. Hvor stort er problemet?
2. Vold som udtryk? Dvs. hvordan forklarer pigerne selv deres voldelige handlinger?
3. Hvordan kan vi forstå volden?
4. Pointer i hjælp til pigerne.

Under oplægget var der indlagt en kort gruppedrøftelse af de fremlagte problematikker.

Oplægget havde til **formål** at komme med input til afklaring af problemfeltet - piger, der begår vold - med sigte på at bidrage til at skabe et fælles fagligt fundament for det fælles projektarbejde med at komme med anbefalinger til forbedring af indsatsen. Endelig skulle oplægget bidrage med dybere viden og begreber om voldsproblemer.

²³ Erfaringer fra arbejdet i centret "Alternativ til vold", Oslo fremlagt i bogen "Ungdom bak volden", som der henvises til.

Ud fra **det specifikke oplæg om pigeproblematikker**/baggrundsproblemstillinger valgte deltagerne selv (ved pointgivning) de emner, der var mest vedkommende for dem at diskutere. De tre udvalgte temaer blev: Misbrug, kulturelle problemstillinger og selvskadende handlinger (cutting). Indtrykket er, at emnerne blev valgt ud fra ønsker om mere viden og bedre handlemuligheder i forhold til disse problemstillinger. Gruppedrøftelsen foregik i sammensatte grupper på tværs af faggrupper og bydele. Alle fire grupper diskuterede alle tre temaer. Fælles fremlæggelse og opsamling i plenum på overheads.

På baggrund af **det specifikke oplæg om indsatsproblematikker** var der gruppearbejde i tre grupper, som hver skulle diskutere forskellige problemstillinger. Grupperne var igen sammensat tværfagligt og på tværs af bydelene dog med en vis hensyntagen til, i hvilket felt den enkelte medarbejder havde sit væsentligste erfaringsgrundlag og opgaver. En gruppe diskuterede problemstillinger, der knytter sig til kontakt- og kendskabs-fasen, en anden gruppe diskuterede problemstillinger, der knytter sig til udredning og faglig vurdering og den tredje diskuterede problemstillinger, der knytter sig til indsatsområdet. Alle tre grupper skulle samtidig diskutere problemstillinger ang. det tværfaglige samarbejde i den fase, som de beskæftigede sig med. Afslutning med fremlæggelse og fælles drøftelse i plenum på overheads.

Seminaret blev afsluttet med en mundtlig evalueringsrunde samt en skriftlig evaluering. Begge evalueringer gav gode tilbagemeldinger, samt fremadrettede forslag og input.

Bilag 3: Mødet om "Piger, der begår vold" i Københavner-netværket

Københavner-netværkets anbefalinger til kompetenceudvikling

Deltagerne på mødet i Københavner-netværket (23. april 2007) blev spurgt til deres ønsker og ideer til et fremtidigt kompetenceudviklingsforløb, hvor "piger der bruger vold" var omdrejningspunktet.

Følgende ønsker/ideer blev oplistet af mødedeltagerne:

Løsningsfokuserede, undersøgende og nysgerrige samtaleteknikker i forhold til samtaler med pigerne. Vi skal være bedre til at gå i dialog med pigerne, som selv skal være med til at definere problemer og løsninger – pigerne skal i højere grad ses som medspillere.

Støtte til at inddrage de piger, som er stoppet, eller er ved at stoppe med at begå vold – hvad har hjulpet dem, hvad har virket for dem? Eventuelt kan de, som er ude af volden eller på vej ud, fungere som rollemodeller for de yngre – piger er ofte bedre til at snakke med hinanden og lytter ofte også bedre, end drenge typisk gør, og det har en anden virkning, end når vi professionelle siger det samme. De kan eventuelt også være med til at formidle vigtige budskaber ud til en bredere kreds.

Dog var der på mødet en advarende røst om at inddrage pigerne på en etisk forsvarlig måde, hvis noget sådant forsøges.

Metoder til et mere løsningsfokuseret udredningsarbejde – f.eks. "Signs of Safety".

Metoder til at håndtere sin afsky overfor volden.

Metoder til at opkvalificere relationsarbejdet med denne gruppe piger.

Metoder til et forstærket familiesamarbejde – herunder takling af konflikter mellem pigerne og deres mødre.

Metoder til at kunne arbejde med flere familier/forældre samtidigt.

Metoder til afholdelse af netværksmøder.

Metoder til tidligere at inddrage andre professionelle, der møder pigerne (også fra andre forvaltninger).

Metoder til at arbejde mere kognitivt med pigerne, for at få dem til at reflektere mere over deres liv.

Undervisning i temaerne: Vold som udtryksform, misbrug, seksuel adfærd, cutting samt hvordan man undgår "at brænde ud", når man arbejder med en så "krævende" målgruppe.

Undervisning i behandlingsstrategier udviklet i Norge med udgangspunkt i målgruppen.

Målrettet coaching, supervision, konsulentbistand ift. de sværeste sager.

Fælles uddannelsesforløb for de kontaktpersoner, der arbejder med pigerne.

Samarbejdsprojekter omkring misbrug med f.eks. U-Turn.

Samarbejdsprojekter med døgninstitutioner (f.eks. Sønderbro), der arbejder med denne målgruppe.

Samarbejdsprojekter med udvalgte psykologer/psykiater, der har særlig interesse for denne målgruppe.

På mødet blev påpeget vigtigheden af at få formidlet noget om projektet og målgruppen bredere ud.

På mødet blev det endvidere nævnt, at det måske kan være brugbart at etablere et særligt netværk af medarbejdere, der alle arbejder med denne målgruppe. Det er dog vigtigt, at der er tale om et relativt lille, fleksibelt og praksisnært netværk, så der ikke etableres en "papirtiger".

I stedet for et bredere netværk kan det også overvejes at arbejde i mindre og fleksible fokusgrupper omkring en eller et lille antal piger. I begge tilfælde bør de bydækkende institutioner tænkes ind.

Indsamling af viden fra ind- og udland, som inspiration til metoder, projekter og eventuelle behandlingsmodeller.

Bilag 4: Interviewguide til andre indgangspersoner (kontaktpersoner, døgnpædagoger etc.)

Beskrivelsen af arbejdet med pigen

Kort vurdering af kendskab til X

1. Hvor længe har du kendt X?
 - Hvordan vil du beskrive din relation til hende?

2. Hvilken rolle har du i forhold til X?
 - Hvad består dit arbejde i?
 - Hvor mange timer om ugen?
 - Hvordan? (Altid åben mobil?)
 - Hvis du skulle sætte et ord på din relation til X: Storesøster, veninde, mor, onkel, lærer, mentor, sjælesørger, praktisk hjælper?

3. Hvordan vil du beskrive dit kendskab til X?
 - Kendskab til familie og øvrigt netværk?

Organisering af arbejdet med X – hvem gør hvad?

1. Hvordan praktiseres arbejdet omkring X?
 - Omhandler arbejdet kun hende, eller ses hun som en del af en gruppe?

2. Hvem er dine samarbejdspartnere?
 - Hvem planlægger møder og koordinerer afholdelsen af disse omkring X?

3. Hvilke problemer er du stødt på i dit arbejde med X i forhold til organisering af arbejdet?
 - Planlægning af møder med samarbejdspartnere?
 - Udveksling af informationer vedr. pigerne?

4. Hvem har kortlagt/beskrevet X's problematikker?

5. Hvad synes du, at der har fungeret godt?

6. Hvilke problemer er du stødt på i dit arbejde med X i forhold til organisering af arbejdet?
 - Planlægning af møder med samarbejdspartnere?
 - Udveksling af informationer vedr. pigerne?

Foranstaltninger

1. Hvilke foranstaltninger er der iværksat omkring X?
 - Skole?
 - Kontaktperson?
 - Pigegruppe?
 - Anbringelse?
 - Klub?
 - Andet?

2. Hvilke erfaringer har du gjort dig i forhold til de forskellige indsatser?
 - Positive – i forhold til hvilke foranstaltninger, hvordan og hvem var ansvarlig? Og hvorfor tror du, at hun profiterede af dette?
 - Negative - i forhold til hvilke foranstaltninger, hvordan og hvem var ansvarlig. Og hvorfor tror du, at hun ikke profiterede af dette?

Personlighedskarakteristika/adfærd

Fokuspunkter

- *Hvilke problematikker kendetegner de voldelige piger generelt – hvilket kendetegn er generelt for vilde unge, og hvilke kendetegn er særligt gældende for pigerne?*
- *Adfærdsændringer i pigeadfærden inden for de sidste fem år?*
- *Beskrivelse af pigernes evne til at indgå i sociale sammenhænge med andre børn og unge – hvor er de stærke, og hvor er de svage?*
- *Kriminalitet.*
- *Misbrug.*
- *Helbred, hygiejne, seksualitet, behovskontrol, empati, selverkendelse, værdinormer etc.*

Beskrivelse af X's personlighedskarakteristika

1. Hvordan vil du beskrive X?
 - Intelligens?
 - Fysisk? Stor? Køn?
2. Hvad ved du om X's baggrund?
 - Familie/forældre
 - Tidligt følelsesmæssigskadet? Traumer?
 - Flygtninge? Sigøjner?
 - Andet?
3. Har du indtryk af, at X har noget misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer? Hvilke og omfang?
4. Hvordan forholder X sig til sig selv?
 - Er hendes helbred godt eller præget af en hård livsstil?
 - Hygiejne? Går hun op i sit udseende?
 - Kønsidentitet?
 - Hvordan vil du beskrive hendes seksuelle adfærd? Grænseoverskridende? Lader sig udnytte? Bruger den til at opnå materielle goder?
 - Hvordan vil du beskrive X's evne til empati?
5. Kan X udsætte behov? Behovskontrol?
 - Hvis ikke – hvordan reagerer hun, hvis hendes behov ikke kan tilfredsstilles?
6. Hvordan indgår X i sociale sammenhænge med andre børn el. unge?
 - Hvilke sammenhænge er hun stærk i, og hvor er hun svag?
 - Bidrager hun til et fællesskab? Er hun samleren, lederen eller medløberen?

7. Hvordan forholder X sig til sine problemer?
 - Selverkendelse i forhold til problemer vedr. kriminalitet, vold, skoleproblemer etc.?
8. X's forhold til vold og kriminalitet.
 - Hvornår bruger hun volden? Og hvorfor?
 - Hvordan vil du beskrive hendes hensigter med hendes kriminalitet? Omfang? Grunde dertil: Erhvervelse af materielle goder? Spænding? Oprør? Vrede?

Beskrivelse af piger, der begår vold – generelt

1. Hvordan oplever du generelt problemernes omfang vedr. piger, der begår vold?
 - Fylder problematikken meget i arbejdet eller lidt?
 - Oplever du, at der i de sidste fem år, er kommet flere eller færre piger med voldelig adfærd?
2. Hvilke problematikker kendetegner generelt de voldelige piger?
 - Er disse anderledes fra de voldelige drenges problematikker? Og ja hvis – hvordan?
 - Oplever du ændringer i pigeadfærden indenfor de sidste fem år? Og ja hvis – hvilke?
3. Hvorfor tror du, at nogen piger har en voldelig og udadreagerende adfærd?
 - Det har altid været sådan?
 - Ændringer i samfundsstrukturen?
 - Problematikker knyttet til den enkelte unge og social baggrund?
 - Andet?

Familie og netværk

Fokuspunkter

- *Primær og sekundært netværk.*
- *Pigernes forhold til familie.*
- *Redegørelse for andet betydningsfuldt netværk – evt. en betydningsfuld voksen i den unges livsforløb.*
- *Hvordan fungerer familien, og hvem er nøglepersonerne?*

Netværk

Tegne et netværksskema

1. Hvilke personer vurderer du, der indgår i X's netværk? Personer, der er tæt på hende?
2. Er der eventuel en særlig betydningsfuld voksen i hendes netværk?
 - en pædagog, lærer, nabo, moster etc.?

Familie relationer

1. Hvilke personer består den primære familie af?
2. Hvem er nøglepersonerne i familien?
3. Hvordan er X's rolle i familien?
4. X's forhold til forældrene?
5. Hvordan fungerer familien som helhed?
6. Er der ressourcer i familien, som kan støtte X?
7. Hvordan er dit forhold til familien?

Skole (arbejde)

Fokuspunkter:

- *Særlige tilbud/indsatser til målgruppen*
- *Forhold til lærere og pædagoger.*
- *Motivation.*
- *Funktionsniveau – hvad kan de?*
- *Skoleerfaringer.*
- *Arbejdserfaringer.*

Skolen

1. Hvilken skole går X i (el. andet skoletilbud)?
 - Møder hun op?
 - Hvordan fungerer hun socialt i skolen?
 - Hvordan fungerer hun fagligt?
2. Hvordan er hendes forhold til lærerne?
 - Har hun konflikter med lærerne?

Arbejde

1. Har X noget fritidsarbejde?
 - Hvilke?
 - Hvordan passer hun sit job?

Fritid

Fokuspunkter:

- *Særlige tilbud/indsatser til målgruppen*
- *Pædagogiske fritidstilbud*
- *Sport eller andet*
- *Interesser, evner og ressourcer.*

1. Deltager X i nogen tilbud for piger med problemer som hendes?
 - Pigegruppen eller andet?
2. Kommer hun i en ungdomsklub eller andet?
3. Dyrker hun sport, spiller musik, maler eller har andre fritidsinteresser?
4. Har hun nogen kreative evner eller evner af en anden karakter, som kunne beskrives som en ressource hos X?

Kammeratskabsgrupper

Fokuspunkter:

- *Venner.*
- *Gruppernes adfærd – bander?*
- *Hvordan indgår pigerne i grupperne – hierarki?*
- *Gruppernes betydning for pigernes dannelsesproces og identitets arbejde.*
- *Gruppernes identitet og liv.*
- *Lighed og forskelle til drengegrupperne?*

Venner:

1. Hvilket kendskab har du til X's venner?
 - Hvordan vil du beskrive hendes venner?
 - Beskrivelse af hendes relation til hendes venner?
 - Hvad foretager hun sig sammen med sine venner?
2. Er hun tæt knyttet til sine venner?

Gruppeadfærd:

1. Danner hendes venner en gruppe?
 - Hvis – vil du så beskrive den som en bande? Og hvorfor/hvorfor ikke?
2. Er der et hierarki i den gruppe af piger, som hun er tilknyttet?
 - På hvilken måde udmønter denne sig?
 - Hvor er X's placering i hierarkiet?
3. Har gruppen særlige normer som den enkelte skal leve op til for at deltage i gruppens fællesskab?
 - Hvis – hvilket?
 - Hvordan udmønter de sig?
4. Hvilke ressourcer er der i gruppen? Og hvilke problemer er der i gruppen?

I forhold til drengegrupper:

1. Er gruppen af piger tilknyttet en drengegruppe?
 - Hvis – på hvilken måde?
2. Er den enkelte pige tilknyttet en drengegruppe?
 - Hvis – på hvilken måde?
 - Hvorfor tror du, X vælger at knytte sig til denne gruppe?
 - Hvilket forhold har hun til drengene?
 - Hvordan ser drengene på hende?
3. Hvilke ligheder har drengegrupperne med pige-grupperne?
 - Adfærd?
 - Hierarki?
 - Samvær/fællesskab?
 - Ressourcer og problemer?

Kønsspecifikke problemstillinger

Fokuspunkter:

- *Opfattelse af eget køn – manglende forbillede etc.?*
1. Hvordan tror du X forholder sig til at være kvinde?
 - Positivt?
 - Negativt?
 - Oprørsk?
 - Afstandtagende?
 2. Hvilke traditionelle kvindelige værdier kendetegner hendes personlighed, og på hvilken måde karakteriserer det hendes adfærd, at hun er en kvinde?
 3. Hvilke mere traditionelle mandlige værdier kendetegner hendes personlighed, og hvordan udmønter disse værdier sig i hendes adfærd?
 4. Hvordan vil du beskrive hendes henholdsvis mor og far som forbillede/repræsentanter for kønsforståelse for X?

Etniske/kulturelle problemstillinger

Fokuspunkter:

- *Har kulturel baggrund nogen betydning for pigernes adfærd?*
1. Vurderer du at ligger et oprør i forhold til kulturel baggrund bag X's adfærd?
 - Hvorfor?
 - Hvor ser du sammenhængen mellem X's forhold til kulturel baggrund og hendes adfærd?
 - Oprør mod kvindeopfattelse?
 2. Har X udtrykt nogen frustration i forhold til splittelsen mellem en kultur, hun bærer med hjemmefra, og den kultur, hun møder i det danske samfund?
 3. I hvilket omfang tror du, at det handler om kultur, og i hvilket omfang handler det meget mere om social baggrund?

Behandlingsbehov

Fokuspunkter

- *Pigernes egne vurderinger for behandlingsbehov.*
 - *Diagnose/årsagsforklaringer?*
 - *Hvilke mål er der med den enkelte pige?*
1. Hvilke behandlingsbehov vurderer du, at X har?
 - Tror du også, at X vurderer dette?
 2. Har X nogen diagnose eller særlige problematikker (årsagsforklaringer), som der skal tages hensyn til i forhold til hendes videre behandling?

3. Hvilke mål er der opstillet for hendes behandling på nuværende tidspunkt, el. hvilke fremtidige mål og delmål skulle der opstilles for X i en evt. kommende behandling?
 - Delmål, arbejds punkter og metode?
 - Hvilke punkter er de mest aktuelle arbejds punkter?
 - Hvordan? (hun skal styres hårdt, hun har brug for meget tæt voksenkontakt.)

Pædagogik

Fokus punkter:

- *Særlige tilbud/indsatser til målgruppen*
 - *Hvilken type pædagogisk indsat gavner pigerne mest – gruppe el. individuelt, særskilt el. integreret etc.*
1. Hvilke typer af pædagogiske indsatser vurderer du som værende mest effektive og gavnlige for piger med problemer som X?
 - Er det bedst for pigerne at deltage i projekter med andre piger med samme problematikker?
 - Er det bedst for pigerne at komme væk fra miljøet og måske få enkeltpersons støtte?
 2. Kunne du beskrive et konkret projekt, som du har haft gode erfaringer med i forhold til målgruppen og for X?
 - Hvad kendetegnede dette projekt?
 - Hvorfor var det særlig godt?

Afsluttende bud

1. Tre bedste bud på, hvad der ville godt at sætte værk i forhold til X.
 - Hvad er lykket i fortiden og hvor skal hun gerne hen i fremtiden?
2. Tre bud på noget man skal undgå at iværksætte i fremtiden.

Andet

1. Er der nogen temaer, som vi ikke har berørt, som du gerne vil tale om?
2. Andet?

Bilag 5: Særlige spørgsmål til sagsbehandleren

Sagsbehandling

Fokuspunkter

- *Organisering af sagsarbejdet for målgruppen – møder, struktur, samarbejdsflader, koordinering, hvem gør hvad? etc.*
- *Hvem kortlægger pigernes problematikker – psykologer, sagsbehandler, udtalelser fra pædagoger, lærer og kontaktpersoner?
Hvilke foranstaltninger sættes i værk overfor piger, og hvilken adfærd udløser hvilke foranstaltninger?*

Kort vurdering af kendskab til X

1. Hvor længe har du været X's sagsbehandler?
 - Hvis kort tid, hvem havde hun før dig?
2. Hvordan vil du beskrive dit kendskab til X?
 - Kendskab til familie og øvrigt netværk?

Organisering af arbejdet med X – hvem gør hvad?

1. Hvordan praktiseres arbejdet omkring X?
 - Omhandler arbejdet kun hende, eller ses hun som en del af en gruppe?
2. Hvem er dine samarbejdspartnere?
 - Hvem planlægger møder og koordinerer afholdelsen af disse omkring X?
 - Er der en særlig struktur på, hvordan man arbejder med piger med disse problematikker, eller er det op til den enkelte sagsbehandler at finde en figur?
3. Hvem har kortlagt/beskrevet X's problematikker?
 - Er du som sagsbehandler ansvarlig for dette?
 - Har der været en psykologisk udredning?
 - I hvilke omfang har skolen/lærerne bidraget?
 - Nogle pædagoger eller evt. kontaktperson, som har været ind over?
4. Hvordan er du ansvarlig for at samle op på disse udtalelser, beskrivelser eller tilbagemeldinger, og på hvilken måde organiserer du det?
 - Hvor tæt er dit samarbejde til de andre implicerede omkring pigen?
 - Findes der nogle fora, hvor der udveksles erfaringer på tværs af faggrupperne?
5. Hvad synes du, at der har fungeret godt?
6. Hvilke problemer er du stødt på i dit arbejde med X i forhold til organisering af arbejdet?
 - (Planlægning af møder med samarbejdspartner?)
 - (Udveksling af informationer vedr. pigerne?)

Bilag 6: Særlige spørgsmål til politiet

Kort vurdering af kendskab til X

1. Hvor længe har du kendt X?
 - Hvordan vil du beskrive dit kendskab til hende?
 - Hvorfor har du indstillet hende til dette projekt?

2. Hvilken rolle har du i forhold til X?
 - Hvad består dit arbejde i?
 - I hvilke situationer har du mødt hende?
 - Hvor ofte?

3. Kendskab til familie og øvrigt netværk?

Organisering af arbejdet med X – hvem gør hvad?

1. Hvordan praktiseres arbejdet omkring X?
 - Omhandler arbejdet kun hende, eller ses hun som en del af en gruppe?

2. Hvem er dine samarbejdspartnere?
 - Hvem planlægger møder og koordinerer afholdelsen af disse omkring X?

3. Hvilke problemer er du stødt på i dit arbejde med X i forhold til organisering af arbejdet?
 - Planlægning af møder med samarbejdspartner?
 - Udveksling af informationer vedr. pigerne?
 - Særlige problemer mellem samarbejdet mellem politi og andre myndigheder og skoler, pædagogiske instanser etc.?

4. Hvem har kortlagt/beskrevet X's problematikker?
 - Hvem har taget stilling til, at X skulle med i dette projekt el. have dig som kontaktperson?

5. Hvad synes du, der har fungeret godt?

6. Hvilke problemer er du stødt på i dit arbejde med X i forhold til organisering af arbejdet?
 - (Planlægning af møder med samarbejdspartner?)
 - (Udveksling af informationer vedr. pigerne?)

Bilag 7: Interviewguide til telefoninterview

Status

1. Hvordan er x situation pt.(overordnet)?

Sagsbehandling

Organisering af arbejdet med X – hvem gør hvad nu – noget ændret?

1. Hvordan praktiseres arbejdet omkring X lige nu?
 - Hvem er dine samarbejdspartnere?
 - Hvem planlægger møder og koordinerer afholdelsen af disse omkring X?
 - Hvordan vurderer du dit samarbejde med de andre implicerede omkring pigen? Tillidsfuldt, tæt, velfungerende, uenigheder, forskellige syn?
 - Findes der nogle fora, hvor der udveksles erfaringer på tværs af faggrupperne?
 - Er der sket nogen ændringer? Har der været justeringer af handleplanen? Har det resulteret i nye udviklingspunkter (for anbragte)?
2. Hvem har kortlagt/beskrevet X's problematikker?
 - Har der været en udredning eller andet siden sidst?
 - I hvilke omfang har skolen/lærerne bidraget?
 - Nogle pædagoger eller evt. kontaktperson, som har været ind over?
3. Hvad synes du, der har fungeret godt?
4. Hvilke problemer er du stødt på i dit arbejde med X i forhold til organisering af arbejdet?
 - Planlægning af møder med samarbejdspartner?
 - Udveksling af informationer vedr. pigerne?

Foranstaltninger

1. Hvilke foranstaltninger er der iværksat omkring X lige nu? Ændringer? Hvilke og hvorfor?
 - Skole?
 - Kontaktperson?
 - Pigegruppe?
 - Anbringelse?
 - Klub?
 - Andet? Behandling, familieuddannelse, misbrug.
2. Hvilke erfaringer har du gjort dig i forhold til de forskellige indsatser?
 - Positive – i forhold til hvilke foranstaltninger, hvordan og hvem var ansvarlig? Og hvorfor tror du, at hun profiterede af dette?
 - Negative - i forhold til hvilke foranstaltninger, hvordan og hvem var ansvarlig. Og hvorfor tror du, at hun ikke profiterede af dette?

Personlighedskarakteristika/adfærd

Beskrivelse af X's personlighedskarakteristika

1. Hvordan vil du beskrive X lige nu?
2. Har du indtryk af, at X har noget misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer nu?
Hvilke og omfang?

Ændringer i karakteristika

1. Hvordan forholder X sig til sig selv?
 - Er hendes helbred godt eller præget af en hård livsstil?
 - Hygiejne? Går hun op i sit udseende?
 - Kønsidentitet?
 - Hvordan vil du beskrive hendes seksuelle adfærd? Grænseoverskridende? Lader sig udnytte? Bruger den til at opnå materielle goder?
 - Hvordan vil du beskrive X's evne til empati?
2. Kan X udsætte behov? Behovskontrol?
 - Hvis ikke – hvordan reagerer hun, hvis hendes behov ikke kan tilfredsstilles?
3. Hvordan indgår X i sociale sammenhænge med andre børn el. unge?
 - Hvilke sammenhænge er hun stærk i, og hvor er hun svag?
 - Bidrager hun til et fællesskab? Er hun samleren, lederen eller medløberen?
4. Hvordan forholder X sig til sine problemer?
 - Selverkendelse i forhold til problemer vedr. kriminalitet, vold, skoleproblemer etc.?
5. X's forhold til vold og kriminalitet.
 - Bruger hun stadig vold? Hvornår? Og hvorfor?
 - Hvordan vil du beskrive hendes hensigter med hendes kriminalitet? Omfang? Grunde dertil: Erhvervelse af materielle goder? Spænding? Oprør? Vrede?
 - Har der været begået ny kriminalitet, afsagt dom eller andet?

Familie og netværk

Netværk

1. Hvilke personer vurderer du, der indgår i X's netværk lige nu? Personer der er tæt på hende.
3. Er der noget, der har ændret sig – nye venner, andre voksne, ændringer i familien?
4. Er der eventuel en særlig betydningsfuld voksen i hendes netværk?
 - en pædagog, lærer, nabo, moster etc.?

Familie relationer

1. Hvilke personer består den primære familie af?
2. Hvem er nøglepersonerne i familien nu?
3. Hvordan er X's rolle i familien nu?
4. X's forhold til forældrene nu?
5. Hvordan fungerer familien som helhed pt.?
6. Er der ressourcer i familien, som kan støtte X?

Skole og arbejde

Skolen

1. Hvilken skole går X i (el. andet skoletilbud)?
 - Møder hun op?
 - Hvordan fungerer hun socialt i skolen?
 - Hvordan fungerer hun fagligt?
2. Hvordan er hendes forhold til lærerne?
 - Har hun konflikter med lærerne?
3. Forhold til kammerater i skolen?

Arbejde

1. Har X noget fritidsarbejde? Eller evt. arbejdspraktik?
 - Hvilke?
 - Hvordan passer hun sit job?
 - Positive erfaringer?

Fritid

1. Deltager X i nogen tilbud for piger med problemer som hendes?
 - Pigegruppen eller andet?
2. Kommer hun i en ungdomsklub eller andet?
3. Dyrker hun sport, spiller musik, maler eller har andre fritidsinteresser?
4. Har hun nogen kreative evner eller evner af en anden karakter, som kunne beskrives som en ressource hos X?

Kammeratskabsgrupper

Venner:

1. Hvilket kendskab har du til X's venner? Har hun fået nye siden sidst?
 - Hvordan vil du beskrive hendes venner?
 - Beskrivelse af hendes relation til sine venner?
 - Hvad foretager hun sig sammen med sine venner?
 - Har forholdet til "gamle" venner ændret sig?
2. Er hun tæt knyttet til sine venner?

Ændret gruppeadfærd?

1. Danner hendes venner en gruppe?
 - Hvis – vil du så beskrive den som en bande? Og hvorfor/hvorfor ikke?
2. Er der et hierarki i den gruppe af piger, som hun er tilknyttet?
 - På hvilken måde udmønter denne sig?
 - Hvor er X's placering i hierarkiet?
3. Har gruppen særlige normer, som den enkelte skal leve op til for at deltage i gruppens fællesskab?

- Hvis – hvilket?
 - Hvordan udmønter de sig?
4. Hvilke ressourcer er der i gruppen? Og hvilke problemer er der i gruppen?
 5. Hvad er de sammen om i gruppen?

I forhold til drengegrupper – har det ændret sig?

1. Er gruppen af piger tilknyttet en drengegruppe?
 - Hvis – på hvilken måde?
2. Er den enkelte pige tilknyttet en drengegruppe?
 - Hvis – på hvilken måde?
 - Hvorfor tror du, X vælger at knytte sig til denne gruppe?
 - Hvilket forhold har hun til drengene?
 - Hvordan ser drengene på hende?
3. Hvilke ligheder har drengegrupperne med pige grupperne?
 - Adfærd?
 - Hierarki?
 - Samvær/fællesskab?
 - Ressourcer og problemer?

Køns specifikke problemstillinger

1. Har hun ændret synet på sig selv som kvinde? Blevet mere feminin eller er rå og maskulin – på hvilken måde og hvorfor?

Etniske/kulturelle problemstillinger

1. Oplever du nogen problematikker pt., som relaterer sig til hendes kulturelle baggrund?

Behandlingsbehov

1. Hvilke behandlingsbehov vurderer du, at X har? Og får hun den hjælp, hun har brug for igennem de iværksatte foranstaltninger? Effekt? Har det positiv udvikling?
 - Tror du også, at X vurderer dette?
2. Hvilke mål er der opstillet for hendes behandling på nuværende tidspunkt, el. hvilke fremtidige mål og delmål skulle der opstilles for X i en evt. kommende behandling?

Andet

1. Er der nogen temaer, som vi ikke har berørt, som du gerne vil tale om?
2. Andet?

Kompetenceudvikling

1. Hvis der skulle etableres kompetenceudvikling for den gruppe, der arbejder med piger, der begår vold, hvordan synes du så det skulle se ud?
2. Ville du prioritere at deltage i eventuel kompetenceudvikling?

Bilag 8: Interviewguide til pigerne – 1. interviewrunde

Beskrivelse af sig selv

1. Hvordan vil du beskrive dig selv? Hvis du skulle gøre sætningerne færdige.
 - En pige på x år, som er træt af..... (skolen, mine forældre, pædagoger, politiet etc.)
 - En pige, som synes, det er fedt at.....(bestemme selv, synge, male etc.)
2. Hvad er du rigtig god til?
 - Hvad kunne du godt tænke dig at blive god til?
3. Hvis du kunne ændre et eller andet ved dit liv lige nu, hvad skulle det så være?
4. Hvad kunne du godt tænke dig, når du bliver voksen? Arbejde? Rejse?

Familie

Netværk

Tegne et netværkskort

1. Hvilke personer er du knyttet til, som du ikke er i nær familie med? Er der eventuel en særlig betydningsfuld voksen i dit netværk?
 - en pædagog, lærer, nabo, moster, kontaktperson etc.?
2. Er der en person, som du ikke længere har kontakt til, som du gerne igen ville have kontakt med, som er betydningsfuld for dig?

Familie relationer

1. Hvilke personer består din familie af?
2. Hvem er de vigtigste for dig i familien? Hvorfor dem?
3. Hvordan er din rolle i familien? Er du glad for at være sammen med din familie, el. er du træt af dem? Hvorfor?
4. Hvordan fungerer familien som helhed?
5. Hvordan er dit forhold til dine forældre? Hvilke ting synes du, der er svære i forhold til dem?
6. Tror du, man kunne gøre noget for at forbedre dit forhold til din familie eller familien som helhed?
7. Hvordan vil du beskrive dit forhold til din mor?
 - På hvilke punkter har du det godt med hende? Hvorfor? Noget du særligt godt kan lide ved hende?
 - På hvilke punkter har du det dårligt med hende? Skændes I? Hvorfor?
8. Hvordan vil du beskrive dit forhold til din far? Noget du særligt godt kan lide ved ham?
 - På hvilke punkter har du det godt med ham? Hvorfor?
 - På hvilke punkter har du det dårligt med ham? Skændes I? Hvorfor?
9. Forhold til andre vigtige personer i familien, som du har et særligt godt eller skidt forhold til?

- (Fætter, søskende, kusine, moster eller andre?)

Skole og arbejde

Skolen

1. Hvilken skole går du i (el. andet skoletilbud)?
 - Møder du op? Hvorfor/hvorfor ikke?
 - Hvad synes du om dine klassekammerater på skolen?
 - Hvordan synes du generelt, det er at gå i skole? Nogle fag du er særligt glade for, eller noget du synes er særligt svært?
2. Hvordan er dit forhold til lærerne?
 - Hvorfor godt? Hvorfor skidt?

Arbejde

1. Har X noget fritid arbejde?
 - Hvilke? Hvor langt tid?
 - Er du glad for det?

Fritid

1. Kommer du i nogen tilbud for piger med nogle af de samme problemer som dig?
 - Pigegruppen eller andet?
 - Hvor?
 - Hvad synes du om det? Hvorfor?
2. Kommer du i en anden ungdomsklub eller andet?
3. Dyrker du sport, spiller musik, maler eller har andre fritidsinteresser?

Venner

Venner:

1. Hvem er dine bedste venner/veninder?
2. Hvordan vil du beskrive en god ven/veninde?
3. Hvad gør dig virkelig vred på en ven/veninde?
4. Hvad foretager du sig sammen med dine venner?
5. Er du tæt knyttet til dine venner?

Gruppeadfærd:

1. Danner dine venner en gruppe?
 - Hvor mange er i gruppen?
 - Kommer og går der tit nogen fra gruppen? Hvorfor?
 - Er det kun piger, eller er I også sammen med drengene?
2. Er der en, der bestemmer i gruppe? Hvem? Hvorfor?
3. Har gruppen særlige normer, som den enkelte skal leve op til for at deltage i gruppens fællesskab?
 - Hvis – hvilke?

I forhold til drengegrupper:

1. Er gruppen af piger tilknyttet en drengegruppe?
 - Hvis – på hvilken måde?
2. Er den enkelte pige tilknyttet en drengegruppe?
 - Hvis – på hvilken måde?
3. Hvorfor går du sammen med netop denne gruppe? Hvilket forhold har du til drengene?
4. Hvordan er dit forhold til drengene?
 - Har du været kærester med nogen af dem?

Dreng – pige

1. Der er mange mennesker, som har svært ved at forholde sig til, at piger er kriminelle og voldelige. Det er ligesom sværere for dem, end at drenge er kriminelle og voldelige. Hvad siger du til det? Kan du forstå det? Hvorfor tror du, at det er nemmere for mange at forholde sig til drenge som kriminelle?
 - (Tror piger skal være så søde??)
 - (Nogen gange ville det være nemmere at være en dreng?)
2. Kender du en kvinde, som du godt kunne tænke dig at ligne? En du ser op til?
 - Popstjerne, mor, en pædagog, en lærer, tv-vært etc.?
 - Hvorfor vil du gerne ligne hende? Hvad kan hun, som du gerne ville kunne?
3. Kender du en kvinde, som du absolut ikke vil ligne?
 - Popstjerne, mor, en pædagog, en lærer, tv-vært etc.?
 - Hvorfor vil du ikke ligne hende?
4. Tænker du nogen gange, at det ville være nemmere at være en dreng? Hvorfor?

Familierødder

3. Hvor kommer din familie fra? Hvordan og hvornår er I kommet til Danmark?
4. Tror du, at din familie adskiller sig fra en etnisk dansk familie, som bor i det samme område som Jer?
 - På hvilken måde adskiller den sig? På hvilken måde ligner den de andre familier i området?
5. Flere har udtalt sig om, at det kan være svært at komme fra et hjem med en type af kultur med dertil følgende traditioner og så være i et samfund med en helt anden kultur uden for sit hjem. Er det noget, du kan nikke genkendende til? På hvilken måde?
 - Kan du nævne en konkret situation, hvor du har oplevet dette?
6. Finde på spørgsmål i forhold til den konkrete pige?
 - (Du bor der og der, hvad synes du om det?)
 - (Hvilken betydning har det for dig?)

Dit forhold til:

Vold og kriminalitet

1. X's forhold til vold og kriminalitet.
 - Hvorfor tror du, at du begået flere kriminelle ting – din egen forklaring? (Grunde dertil: Erhvervelse af materielle goder? Spænding? Oprør? Vrede? Gruppepres? Sjov?)
 - Har du nogensinde brugt vold til at opnå noget/erhvervelse? Eller har nogen provokeret dig til at blive voldelige imod dem? Og hvorfor brugte du vold? Nævn et konkret eksempel.
 - Hvornår er det forkert at bruge vold, og hvornår er det helt okay?
2. Synes du, at det er et problem at begå noget kriminelt – hvorfor/hvorfor ikke?
 - Synes du, at den måde, du opfører dig på/din adfærd, er et problem? Hvorfor/hvorfor ikke?

Alkohol, hash og stoffer

1. Drikker du? Hvor meget og hvor ofte?
2. Har du røget hash? Hvor ofte?
3. Har du nogensinde prøvet andre euforiserende stoffer? Hvornår? Hvilke og omfang?
 - Synes du, at det er et problem, som du gerne vil have gjort noget ved? Eller kan du sagtens styre dig?
4. På hvilken måde påvirker det dig, når du er beruset eller har røget hash eller andet?
 - (Bliver du mere voldelig?)
 - (Gladere?)
5. Hvorfor tager du disse stoffer?
 - (God følelse? Fedt at komme lidt væk fra hverdagen?)

Sociale sammenhænge med andre

1. Hvad kan du bedst lide, at være sammen med andre i en gruppe eller alene? Hvorfor?
 - Når du er i en gruppe, bestemmer du så over de andre eller føler du, at de hele tiden ønsker at bestemme over dig? Hvordan har du det med det?
 - Hvad er det fedeste ved at være mange unge sammen?

Beskrivelse af voldelige piger generelt

4. Hvorfor tror du, at nogle piger begår kriminalitet og er voldelige overfor andre?
 - Kender du nogle andre piger, som har begået noget kriminelt? Hvorfor?
 - Kender du nogen, som har været voldelige? Hvorfor tror du, de gjorde det?
5. De piger, som du kender, der har været voldelige, hvorfor tror du, de har været voldelige?
 - Har deres forældre ikke kunnet styre dem? Har de måske været ligeglade?
 - Tror du, at de tænker på, at det er ulovligt at bruge vold mod andre?

Behov for hjælp

1. Synes du, at du har brug for nogen hjælp eller ekstra støtte?
2. Har du nogen ideer om, hvad der ville hjælpe dig til ikke længere at begå kriminalitet? (- Støttekontakt, komme væk, uddannelse etc.)
3. Ønsker du at stoppe din kriminelle adfærd? Hvorfor/hvorfor ikke?

Pædagogik

Foranstaltninger

1. Hvilke tilbud er der iværksat for dig lige nu?
 - Skole?
 - Kontaktperson?
 - Pigegruppen?
 - Anbringelse?
 - Andet?

2. Hvilke erfaringer har du gjort dig i forhold til de forskellige tilbud, du har deltaget i?
 - Hvad har været det bedste? Hvorfor? Var der nogen ting i dit liv, der blev anderledes i forbindelse med dette?
 - Hvad har det værste været? Noget du ikke har gidet, og som ikke har hjulpet dig på nogen måde? Hvorfor var det det værste?

3. Hvad tror du, man skal gøre for at hjælpe piger som dig til ikke længere at skulle leve på kant med loven? Har du nogle forslag til noget, der ville hjælpe?
 - Støtte kontaktperson, pigegruppe etc.
 - Skal man være sammen med andre piger med samme problemer, eller skal man tages helt væk fra miljøet?

4. Er der noget, du ville have ønsket, der blev gjort for dig for længe siden? Hvad? Og hvorfor tror du, at det ville hjælpe dig?

Andet

7. Er der nogen temaer, som vi ikke har berørt, som du gerne vil tale om?
8. Andet?

Bilag 9: Interviewguide til pigerne – 2. interviewrunde

Beskrivelse af sig selv – har den ændret sig siden sidst?

1. Hvordan vil du beskrive dig selv? Hvis du skulle gøre sætningerne færdige.
 - En pige på x år, som er træt af..... (skolen, mine forældre, pædagoger, politiet etc.)
 - En pige, som synes, det er fedt at.....(bestemme selv, synge, male etc.)
2. Hvad er du rigtig god til?
 - Hvad kunne du godt tænke dig at blive god til?
3. Hvis du kunne ændre et eller andet ved dit liv lige nu, hvad skulle det så være?
4. Hvad kunne du godt tænke dig, når du bliver helt voksen? Arbejde? Rejse?

Situationen siden sidst

Sidst, da jeg interviewede dig, da.....

1. Hvad er der sket siden da?
2. Er der noget, der har hjulpet dig særligt siden sidst? Hvad? Og hvorfor tror du, at det har hjulpet dig?
3. Er der noget, som har trukket i en negativ retning/været en barriere siden sidst? Noget du har været træt af, har været svært? Hvad?
4. Hvordan vil du beskrive din situation lige nu?

Pædagogik

Foranstaltninger

1. Hvilke tilbud er der iværksat for dig lige nu?
 - Skole?
 - Kontaktperson?
 - Pigegruppen?
 - Anbringelse?
 - Andet?
 - Hvordan fungerer det? Hvilken støtte har det givet dig og hvad har du manglet?
2. Er der noget du ville have ønsket der blev gjort for dig for længe siden? Hvad? Og hvorfor tror du, at det ville hjælpe dig?

Institutionsanbringelse

1. Hvor lang tid har du været her?
2. Hvordan har det været? Prøv at beskrive forløbet – godt og skidt?
3. Hvad er det bedste, som du får med herfra? Hvordan kan du bruge det, når du ikke længere er anbragt her?
4. Hvad skal du, når du skal herfra, og hvordan har du det med det?
5. Hvad tænker du om at lave rene pigeafdelinger? Hvordan skulle de se ud? Hvad er fordelene og ulemperne ved det?

Fremtid

1. Hvor vil du gerne være om et år?
2. Hvor tror du, at du er?
3. Hvad skal der til for, at du kan komme derhen, hvor du ønsker?
4. Om ... skal du ud herfra, bliver du 18 år etc., hvad tror du så, der vil ske?
5. Hvor tror du, og hvor ønsker du at være om fem år – og hvordan kommer du derhen?

Volden og kriminaliteten

Projektets formål er jo at blive klogere på, hvordan man kan hjælpe piger, der begår vold og kriminalitet. Og det er derfor også vigtigt at vide mere om, hvorfor nogle piger begår vold, og hvordan man kan hjælpe til, at de ikke forsætter med det. Jeg vil derfor spørge mere ind til dine vurderinger af, hvorfor nogle piger begår vold.

1. Prøv og fortæl om den første gang, hvor du begår noget voldeligt?
2. Hvorfor gjorde du det, og hvordan havde du det bagefter? (ikke hvordan du har det med det nu, men lige bagefter) Prøv at beskriv hvad du tænkte dengang? (inde i dig selv og med at lave selve voldshandlingen)
3. Hvorfor tror du, at du har brugt volden? I modsætning til andre – hvorfor er det blevet sådan for dig?
4. Hvad tænker du nu? Hvorfor tænker du anderledes om det?
5. Nogle eksperter taler om, at volden kan give et kick (lidt som stoffer), og hvis du så Station 2 for noget tid siden, så fortæller nogle piger også her om, at de har det godt bagefter? Kan du genkende det? Prøv at beskriv.
6. Hvis en anden pige nu sagde noget grimt om din kæreste eller mor eller andre – hvordan ville du så reagere? Hvem og hvad har lært dig at reagere anderledes?
7. Det beskrives af nogle, at der findes en liste over de piger, der begår den vildeste/groveste kriminalitet – kender du den? Hvem vurderer det etc.?
8. Der er jo ikke særlig mange piger, der får domme for vold set i forhold til drengene – er det fordi, pigerne ikke begår så meget, eller er det fordi, de er bedre til at slippe uden om politi, drengene dækker, det bliver ikke anmeldt?

Familie

Netværk

1. Hvilke personer er du knyttet til, som du ikke er i nær familie med? Er der eventuel en særlig betydningsfuld voksen i dit netværk?
 - en pædagog, lærer, nabo, moster, kontaktperson etc.?
2. Er der en person som du ikke længere har kontakt til, som du gerne igen ville have kontakt med, som er betydningsfuld for dig?
3. Hvad har ændret sig siden sidst?

Familie relationer

1. Hvilke personer har du på nuværende tidspunkt et nært forhold til i din familie?
2. Hvad fungerer godt? Er der noget særligt, der har hjulpet til, at det fungerer godt?
3. Hvad kunne du godt tænke dig anderledes? Hvordan kunne dette ændre sig?
4. Hvordan vil du beskrive dit forhold til din mor nu, hvad er ændret og hvorfor?
 - På hvilke punkter har du det godt med hende? Hvorfor? Noget du særligt godt kan lide ved hende?

- På hvilke punkter har du det dårligt med hende? Skændes I? Hvorfor?
5. Hvordan vil du beskrive dit forhold til din far nu, hvad er ændret og hvorfor? Noget du særligt godt kan lide ved ham?
- På hvilke punkter har du det godt med ham? Hvorfor?
 - På hvilke punkter har du det dårligt med ham? Skændes I? Hvorfor?
6. Forhold til andre vigtige personer i familien, som du har et særligt godt eller skidt forhold til?
- (Fætter, søskende, kusine, moster eller andre?)

Skole (arbejde)

Skolen

1. Hvilken skole går du i (el. andet skoletilbud) siden sidst?
 - Møder du op? Hvorfor/hvorfor ikke?
 - Hvad synes du om dine klassekammerater på skolen?
 - Hvordan synes du generelt det er at gå i skole? Nogle fag du er særligt glade for, eller noget du synes er særligt svært?
2. Hvordan er/var dit forhold til lærerne?
 - Hvorfor godt? Hvorfor skidt?

Arbejde

1. Har du noget fritidsjob/arbejde?
 - Hvilke? Hvor lang tid?
 - Er du glad for det?

Fritid

1. Kommer du i nogen tilbud for piger med nogle af de samme problemer som dig?
 - Pigegruppen eller andet?
 - Hvor?
 - Hvad synes du om det? Hvorfor?
2. Kommer de i en anden ungdomsklub eller andet?
3. Dyrker du sport, spiller musik, maler eller har andre fritidsinteresser?

Venner – ændret siden sidst

Venner:

1. Hvem er dine bedste venner/veninder?
2. Hvad foretager du sig sammen med dine venner?
3. Er du tæt knyttet til dine venner?

Gruppeadfærd:

1. Danner dine venner en gruppe?
 - Hvor mange er i gruppen?
 - Kommer og går der tit nogen fra gruppen? Hvorfor?
 - Er det kun piger, eller er i også sammen med drengene?

2. Er der en, der bestemmer i gruppen? Hvem? Hvorfor?
3. Har gruppen særlige normer, som den enkelte skal leve op til for at deltage i gruppens fællesskab?
 - Hvis – hvilke?

I forhold til drengegrupper:

1. Er gruppen af piger tilknyttet en drengegruppe?
 - Hvis – på hvilken måde?
2. Er den enkelte pige tilknyttet en drengegruppe?
 - Hvis – på hvilken måde?
3. Hvorfor går du sammen med netop denne gruppe? Hvilket forhold har du til drengene?
4. Hvordan er dit forhold til drengene?
 - Har du været kærester med nogen af dem?

Dit forhold til:

Alkohol, hash og stoffer

6. Hvordan har det været med alkohol, hash og stoffer siden sidst (afrapporteres ikke)
7. Hvorfor er det blevet værre el. bedre?
8. På hvilken måde påvirker det dig, når du er beruset eller har røget hash eller andet?
 - (Bliver du mere voldelig?)
 - (Gladere?)
9. Hvorfor tager du disse stoffer?
 - (God følelse? Fedt at komme lidt væk fra hverdagen?)

Sociale sammenhænge med andre

2. Hvad kan du bedst lide, at være sammen med andre i en gruppe eller alene? Hvorfor?
 - Når du er i en gruppe, bestemmer du så over de andre, eller føler du, at de hele tiden ønsker at bestemme over dig? Hvordan har du det med det?
 - Hvad er det fedeste ved at være mange unge sammen?

Behov for hjælp

1. Synes du, at du har brug for nogen hjælp eller ekstra støtte?
2. Har du nogen ideer om, hvad der ville hjælpe dig til ikke længere at begå kriminalitet? (- Støttekontakt, komme væk, uddannelse etc.)
3. Ønsker du at stoppe din kriminelle adfærd? Hvorfor/hvorfor ikke?
4. Hvad tror du, man skal gøre for at hjælpe piger som dig til ikke længere at skulle leve på kant med loven? Har du nogen forslag til noget, der ville hjælpe?
 - Støtte kontaktperson, pigegruppe etc.
 - Skal man være sammen med andre piger med samme problemer, eller skal man tages helt væk fra miljøet?

Andet

5. Er der nogen temaer, som vi ikke har berørt, som du gerne vil tale om?

6. Andet?

Bilag 10: Interviewguide til forældreinterview

Familie og netværk

Fokuspunkter

- *Primært og sekundært netværk.*
- *Forhold i familien.*
- *Redegørelse for andet betydningsfuldt netværk – evt. en betydningsfuld voksen i den unges livsforløb.*
- *Hvordan fungerer familien, og hvem er nøglepersonerne?*

Familien

1. Vil du starte med kort at fortælle om, hvem du og din familie er?

Familie relationer

1. Hvilke personer består den primære familie af?
2. Hvem er nøglepersonerne i familien?
3. Hvordan er X's rolle i familien?
4. X's forhold til dig/Jer?
5. Hvordan fungerer familien som helhed?
6. Er der ressourcer i familien (onkler, tanter, søskende), som kan støtte X?
7. Har I altid boet her, eller har I flyttet rundt? Hvor har I boet? Hvorfor flyttede I?

Sagsbehandling

1. Hvem er din/Jeres sagsbehandler?
2. Hvor lang tid har I haft ham el. hende? Hvem havde I før – hvorfor skift? Og hvordan var det?
3. Hvordan er forholdet? Føler du/I Jer hørt? Hvordan er jeres samarbejde?
4. Hvor ofte mødes i? Hvordan er det? Er Jeres datter der også?
5. Føler du dig inddraget nok i din datters forløb? Hvordan kunne man tænke dig mere ind? Kan du nævne en konkret episode, hvor du gerne ville have været inddraget mere?
6. Kan du fortælle om en episode eller situation, hvor du har følt dig særligt godt inddraget i et forløb? Hvorfor var dette særligt godt?
7. Føler I Jer respekteret i forhold til sprog, mad, påklædning etc.?

Foranstaltninger

1. Hvilke foranstaltninger er der iværksat omkring X?
 - Skole?
 - Kontaktperson?
 - Pigegruppe?
 - Anbringelse?
 - Klub?
 - Andet?
2. Hvordan er samarbejdet med de enkelte foranstaltninger (kontaktperson, døgnanbringelse etc.)?

3. Føler I Jer respekteret i forhold til sprog, mad, påklædning etc.?
4. Er du/I enige i, at Jeres pige har brug for hjælp eller hvad? Og er I enige i den konkrete hjælp? Hvad synes I der skulle have været iværksat?
5. Hvilke erfaringer har du gjort dig i forhold til de forskellige indsatser?
 - Positive – i forhold til hvilke foranstaltninger, hvordan og hvorfor tror du, at hun profiterede af dette?
 - Negative - i forhold til hvilke foranstaltninger, hvordan og hvorfor tror du, at hun ikke profiterede af dette?
6. Er der noget helt andet, du synes, man skulle have gjort for din datter? Hvad? Og hvornår?

Skole og arbejde

Fokuspunkter:

- *Særlige tilbud/indsatser til målgruppen*
- *Forhold til lærere og pædagoger.*
- *Motivation.*
- *Funktionsniveau – hvad kan de?*
- *Skoleerfaringer.*
- *Arbejdserfaringer.*

Skolen

1. Hvilken skole går X i (el. andet skoletilbud)?
 - Møder hun op?
 - Hvordan fungerer hun socialt i skolen?
 - Hvordan fungerer hun fagligt?
2. Hvordan er hendes forhold til lærerne?
3. Hvordan er du som forældre blevet inddraget i skolen? Hvordan var samarbejdet?
Gode og mindre gode eksempler?

Arbejde

1. Har X noget fritidsarbejde?
 - Hvilke?
 - Hvordan passer hun sit job?
 - Hvad giver det hende at have jobbet?

Fritid

Fokuspunkter:

- *Særlige tilbud/indsatser til målgruppen*
- *Pædagogiske fritidstilbud*
- *Sport eller andet*
- *Interesser, evner og ressourcer.*

1. Deltager X i nogen tilbud for piger med problemer som hendes?
 - Pigegruppen eller andet?

2. Kommer hun i en ungdomsklub eller andet?
3. Dyrker hun sport, spiller musik, maler eller har andre fritidsinteresser?
4. Har hun nogen kreative evner eller evner af en anden karakter, som kunne beskrives som en ressource hos X?

Personlighedskarakteristika/adfærd

Fokuspunkter

- *Hvilke problematikker kendetegner de voldelige piger generelt – hvilket kendetegn er generelt for vilde unge, og hvilke kendetegn er særligt gældende for pigerne?*
- *Adfærdsændringer i pigeadfærden inden for de sidste fem år?*
- *Beskrivelse af pigernes evne til at indgå i sociale sammenhænge med andre børn og unge – hvor er de stærke og hvor er de svage?*
- *Kriminalitet.*
- *Misbrug.*
- *Helbred, hygiejne, seksualitet, behovskontrol, empati, selverkendelse, værdinormer etc.*

Beskrivelse af X

1. Hvordan vil du beskrive X?
2. Hvad er hun rigtig god til? Har man brugt det i foranstaltningerne?
3. Hvornår begik din datter for første gang kriminalitet?
4. Hvorfor tror du din datter har lavet kriminalitet? Brugt vold?
5. Og hvordan tror du, at man kan hjælpe hende?
6. Oplever du, at hendes venner har været involveret i nogle af de samme ting?

Kammeratskabsgrupper

Fokuspunkter:

- *Venner.*
- *Gruppernes adfærd – bander?*
- *Hvordan indgår pigerne i grupperne – hierarki?*
- *Gruppernes betydning for pigernes dannelsesproces og identitets arbejde.*
- *Gruppernes identitet.*
- *Lighed og forskelle til drengegrupperne?*

Venner:

1. Hvilket kendskab har du til X's venner?
 - Hvordan vil du beskrive hendes venner?
 - Beskrivelse af hendes relation til hendes venner?
 - Hvad foretager hun sig sammen med sine venner?
2. Er hun tæt knyttet til sine venner?

Gruppeadfærd:

3. Danner hendes venner en gruppe?
 - Hvis – vil du så beskrive den som en bande? Og hvorfor/hvorfor ikke?

4. Er der et hierarki i den gruppe af piger, som hun er tilknyttet?
 - På hvilken måde udmønter denne sig?
 - Hvor er X's placering i hierarkiet?
5. Har gruppen særlige normer, som den enkelte skal leve op til for at deltage i gruppens fællesskab?
 - Hvis – hvilke?
 - Hvordan udmønter de sig?
6. Hvilke ressourcer er der i gruppen? Og hvilke problemer er der i gruppen?

I forhold til drengegrupper:

1. Er gruppen af piger tilknyttet en drengegruppe?
 - Hvis – på hvilken måde?
2. Er den enkelte pige tilknyttet en drengegruppe?
 - Hvis – på hvilken måde?
 - Hvorfor tror du, X vælger at knytte sig til denne gruppe?
 - Hvilket forhold har hun til drengene?
 - Hvordan ser drengene på hende?
3. Hvilke ligheder har drengegrupperne med pige-grupperne?
 - Adfærd?
 - Hierarki?
 - Samvær/fællesskab?
 - Ressourcer og problemer?

Etniske/kulturelle problemstillinger

Fokuspunkter:

- *Har kulturel baggrund nogen betydning for pigernes adfærd?*

1. Under hvilke omstændigheder kom I til Danmark?
2. Hvordan har I oplevet det at komme hertil? Problemer?
3. Hvilken tilknytning har I på nuværende tidspunkt til Jeres oprindelsesland?

Forældreinddragelse

1. Hvordan kunne man have støttet dig/Jer bedre?
2. På hvilke områder har I manglet opbakning, og hvor har I følt Jer bakket op?
3. Har du /I nogle konkrete ideer til måder, man bedre kunne støtte forældre og familier, hvor en pige har en udadreagerende adfærd?

Fremtidsplan

1. Hvad synes I kunne være med til at give Jeres datter en god fremtid?
2. Og hvor ser I gerne, hun er om fem år?

Bilag 11: Viden om vold

Når man skal arbejde og samarbejde med og især om - piger, der begår vold, er det af stor betydning at få en fælles tilgang til, hvordan man kan forstå volden og dens funktion. I forbindelse med projektet har det derfor været relevant at indsamle og formidle mest mulig tilgængelig viden om emnet inden for den givne ramme (økonomiske og tidsmæssige). Det drejer sig om såvel generel viden om vold som den mere specifikke viden om piger, der begår vold.

Der findes en del international forskning om vold og voldsudøvelse, som bl.a. omhandler baggrund for vold, om typer af vold, og funktion af og meningen med volden. Centret "Alternativ til Vold" i Oslo, som i mere end 10 år har arbejdet med voksne, der begår vold, og også de seneste fem år med unge, der begår vold, har udgivet flere publikationer om vold og voldsudøvelse, baseret på både egen vidensproduktion og viden fra den internationale forskning. Den norske tilgang og forståelse af pigers voldsudøvelse vil måske af nogle blive opfattet som alene bagudskuende – dvs. at finde psykologiske og familiære årsager/forklaringer på pigernes problemer - forståelsen af pigernes baggrund med vold anvendes efter vores vurdering klart med et fremtidsperspektiv i her og nu arbejde og løsninger med pigerne.

Den viden, som inddrages i denne rapport stammer i væsentlig grad fra disse norske publikationer. (Isdal 2000 og Bengtson m.fl. 2004)

Generel viden

Om baggrund

Næsten alle – op mod 90 % - af de mennesker, der udøver vold, har selv haft en traumatisk opvækst præget af bl.a. vold. De centrale risikofaktorer er at have forældre med psykisk lidelse, misbrug, og som omsorgssvigter deres børn. Det kan være lige så traumatiserende at overvære vold i hjemmet mellem forældre, som selv at blive udsat for vold.

Omsorgssvigt, overgreb og børnemishandling er ikke direkte årsag til senere voldsudøvelse, men der er en sammenhæng. Ikke alle disse udsatte børn vil udvikle et voldsproblem, men der er med andre ord en øget risiko for at udvikle et voldsproblem med denne baggrund.

Der er forskellige årsager og baggrund for at udøve vold. Nogle mennesker udviser aggressiv og udadreagerende adfærd, også voldelig, meget tidligt og fortsætter med det hele livet igennem. Andre udviser først en voldelig adfærd i forbindelse med ungdomsfasen/puberteten. Det er væsentligt at skaffe sig indsigt i, hvilke faktorer der udgør en risiko for, at barnet/den unge vil fortsætte sin voldelige adfærd ind i voksenalderen. Kan man blive klogere på det, kan man sætte flere ressourcer ind og mere målrettet prøve at forebygge eller ændre en sådan mulig udvikling.

Om risiko- og beskyttelsesfaktorer

Man ved at følgende faktorer spiller ind på, om en ung udvikler et voldsproblem og tager det med ind i voksenalderen:

- Typen af de overgreb der finder sted har betydning

- Hvor lang tid de har stået på
- Hvem der laver overgreb/omsorgssvigt
- Barnets alder på overgrebstidspunktet
- Kvaliteten på det øvrige samspil i familien m.m. betyder noget (som evt. modvægt)
- Nærmiljøfaktorer
- Forhold i skolen (hvis et barn lykkes i skolen, så er det en signifikant beskyttende faktor)

Det har en betydning, hvilken type overgreb et barn har været udsat for. Der er forskel på, om det er fysisk mishandling, seksuelt overgreb, generelt omsorgssvigt eller om barnet er udsat for krigs- eller tabserfaringer eller kombinationer af disse. Det vil være af betydning, hvor længe overgrebene varede, og hvor tidligt i barnets liv, de startede, hvor nærtstående overgrebspersonen var, og hvor hyppige og hvor alvorlige overgrebene var. Selvom barnet har været udsat, kan vi ikke med sikkerhed sige, at det senere vil udsætte andre for de samme handlinger, som det selv har været udsat for. Det hænger sammen med, at andre (beskyttelses)faktorer i et barns liv kan spille ind. Ofte er det sådan, at samspil med omsorgspersonerne ikke kun er præget af overgreb og svigt. Det er vigtigt, om der i familien er et kvalitativt samspil også – eller med andre nærtstående personer. Og det er vigtigt, at hvis barnet udvikler en problematisk adfærd, om det så bliver mødt med eksklusion og fordømmelse fra jævnaldrende og de voksne i de nære omgivelser, i daginstitution, skole, nærmiljø m.m., eller om det får hjælp og støtte?

Det vil dermed også være af stor betydning, hvilke erfaringer barnet får uden for hjemmet. Hvordan ser nærmiljøet ud? Hvordan er tilgængeligheden til rusmidler f.eks.? Er der meget vold, mobning og mangel på voksenovervågning og indgriben i barnets nærmiljø? Hvilke venner omgås barnet/den unge, og hvordan ser skolehverdagen ud? Disse faktorer vil også spille ind på barnets udvikling.

Om vold som modmagt – en reaktion på afmagt.

Vold er udtryk for afmagt. Hvad karakteriserer afmagt? Afmagt er mangel på forudsigelighed, overblik, kontrol, indflydelse, påvirkningsmulighed, løsningsmulighed, udveje, beskyttelse/tryghed og det at blive set, hørt og forstået. (Isdal 2003)
 Mange af disse udsatte børn og unge har på et tidspunkt fået nok og kan i en konkret situation reagere mod deres vilkår: De udøver selv vold, og opdager derved voldens virkning og den magt, det giver. Det kalder man for modmagt:

Vanskelige opvækstbetingelser → fører til oplevet afmagt → udøver selv vold/vold som modmagt → oplever udstødelse → tilpasser sig til en fjendtlig verden → fortsætter med at udøve vold (som modmagt)

Når vold anvendes som modmagt, giver det hos mange en udladning/afspænding (næsten som en rus), og stopper vanskelige følelser/tager ubehagelige følelser bort. Det giver følelse af mestring, giver meget, status, man får måske sin vilje eller opnår kontrol over situationen, man stopper en konflikt, man opnår hævn (eller hvad der nu kan give mening). Det er interessant set i sammenhæng med, at mange piger giver udtryk for at få det godt bagefter en voldshandling, og at nogle piger selv iscenesætter en voldssituation for at få denne udladning/lettelse (jfr. bl.a. udsendelsen på Station 2 om piger, der begår vold på.)

Meget tyder på at den *første* voldshandling (som modmagt) kan få stor betydning for senere/fortsat voldsudøvelse, fordi det er så stærk en oplevelse.

Om meningen med volden

Alle handlinger har en mening. Derfor findes der heller ikke meningsløs vold. Vel at mærke, når man tager voldsudøverens perspektiv. Og hvis man skal hjælpe den person, som begår vold, så er man nødt til at tage personens perspektiv og forstå meningen for ham/hende – selv om det forekommer andre meningsløst. Man kan ikke bare tage afstand og fordømme volden, for så fordømmer man også ham/hende som person. Det betyder ikke, at man accepterer volden, men at man skal være nysgerrig i forhold til at forstå det, personen forstår.

Biologiske, medicinske, neurologiske forklaringer på voldsudøvelse kan ikke afvises, men der er også et kulturelt perspektiv på voldsudøvelse, dvs. forhandling og konstruktion af identitet, magt og positioner. De forskellige forhold væver sig ind i hinanden.

Som menneske fødes man ind i relationer og udvikler sig gennem relationer til andre. Man bliver mødt og bekræftet. I empatiske og sensitive relationer lærer man en overensstemmelse mellem forventninger og det, der faktisk sker.

Udvikling af et barns kognitive evner, dets tænkning og følelsesmæssige forståelse vil altid være præget af de erfaringer, som det har fået gennem relationer til andre mennesker. Kort sagt indebærer en sådan udviklingspsykologisk forståelse, at den måde et menneske oplever sig selv på i forhold til andre er afgørende i alle mellemmenneskelige hændelser og er med til at forme det og dets selvoplevelse.

Det er netop dette samspil, der bliver forstyrret i familier præget af vold. Det bliver derfor umuligt at forstå den unges volds- og aggressionsproblem, de vanskeligheder som de trækkes med, og hvordan de unge forstår sig selv uden at have en forståelse af deres relationserfaringer og de traumatiske hændelser, som er en del af disse vanskeligheder.

Vi behøver alle at opleve, at vi har nogenlunde kontrol over vort eget indre og ydre liv. Når vi mister kontrol over ydre livsbetingelser eller vort indre liv, så aktiveres vore overlevelselses-mekanismer.

Det indre kaos, vi føler, er uudholdeligt. Enkelte griber i sådanne situationer til handlinger, som de ellers aldrig ville have foretaget. Det kan være udadrettede aggressive handlinger mod andre, det kan være at flygte fra situationen eller at isolere sig. Andre tackler kaos ved at få hjælp og tale med andre – hensigten er at opnå en ny form for kontrol i sin ændrede livssituation.

De virkemidler og handlinger, vi griber til, er logiske ud fra, hvad vi hver især har med os i bagagen. For nogle mennesker er volden blevet et centralt middel til at få kontrol, styring og magt over indre og ydre liv. Gennem gentagne situationer med vold, som ofre og som udøvere, har de erfaret, at vold fungerer/virker.

Om gevinsten ved vold

Forskellig forskning peger på, at mishandling biologisk kan påvirke (udviklingen af) hjernen gennem stress og traumeoplevelser. Det kan bl.a. føre til en tilstand med lav stresstærskel o.a. (som bl.a. karakteriserer nogle af de nyere diagnoser som f.eks. ADHD), som i sig selv kan danne grundlag for voldudøvelse. Noget tyder også på, at voldsudøvelse for en række mennesker kan have samme kropslige virkning og funktion som kemiske rusmidler har.

I "Ungdom bak volden" (Bengtson m.fl. 2004 s. 90) er der en oversigt som illustrerer "gevinster" ved at udøve vold:

Model: "Den indre revolution"

Før vold	Under og lige efter vold
Højt spændingsniveau Indre uro og smerte	Fysisk udladning Kropslig og følelsesmæssig stimulans med paralleller til brug af kemiske stoffer
Afmagtsfølelse, ingen kontrol, højt angstniveau, fastlåst smerte, ingen retrætemuligheder, ingen andre løsningsmuligheder	Fjerner afmagtsfølelse Opnår ydre kontrol Stopper konflikt Man får sin vilje igennem
Angst, indre frustration og smerte	Stopper smerte Opnår følelse af mestring Oplever indre kontrol
Oplever sig som offer og føler sig uretfærdig behandlet Krænket Skade på identitet og selvbillede	Fra offer til udøver, fra svag til stærk position Hævn og oprejsning genoprettet selvbillede og identitet
Tomhedsfølelse Eksistentiel ensomhed Mangel på empati	Følelse af at opleve noget Samhørighedsfølelse Ligegyldighed
Selvforagt Had mod verden Penge som drivkraft	Ydre respekt og værdighed Indre tilfredsstillelse Penge som belønning

At forstå volden

Det at bruge vold skal altså forstås som en måde at mestre afmagtsskabende opvækstbetingelser på. Volden bliver både en overlevelses- og en mestringsstrategi samtidig med, at voldsadfærden fører til eksklusion og fordømmelse – og dermed til personens "undergang".

- Vold er udtryk for den unges psykiske vanskeligheder
- Meningen med volden bag det ydre er at mestre indre og ydre afmagt
- Den unges psykologiske projekt med volden er relateret til en individuel afmagtshistorie
- Vold er grusom, ikke den unge
- Svækket empati for andre skyldes manglende empati for sig selv

- Begrænset følelsesdifferentiering skyldes mangel på erfaringer, hvor det er muligt at udvikle mere differentierede følelser
- Destruktive kognitive mestringsstrategier skyldes en udviklingsproces, hvor mistænksomhed og negativ tolkning af information i sociale situationer er blevet etableret for at overleve under givne miljøbetingelser
- Unge er i udvikling, har udviklingspotentiale og kan ændre destruktiv adfærd

Om former for vold

Vold kan have en forskellig karakter. Man kan tale om fysisk vold, seksuel vold, materiel vold, psykisk vold, latent vold (er vold der virker alene i kraft af at vold er en mulighed) og modvold (er når den svage part også udøver vold mod den stærke).

Voldsproblemer er forskellige, de udspiller sig i forskellige situationer og er knyttet til forskellige former for afmagt. Der findes forskellige måder at kategorisere voldsudøvelse på. I bogen "Meningen med volden" omtales fire typer af vold, som behandlere skelner mellem i terapeutisk behandling af mennesker, der udøver vold:

- **Situationsvold** - hænger sammen med et aggressionsproblem. Opstår i alle mulige situationer, hver gang personen bliver angst og usikker.
- **Relationsvold** – er vold, der finder sted inden for nære relationer eller magtsystemer, og er udtryk for enten personlig afmagt (lavt selvværd og selvtillid) eller relationel afmagt (vanskelighed med nærhed, tryghed, afhængighed).
- **Funktionsvold** – handler om at skaffe sig goder eller at undgå straf – f.eks. at opnå anerkendelse, status, penge, respekt o.l.
- **Traumevold** – er vold, som står i direkte forbindelse med tidligere alvorligere traumer. Volden udløses, når personen kommer i situationer, som aktiverer tidligere traumatiske erfaringer.

Det er imidlertid vigtigt at være klar over, at den enkelte person og den enkelte voldsepisode kan være præget af en eller flere typer af voldsudøvelse. De forskellige typer af vold kræver forskellige vinkler på behandlingen/forskellige behandlingsstrategier. Piger begår især relationsvold jf. ovenfor, men også funktionsvold forekommer en del.

Volden sociale sider

En række sociale faktorer er beskrevet som at have sammenhæng med voldelig adfærd. Begrænsede sociale og økonomiske ressourcer, svage bånd på tværs af generationerne, lav deltagelse i samfundsliv og tilgang til narkotika og våben er nogle af de faktorer, som er undersøgt, hvor man har fundet hænger sammen med voldelig og kriminel adfærd. Fattigdom skaber frustration og afmagt.

Voldsudøvelse har store sociale konsekvenser. Det er svært for samfundet og også hjælpeapparatet at møde en voldsmand med empati og forståelse. Fordømmelse og udstødelse er mere nærliggende. Men alle mennesker har brug for at "høre til"

Model: "Voldens sociale konsekvenser"

SAMFUND	SUBKULTUR - SUBGRUPPE
Udelukkelse	tilhørsforhold
Fordømmelse	respekt, beundring
Straf	status, opmærksomhed
skam og skyld	stolthed – retfærdighed
distance, fjendtlighed	nærhed, venskab
Begrænsning	mulighed
EKSKLUSION	INKLUSION

En hjælpeindsats skal gerne føre til inklusion. De unge *kan* ændre sig. Den vigtigste forudsætning for dette er, at de møder et livsmiljø og mennesker, som er nysgerrige på dem, tror på dem, ser mulighederne i dem, søger det gode i dem, støtter dem og nærer varme følelser for dem.

At tage stilling og at tale om volden

Det er vigtigt, at man tager stilling *mod* volden. Ikke at tage stilling er det samme som at godtage og anerkende volden. Det er vigtigt at fastslå, at vold er vold, at vold er udøvers ansvar uanset hvad, og at vold kan imødegås ved at tale om det, gennem en bearbejdning.

I sammenhæng med en hjælpeindsats er det vigtigt at tale om volden. Vold er skræmmende og kan derfor spærre for, at man ikke kan se bagom handlingen, se barnet bag. Vold vækker stort ubehag både hos offer og hos de, som er vidne til vold (er i en observatørrolle). Det er udbredt, at man viger tilbage fra at tale om vold. Men gennem at have fokus på volden viser man, at man er interesseret i det, der faktisk er en del af den unges verden.

Alene at bruge ordet vold vækker ubehag. Hvis vi kalder volden noget andet og noget neutralt, vil der ikke blive overensstemmelse mellem de ord, der bruges og ubehaget hos den, som udsættes for volden. Brugen af ordet vold hjælper folk til bedre at forstå det ubehag, de følte. (Isdal 2000, s. 69).

Som hjælper kan man være bange for at tale om volden af angst for at fremprovokere ny vold. Men ved at være nysgerrig og spørge viser man, at man er tryk nok til at udforske og lytte til de historier, som den unge kommer med, og at man kan tåle at høre om volden. Udfordringen ligger i at rammesætte disse samtaler i et møde, der er præget af respekt og empati. Den unges voldsudøvelse må ses som en kommunikation om tidligere oplevelser. Denne forståelse er central i alle møder med unge med volds- og aggressionsproblemer, for at ændring og udvikling skal kunne ske.

Specifik viden om piger, der begår vold

Statistik om pigers voldsudøvelse viser (som det også fremgår af kapitel 5) om problemets omfang), at piger starter tidligt, og viser også, at mange af pigerne ophører, inden de fylder 18 år. Andelen af piger, der begår vold, udgør samlet set 10 % (af alle, som begår vold), men når man studerer de 14 og 15årige unge, så udgør andelen hhv. 25,6 % og 20,7 % (norske tal). Men den danske statistik viser samme billede jf. kapitel 5 "Problemets omfang".

Derudover viser en kortlægning (Wittendorff og Malmborg 2004), at det ofte forekommer, at såkaldt stille piger udvikler sig til piger, der begår vold - typisk i forbindelse med puberteten.

Da det er en lille procent af pigerne, der vil fortsætte med at udøve vold, er det set fra socialforvaltningens perspektiv vigtigt at prøve at identificere piger, som er i denne særlige risikogruppe for at kunne tilbyde den bedst mulige indsats. Det betyder ikke, at indsatser ikke generelt set er påkrævede i forhold til piger, der udøver vold, men det betyder en stillingtagen, hvor indgribende og mangesidet indsatsen må være. (Erfaringer viser desuden at så mange som 25 % af piger, der begår kriminalitet (herunder vold) senere etablerer sig i parforhold, hvor de bliver ofre for vold. For at forebygge det og for at bryde en evt. voldscyklus i forhold til, når pigerne selv får børn, er en indsats således også nødvendig).

Piger mistrives i højere grad end drenge

Flere forskellige aktuelle trivselsundersøgelser (bl.a. MULD 2004) blandt unge i Danmark viser, at piger ser ud til at være mere sårbare end drenge. Meget tyder på, at piger i højere grad end drenge oplever sig under et identitetsmæssigt hårdt pres – nogle kalder det et dobbelt pres, idet piger både skal leve op til alt det, som piger/kvinder altid har skullet (være mødre, husmødre, gode hustruer/kærester, smukke sexobjekter m.m.) samtidig med at de også skal leve op til alt det, som drenge skal med uddannelse, udearbejde, karriere m.m. (Nordahl og Zlotnik 2004).

I trivselsundersøgelser blandt unge er der tale om, at helt op til ca. 50 % af pigerne taler om mistrivsel i en grad, som behøver professionel bistand – mens kun 25 % af drengene taler om det samme.

Pigerne synes at have sværere ved at tackle de aktuelle udviklingsbetingelser i samfundet. Ikke at kunne leve op til de mange krav, ikke at være dygtig og perfekt, ikke at kunne træffe de rigtige valg og ikke at udnytte de mange muligheder og den frihed, som samfundet også byder på, vender mange indad i smerte og et selvhad, som de udvikler forskellige usunde strategier til at tackle: Spiseforstyrrelser, selvmordstanker og selvmordsforsøg, selvskadende adfærd (cutting) m.m. Mens andre vender frustration og mindreværdsfølelse udad mod andre – undertiden i en kombination med selvskadende adfærd.

Forskelle i pigers og drenges socialisering

Selv om den generelle udvikling har ført mere ligestilling med sig, er der stadig forskelle i pigers og drenges socialisering. Piger og drenge har forskellige strategier, når de skal klare modgang og svigt og skal have sig selv placeret i forhold til f.eks. en kammeratskabsgruppe.

Drenge forfølger normalt en magtstrategi i deres udviklingsproces, dvs. at drenge kæmper for en plads i drengehierarkiet og for at blive accepteret. På et tidspunkt accepterer de den plads, de har opnået. De er normalt mere autonome ved, at de bedre kan handle og træffe egne beslutninger, uanset om de løber ind i modstand. De gør oprør og bruger andre til at skaffe sig en plads. Piger går mere efter at være elsket, de behersker normalt bedre evnen til intimitet dvs. at kunne indgå i nære, kærlige og følelsesmæssige relationer til andre mennesker. Det udvikler pigerne typisk på i deres venindeforhold, som traditionelt er en bærende udviklingsplatform for piger (Byriel 1996).

Det karakteristiske for de såkaldt "vilde piger" – dvs. også piger, som udøver vold mod andre – er, at de tilsyneladende ikke forfølger en intimitetsstrategi (i hvert fald ikke tydeligt) men snarere en magtstrategi som drenge, og de gør det på så aggressive og udadreagerende måde, at de marginaliseres og udstødes af normale sammenhænge – også fra andre almindelige piger, som de kalder "pigepiger" (Nordahl 1997). Det hænger sammen med, at de i kraft af omsorgssvigt i deres opvækst ikke har fået udviklet mestring af nære, intime relationer og sociale spilleregler. De har udviklet en overlevelsesstrategi, som skal beskytte mod svigt og overgreb fra omverdenen, dvs. reaktions- og handlemønstre som i den oprindelige situation på det givne tidspunkt var nødvendige og hensigtsmæssige for pigen. Strategierne er ikke hensigtsmæssige, når pigen bevæger sig ud af hjemmet – i daginstitutionen i skolen osv. Og det er her marginaliseringen tager fart, især også fordi der ligger så mange bundne forventninger til, hvordan en "rigtig" pige skal opføre sig (Folkmann 1999).

Venindeforhold lærer piger noget meget væsentligt: At turde skabe kontakt til andre (som man ikke kender) og at blive bevidst om følelser og tale om følelser. Etablering af venindeskaber kræver noget socialt. Man skal kunne bruge sin indføling (empati), man skal lære at være loyal og man ikke må svigte. Man skal kunne holde på hemmeligheder. For de lidt større piger har venindeskabet en anden væsentlig funktion også. Man afprøver og opbygger sin identitet som kvinde – bl.a. ved at snakke om forholdet til drenge og mænd: Hvordan gør man egentlig? Hvad stiller de andre op? Hvad skal man gå med til? Hvis en pige ikke magter sunde venindeforhold, kan det føre til en cementering af brugen af magtstrategien, og hun kan blive drengepige-agtig. Drengepigen gør som drenge: De vender sig væk, gør oprør, udlever deres frustrationer og opnår identitet ved at mod-identificere sig i forhold til andre piger/kvinder. De vil ikke være som de "pige-pigede".

De vilde piger finder oftest sammen. De kæmper om pladsen i hierarkiet, men de accepterer ikke nødvendigvis den plads, de opnår, men bliver ved med at kæmpe eller afviser/bliver uvenner og søger en ny sammenhæng. Pigegrupperne inkorporerer også mange af de sædvanlige spilleregler fra venindeskabet – ikke svigte, være loyal, bevise sin troskab.

Nyere studier af grupper af piger, der begår vold påpeger, at identitet ikke er en fast størrelse, men en størrelse under konstant forandring, og at unge hele tiden forhandler deres identitet. De andre unge bruges til at afgrænse egen identitet – til at afklare hvor langt den enkelte unge vil gå i sin adfærd og med sine signaler til omverdenen: "Jeg vil ikke være som hende, jeg vil være på min på måde eller som hende den anden" (Natland 2006 og Moesby Johansen 2004).

De udadreagerende piger forstås i disse analyser ikke som piger, der blot vil være som drenge. De vil heller ikke være piger på den traditionelle måde, som "pigepiger", men skal snarere forstås som piger, der "gør køn", dvs. handler sig til og forhandler en anden

identitet som pige, dvs. som en pige, der udskiller sig gennem sin udadreagerende adfærd men som samtidig gerne vil være feminin og ses på med andre nuancer end blot at være en vild og voldelig pige.

Specifik viden fra Norge om piger, der begår vold

I "Ungdom bak volden" fremlægges en mere specifik viden, som man har indsamlet om piger, der begår vold. Det er markant at udadrettet destruktivitet går hånd i hånd med forskellige former for selvdestruktiv adfærd, og at piger er mere belastet af disse forhold end drenge.

Om piger ved man:

- Piger udøver vold i situationer, hvor de selv er udsat for vold, overgreb eller trusler
- Piger udøver mest vold mod andre piger (kan ikke lide "pige-piger")
- Piger handler ud fra relationsrationalitet, dvs. deres handlinger er forståelige ud fra hensynet til deres relationer. Piger der udøver vold er ofte præget af "relationelt kaos" (lange beskrivelser og forklaringer på udviklede relationer som baggrund for volden)
- Rygte og status: pigers rygte og status er oftere knyttet til private handlinger (f.eks. ikke at være en der går i seng med alle, men alligevel heller ikke være for snerpet). Drenges rygte og status er mere knyttet til fysisk styrke og til at de stiller op for hinanden. – Kamp om fyrene og seksuelt rygte er det mest almindelige udgangspunkt for vold mellem piger. Pigerne oplever, at deres værdighed er knyttet til, hvordan de forvalter deres seksualitet. Drenges rygte er mest baseret på hændelser i det offentlige rum, mens pigers rygte er mere baseret på, hvad andre siger om dem, og hvordan andre vurderer deres private handlinger.
- Drenges vold forklares ud fra sociale og kulturelle forhold, mens pigers mere forklares ud fra individuelle og patologiske faktorer (selv om samme belastende opvækstvilkår – piger ofte værre)
- Piger ofte præget af seksuelle overgreb
- Piger oftere selvmordsforsøg
- Piger oftere alvorlige symptomer på psykisk lidelse og på PTSD
- Piger mere belastet af misbrug end drenge
- Piger belastes mere af familieproblemer
- Piger ender ofte i voldelige parforhold. De går fra at være offer til krænker til offer igen. 25 % af piger, der begår vold, bliver senere ofre for vold i parforhold (volden lever videre)
- Risiko for udstødelse af skole (rammer piger hårdere)
- Tidlige graviditeter (abort)
- Piger udfordrer i højere grad relationen til den professionelle.

Relationsvold

De norske erfaringer fra arbejdet med de 40 piger, som har begået vold er, at piger typisk udøver relationsvold (der skelnes mellem 4 typer af vold jf. ovenfor: Situationsvold, relationsvold, funktionsvold og traumevold).

Relationsvold finder sted i nære relationer, familie eller magtsystemer. Personens voldsudøvelse er selektiv, dvs. sker kun her. F.eks. hustru- og børnemishandling, men ellers ikke. Denne form for voldsudøvelse har ikke med selvkontrol at gøre. Det har

derimod med afmagt at gøre, som er personlig eller relationel. F.eks. problemer med dårlig selvtillid eller mindreværdsfølelse. De nære relationer bliver der, hvor personen "genopretter" sin selvtillid gennem følelsen af at have betydning, magt og kontrol.

Relationel afmagt er en afmagt, som er knyttet til specielle vanskeligheder med nære relationer, specielt når det drejer sig om temaer som nærhed, tryghed, og afhængighed. Eller det kan være en afmagt, som opstår på baggrund af en rigid og strengt forventningssystem til relationer og "hvordan underordnede skal opføre sig". Relationsvoldens funktion er magt og styring og kontrol over det "system" som man befinder sig i – eller evt. selvstyrkelse, at man er en vigtig og betydningsfuld person (som man ikke føler sig indvendig). Bruger relationer som værktøj for at kompensere for der, hvor man ellers kommer til kort andre steder i livet.

Den største udfordring ved relationsvold er, at den er tabubelagt og skamfuld. Synliggørelse er derfor det allerførste vigtige skridt i en behandling. Holdninger og værdisystemer må tydeliggøres og problematiseres. Der må ske en ansvarliggørelse. Selvkontrol og afslapningsøvelser. Lære at sætte grænser og fornuftig selvhævdelse. Alternativ til voldsudøvelsen er først og fremmest kommunikation – dvs. at lære at forstå og udtrykke egne følelser og at forstå andres tanker og følelser. I næste led er det at lære sig det modsatte af vold: At give støtte og forståelse, vise tålmodighed, vise respekt og godtage andres rettigheder og grænser.

Den enkelte person eller pige kan godt være præget af en eller flere typer af vold. De forskellige typer af vold kræver som nævnt forskellige vinkler på behandlingen/forskellige behandlingsstrategier.

I pigernes voldudøvelse er der ofte også tale om funktionsvold. Funktionsvold er vold, som tjener til at opnå goder eller undgå straf. Det kan f.eks. dreje sig om at være med i en bande, hvor volden bliver et værktøj til at opnå anerkendelse, samhørighed, position, respekt, penge, status eller ry. Eller volden gør, at man undgår at tabe ansigt, ydmygelser eller at miste sin position.

Afmagten er social og identitetsmæssig. Det kan evt. være på grund af mangel på de goder, som volden kan give. Det er typisk, at pigerne har livsbetingelser, som hindrer selvrealisering – de ser ingen veje, ingen muligheder. Volden behøves for at føle, at man er noget og for at være en del af noget.

Funktionsvold er vanskelig at behandle, den opfylder en meget vigtig funktion for personen og bliver til centralt livsindhold. Det er vigtigt at forstå volden fra udøverens side, og det er nødvendigt at hjælpe med, at pigen opnår noget af det samme uden brug af vold. Det er vigtigt at give meget støtte på personens egne ressourcer og styrkesider.

Pigerne kan også udøve situationsvold eller traumevold. Situationsvold omfatter det, at personen ikke kan tåle den mindste afmagt i alle situationer – det kan være under indkøb i butikker, i biografen, hvor pågældende føler sig generet. "Angreb er det bedste forsvar" synes at være mottoet og behandling er at lære selvkontrol. (Bengtson 2004 og Isdal 2000)

Piger og familieproblemer

De norske erfaringer viser, at piger belastes mere af problemerne i familien end drenge gør (Bengtson 2004). Pigerne påvirkes tilsyneladende stærkere og placeres indenfor familien i roller, hvor de kommer til at støtte deres mor eller får ansvar for at tage sig af deres mindre søskende. Piger er tættere forbundne med deres familie, brud har ofte større konsekvenser, de har sværere ved at løsrive sig og er optaget af at få eller at opretholde accept.

Et andet nyere studie af vilde piger (Wittendorff 2007) belyser meget nuanceret vigtigheden af forholdet til forældrene. Pigernes dilemma med at forældrene på den ene side er et problem og en belastning for dem, og på den anden side er uundværlige, betyder, at det er vigtigt at arbejde med pigernes relation til familien (især moderen). Samtidig tydeliggøres det i studiet, at megen motivation til forandring ofte skal findes i relationen til familien/forældrene.

Hver enkelt pige relaterer sig naturligvis forskelligt til sin familie, så man må individuelt finde ud, hvordan det forholder sig for den konkrete pige. Uanset hvordan denne relation er, så har familien en stor rolle at spille. Pigens syn på familien, den måde hun relaterer sig til den på, har betydning for både valg af indsats (anbringelse eller nærmiljø eller blive i hjemmet) og også for, hvordan man støtter hende i relation til familien, og hvordan man fra indsatsens side arbejder med/inddrager familien. F.eks. vil nogle piger gerne leve som familien, gøre som familien og have deres accept, andre vil gerne have lov at leve anderledes og have familiens accept, og andre tager måske helt afstand fra familiens måde, men vil stadig gerne have en relation.

Litteraturliste

Introduktion: Denne litteraturliste indeholder først en oversigt over primærlitteratur, som der er direkte henvist til i rapporten. Dernæst følger en oversigt over sekundærlitteratur og artikler, som i øvrigt danner baggrund for rapporten.

Primærlitteratur

Andersen E. M. og Malmberg, Esther (2001): *Troværdige voksne bygger bro til unge*, UFC Børn og Unge

Bengtson, M., Steinvåg P.Ø. & Terland, H. (2004): *Ungdom bak volden*. Forståelse og behandling av ungdom med volds- og aggressjonsproblemer. Universitetsforlaget, Oslo.

Brugerinddragelse, en undersøgelse blandt børnefamilier med særlige behov i Københavns Kommune (UFC Børn og Unge og Købehavns Kommune 2007)

Byriel, Lene (1996): *Piger – ikke kun til pynt*. En idebog om pigearbejde i ungdomsklubber. Ungdomsringen.

Egelund, T. og Hestbæk, Anne-Dorthe (2003): *Anbringelse af børn og unge uden for hjemmet*. En forskningsoversigt. SFI 03:04

Egelund, Tine, m.fl.(2006): *Sammenbrud i anbringelser*. En forskningsmæssig belysning. SFI 06:01

Elkit, Ask (2001): "Forholdet mellem køn og vold i en empirisk psykologisk kontekst" i *Kön og våld i nordn*. Rapport fra en konference i Køge, Danmark 23-24. november 2001.

Ertmann, B., Hansen, L. og Zobbe, K. (2006): *Projekt Fokus*, Teori- og Metodecentret Hillerød, rapport 2006

Folkmann, Marie-Louise (1999): *Udagerende og indadvendte børn*. Pædagogisk Bogklub.

Isdal, Per (2000): *Meningen med volden*. Kommuneforlaget Oslo

Isdal, Per m.fl.(2003): *Vold i skolen*, Kommuneforlaget Oslo.

Justitsministeriet Forskningsenhed december 2007: *Udviklingen i omfang og art af ungdomskriminalitet 1996-2006*.

Kristelig Dagblad (8.2.2008): *Skift i pigekultur avler mere vold blandt piger* Artikel af Lars Henriksen <http://www.kristeligt-dagblad.dk/artikel/277293:Danmark--Skift-i-pigekulturen-avler-mere-vold-mellem-piger>

Københavns Politi: *Kriminalitet begået af personer u/18 år – årene 2002-2006*

Madsen, Svend A. (2001): "Socialisering, køn, fortællinger og vold. Når samvær bliver til seksuelt overgreb – et bud på en kønsbaseret udforskning af kontaktvoldtægt" i *Kön og våld i norden*. Rapport fra en konference i Køge, Danmark 23-24. november 2001.

Malmberg, Esther (2000): *Den rullende redaktion – et pigeprojekt*. UFC Unge, København.

Moesby-Johansen C.K. (2004): *De vilde piger*. Social Kritik nr. 92

MULD Rapport 2004 nr. 5, Kræftens Bekæmpelse og Sundhedsstyrelsen

Møhl, Bo (2007): *At skære smerten bort – en bog om cutting og anden selvskadende adfærd*. PsykiatriFondens Forlag.

Natland, Sidsel (2007): *Volden, horen og vennskapet*. En kulturanalytisk studie av unge jenter som utøvere av vold". Doktordisputats Universitetet i Bergen, Norge

Nielsen, Henrik Egelund (red.)m.fl. (2005): *Tabuka*. Tidligere anbragtes bud på kvalitet i anbringelsen af børn og unge. Forlaget Børn og Unge.

Nielsen, Lea Sissel (udarbejdet af) (2004): *Bryd tavsheden – sæt grænser. Kønsforskelle i unges udøvelse af vold og udsathed for vold*. Pjecen er udgivet af Minister for Ligestilling.
www.lige.dk

Nordahl, Bertill (1997): *Pigerne og drengene - Ni samtaler om kønnets betydning*. Pædagogisk Bogklub.

Nordahl, Bertill & Gideon Zlotnik (2004): *De stakkels piger*. Om livet i overhalingsbanen. Forlaget Niensens.

Schaffer, Rudolf (2005): *Børnepsykologi* Hans Reitzel Forlag

Wittendorff, N. M. og Malmberg, Esther: *Pigeproblemer i kommunerne – en kortlægning*. UFC Børn og Unge, 2004. Kortlægningen kan hentes på www.ufc-bu.dk

Wittendorff, Nina Monefeldt (2007): *Det er jo bare mit liv jeg skal have styr på* (UFC Børn og Unge)

Hjemmesider

www.GirlTalk.dk

www.arto.dk

www.statistikbanken.dk

Infomedia: Søgedatabase med artikler fra forskellige danske aviser, blade og telegramsbyureauer.

Sekundærlitteratur

Andersen D.M. & Lundtofte K. (2002): *Vilde piger*. Social kritik, 80/2002.

Andersen, F. & Vesterbirk, M. (2005): *Frisat – udsat*. En grundbog i ungdomspædagogik. UFC-Børn og Unge.

Gram, M. & Richardt, L. S. (2005): *- og så lavede vi bare en bande*. En kulturanalyse af vilde pigers gruppefællesskaber. Speciale ved Center for Kulturformidling, Syddansk Universitet. Kan hentes på www.pigekultur.dk

Haase Fischer, H. (2005): *Vilde piger - konstruktion og validering af et psykometrisk indeks til identificering af vilde piger (PIVP)*. Specialeafhandling ved Institut for Folkesundheds-videnskab, Københavns Universitet.

Haase Fischer, H. & Wittendorff, N. (2006): *Vilde piger*. Social Politik, nr. 3, 2006.

Helweg-Larsen, K. et.al (2003).: *Ung & Køn*. Kønspektiver i unges trivsel og sundhedsadfærd i starten af det 20. århundrede. Statens Institut for Folkesundhed.

Jørgensen PS, Holstein BE & Due P (2001). *Sundhed på vippen – en undersøgelse af de store skolebørns sundhed, trivsel og velfærd*. København: Hans Reitzels Forlag.

Malmberg, E. & Hansen S.P. (2003). *Et stresset pigeliv*. Ungdomsforskning på RUC, hæfte nr. 1, marts. Tema om Unge & Kriminalitet.

Scott Sørensen, A. (2002): "Køn, alder og andre forskelle i det senmoderne". I: *Pi'r, pink og power*. En antologi om aktuel pigekultur. Red. Anne Scott Sørensen. Gads Forlag.

Stokholm S. & Mosgaard R. (2002): *Vilde piger – en introduktion til arbejdet med de udadreagerende piger*. Interview-kronik på Vilde Lærerprocesser. www.vildelaereprocesser.dk/kronik/kroniktekst.php3?id=122

Straarup Søndergaard, Per (2003): *Seje tøser – stakkels piger*. Om piger, pigebander, vold og tyveri. Kroghs Forlag.